

ศึกษากว่า สร้างชาติ

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของประเทศไทย”

โดย คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานผลการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

“การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของประเทศไทย”

โดย

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
ประธานคณะกรรมการ

นายสุธรรม พันธุ์ศักดิ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

รศ.นรีวรรณ จินตกานนท์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นายสุรียา ปันจอร์
โฆษกคณะกรรมการ

นายปัญญา เบ็ญจศิริวรรณ
เลขานุการคณะกรรมการ

รศ.ประเสริฐ ชิตพงศ์
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายเจริญ ภัคดีวานิช
กรรมการ

นายพรพจน์ กังวาล
กรรมการ

นายวิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์
กรรมการ

รศ. ม.ร.ว.วุฒิเลิศ เทวกุล
กรรมการ

นายสุพจน์ เลียดประถม
กรรมการ

พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ
กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗-๘

ที่ สว (กมธ๓) ๐๐๑๙/(ร ๔๘)

วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ วรรคสอง (๑๖) โดยคณะกรรมการการศึกษาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเจริญ ภัคดีวานิช
๒. นายดวง อันทะไชย
๓. รองศาสตราจารย์นริวรรณ จินตกานนท์
๔. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ชิตพงศ์
๕. นายปัญญา เบ็ญจศิริวรรณ
๖. นายวิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์
๗. นายวิเชียร คันฉ่อง
๘. รองศาสตราจารย์วิชุดา รัตนเพียร
๙. รองศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์วุฒิเลิศ เทวกุล
๑๐. นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
๑๑. นายสุธรรม พันธุ์ศักดิ์
๑๒. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๑๓. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ
๑๔. นายสุรียา ปันจอร์
๑๕. นายอนุรักษ์ นิยมเวช

จากนั้น กรรมการได้ขอลาออกจากตำแหน่ง มีผลทำให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๙ (๓) ดังนี้

๑. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย (ลาออกวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔)
๒. นายอนุรักษ์ นิยมเวช (ลาออกวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔)
๓. นายดวง อันทะไชย (ลาออกวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔)
๔. นายวิเชียร คันฉ่อง (ลาออกวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔)
๕. รองศาสตราจารย์วิชุดา รัตนเพียร (ลาออกวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันจันทร์ที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ และครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้มีมติตั้งนายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์ นายพรพจน์ กังวาล และนายสุพจน์ เลียดประถม เป็นกรรมาธิการ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่างตามลำดับ

ต่อมา นายวิฑูรย์ บุญญสฤติย์ กรรมาธิการ ขอลาออกจากการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ มีผลทำให้พ้นจากตำแหน่งกรรมาธิการ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๙ (๓)

ในการนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา และติดตามการดำเนินการ นโยบาย งบประมาณ แนวทาง และกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา โดยคณะอนุกรรมาธิการฯ ดังกล่าว ได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของประเทศไทย” ซึ่งมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการฯ ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาการศึกษา เรื่อง “การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของประเทศไทย” แล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

(ลงชื่อ) สิริวัฒน์ ไกรสินธุ์

(นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวจุฑามาศ พุทธิงกุโร)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมาธิการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ศิริวัฒน์ พิมพ์

อัจฉรา/นพรินทร์/ศิริวัฒน์ ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗ วรรคสอง (๑๖) โดยคณะกรรมการการศึกษาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ของชาติ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐาน การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความเป็นอิสระ ทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทาย ของประเทศไทย เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาต่อวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ และข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๕ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเรื่องอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยการเชิญบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมหารือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และจัดการเสวนาเพื่อรับฟัง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ รวมทั้งการเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรค ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรวบรวมเอกสารงานวิจัย รายงาน เอกสารทางวิชาการซึ่งคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เพื่อประมวลผลและสรุปเป็นรายงานผลการพิจารณาศึกษา ของคณะกรรมการฯ

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งให้นางสาวจุฑามาศ พุทธิงกุโร ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน คณะกรรมการการศึกษา สำนักกรรมการฯ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย เลขานุการประจำคณะกรรมการฯ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๕ วรรคสาม

๒.๒ คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณา ศึกษาเรื่อง “การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของประเทศไทย” โดยคณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วย

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

- ๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวิภากร
- ๒) นายธรรมรัตน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา
- ๓) นายสกล เขมเพชร
- ๔) นายศิวกรณ์ เองฉ้วน
- ๕) พลอากาศโท จุลจรรยา แสงงำพาล
- ๖) นายสุนันทวิทย์ พลอยขาว
- ๗) นายอำนาจ เต็มสงสัย
- ๘) นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล
- ๙) นางผาณิต เศเวตไกรพ
- ๑๐) ผู้ช่วยศาสตราจารย์จอมพงศ์ มงคลวนิช
- ๑๑) นายศิวนนท์ จิรวัดโนทัย

อนุกรรมการ

๑) พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒) นายสุพจน์ เลียดประถม	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓) ศ.พล.ร.อ. วีรวัฒน์ วงษ์ดนตรี	อนุกรรมการ
๔) นายวีรวัฒน์ วรรณศิริ	อนุกรรมการ
๕) นางศิริพรรณ ชุมนุม	อนุกรรมการ
๖) นายประสาน ประวัติรุ่งเรือง	อนุกรรมการ
๗) พลโท ดนัย เงินโสภา	อนุกรรมการ
๘) พลเอก สุนัย สัมปัตตะวานิช	อนุกรรมการ
๙) นายสุทธิ ผลสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๑๐) นายจำรัส ดั่งสุวรรณ	อนุกรรมการ

๒.๓ คณะอนุกรรมการฯ ได้เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมานำเสนอข้อมูลและแสดงความเห็นในประเด็นต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑) นายประดิษฐ์ ระสิตานนท์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒) นายอภิรักษ์ คลังแสง	รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๓) นางสิริรักษ์ รัชชศานติ	ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาธุรกิจและบริการ
๔) นายเจียง วงศ์สวัสดิ์สุริยะ	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
๕) นางสาวพจนีย์ เจนพจน์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการแนะแนว
๖) นางปัทมา วีระวานิช	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและแผน
๗) นายอุดม รูปดี	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพะเยา
๘) นายจาตุรนต์ วัฒนประทีป	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา
๙) นายนิรุตต์ บุตรแสดลี	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ
๑๐) นายเจริญ บางเสน	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
๑๑) นางสาวประภัสสร แซ่ลิ้ม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑) นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน
๒) นางสาวกานดา ชูเชิด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๓) นายอภิรักษ์ ชุมนุม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายพิชญ์ ตลสุข	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

นายประยูร ทรัพย์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จอมพงศ์ มงคลวนิช ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

นายอินทร์ จันท์เจริญ

นายกสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
เอกชนแห่งประเทศไทย

Bavarian Thai Academic Cooperation Center

นายชุมพล เทียงธรรม

ประธานกรรมการ Bavarian Thai Academic
Cooperation Center

๒.๔ คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการจัดการเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในการเสวนา เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล” ในวันศุกร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖-๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

๒.๕ คณะกรรมการฯ ได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อรับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา ณ จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

๒.๖ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาเอกสารงานวิจัย รายงาน เอกสารทางวิชาการ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของประเทศไทย โดยคณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๓ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไปและแนวทางการแก้ปัญหา

บทที่ ๓ สรุปและข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ในการนี้ คณะกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของประเทศไทย” ซึ่งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา พร้อมข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา หากที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาให้ความเห็นชอบกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ แล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายปัญญา เบ็ญจศิริวรรณ)

เลขานุการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
คำนำ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑. ความสำคัญของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมของไทย	๑
๒. ปัญหาด้านกำลังคนในภาคอุตสาหกรรม	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
วิธีดำเนินการศึกษา	๓
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไปและแนวทางการแก้ปัญหา	๕
การจัดการการอาชีวศึกษา	๕
๑. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๖
๒. ผลกระทบของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๖
๓. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ.	๗
๔. พระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔	๘
๕. ความก้าวหน้าของการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และผลกระทบต่อตลาดแรงงาน	๘
นโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อจัดการการอาชีวศึกษาและตลาดแรงงาน	๑๐
บทบาทของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	๑๒
การดำเนินการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา	๑๓
โครงการเสวนา เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล”	๑๔
มาตรการที่ภาครัฐดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีวศึกษา	๑๕
๑. การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา	๑๕
๒. การจัดตั้งศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา	๑๖
๓. โครงการส่งเสริมให้ผู้จบอาชีวศึกษามีอาชีพ	๑๖
๔. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑	๑๗
๕. การจัดการให้แรงงานได้ค่าตอบแทนตามสมรรถนะ	๑๙
๖. การเสริมสร้างภาพลักษณ์	๑๙
๗. การเตรียมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	๒๐

๘. ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	๒๒
๙. การจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	๒๔
การอภิปราย ประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา	๒๔
บทที่ ๓ สรุปและข้อเสนอแนะ	๓๗
บรรณานุกรม	๔๓
ผนวก ก ราชานามคณะอนุกรรมการและที่ปรึกษา	๔๕
ผนวก ข สรุปผลการเสวนา	
เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้าประเทศชาติก้าวไกล”	๔๗
ผนวก ค ผลการพิจารณาศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา	
ของคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา	
ระหว่างปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๘	๖๓
ผนวก ง การคำนวณค่าตอบแทนสำหรับผู้จบการศึกษาอาชีวศึกษา	๖๗
ผนวก จ แนวทางการแก้ไขปัญหาการก่อเหตุวิวาทของนักเรียน	
นักศึกษา อาชีวศึกษา	๖๙

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ภูมิหลังของการศึกษา

การอาชีวศึกษาเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของกำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับชำนาญการเฉพาะทาง ปัจจุบันตลาดแรงงานของไทยประสบกับความขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพในทุกระดับ ในขณะที่เดียวกันเยาวชนของไทยยังคงนิยมศึกษาในสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา มีการศึกษาเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่กล่าวถึงนี้ (รวมทั้งการศึกษาของคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา) แต่ในปัจจุบันยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนของนักเรียนสายอาชีวศึกษาและสายสามัญในตารางด้านล่างนี้

ตารางแสดงสัดส่วนจำนวนนักเรียนสายสามัญ และสายอาชีวศึกษา

ประเภทโรงเรียน	ปีการศึกษา				
	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
จำนวนนักเรียน ม.ปลายสายสามัญ	๙๗๓,๔๐๘	๑,๐๓๗,๑๗๙	๑,๐๗๗,๕๕๕	๑,๑๐๑,๒๙๘	๑,๐๕๗,๓๘๙
จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา (ภาครัฐ + เอกชน)	๗๗๔,๐๔๒	๗๗๐,๐๔๔	๗๗๒,๘๑๘	๗๔๙,๙๕๒	๗๓๕,๓๓๐
อัตราจำนวนส่วนนักเรียน สามัญศึกษา : อาชีวศึกษา	๕๗ : ๔๓	๕๗ : ๔๓	๕๘ : ๔๒	๖๐ : ๔๐	๕๙ : ๔๑

ที่มา : รายงานวิจัย “การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทอาชีวศึกษา โดย ดร.วีรวัฒน์ วรรณศิริ, ผศ.ดร.จอมพงศ์ มงคลวนิช และดร.จิตภาภา ถิรศิริกุล, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพในภาคอุตสาหกรรมของไทย
๒. เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการส่งเสริมให้สังคมเห็นความสำคัญของการอาชีวศึกษาและส่งเสริมให้ผู้ที่มีใจรัก มีทักษะวิชาชีพได้หันมาเรียนอาชีวศึกษา ตามความถนัดและความสนใจมากขึ้น
๓. เพื่อนำเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการการอาชีวศึกษาและการพัฒนาแรงงาน เพื่อให้มีการยกระดับคุณภาพของแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย ในปี ๒๕๕๘

วิธีดำเนินการศึกษา

๑. สืบค้นวรรณกรรมงานวิจัยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. เชิญผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล
๓. สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและการพัฒนาแรงงานของไทย
๔. จัดให้มีการเสวนาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัยที่สุดและเป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากที่กล่าวมาข้างต้น
๕. นำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์และค้นหาวิธีการแก้ไขหรือลดความรุนแรงของปัญหา
- ๖ จัดทำรายงานผลการศึกษา

ผลของการศึกษา

การอาชีวศึกษาเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของกำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับชำนาญการเฉพาะทาง (ระดับเทคนิค) ความสัมฤทธิ์ผลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณของการจัดการอาชีวศึกษาส่งผลกระทบต่อการผลิตภาพ (Productivity) โดยรวมของระบบเศรษฐกิจที่ทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องตระหนักและช่วยกันพัฒนา

ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนกำลังแรงงานยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับที่เข้าเรียนในสายสามัญและอาชีวศึกษา โดยมีเหตุปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้เกิดสภาพการณ์ดังกล่าว คือ

๑. ค่านิยมเรื่องปริญญาบัตรของสังคมไทย
๒. ระบบการจ้างงานที่กำหนดค่าจ้างตามคุณวุฒิการศึกษาเท่านั้น โดยไม่นำสมรรถนะของแรงงานมาร่วมพิจารณาด้วย
๓. การจัดการเรียนการสอนและการแนะแนวในระดับการศึกษาภาคบังคับ ยังไม่สามารถคัดกรองและทำให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัดของตนเอง
๔. ภาพลักษณ์ในเรื่องพฤติกรรม และความประพฤติในเชิงลบของนักเรียนอาชีว

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษานำมาสู่ข้อเสนอแนะที่ดีเป็นจำนวนมาก ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะข้อเสนอแนะที่มีผลกระทบต่อสำคัญดังต่อไปนี้

๑. ให้รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อวางทิศทางการพัฒนาการอาชีวศึกษาของชาติโดยรวมว่าในช่วงเวลา ๕ - ๑๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยควรจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตและธุรกิจบริการ รวมทั้งอาชีพต่าง ๆ ไปในทิศทางใด และการอาชีพใดที่รัฐบาลควรสนับสนุนและให้กระทรวงศึกษาธิการนำมาทำแผนปฏิบัติการว่าควรจะมีการจัดการเรียนการสอนในสาขาใดให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และในห้วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อแก้ปัญหาการเปิดการสอนในสาขาต่าง ๆ ที่ไม่มีทิศทางดังเช่นในปัจจุบัน
๒. ให้รัฐบาลชักชวนให้เยาวชนหันมาเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น โดยทำการประชาสัมพันธ์ให้สังคมทราบถึงปัญหาที่มีบัณฑิตตกงานเป็นจำนวนมาก พร้อมกับชี้ให้เห็นว่าการเรียนสายอาชีวศึกษา

ก็มีโอกาสศึกษาต่อจนจบปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการได้ รวมถึงข้อดีต่าง ๆ และในอนาคตแรงงานจะได้รับค่าตอบแทนตามสมรรถนะ และมีรายได้ไม่น้อยกว่าผู้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย

๓. ในห้วงเวลาที่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพยังไม่มีผลบังคับใช้ ขอให้รัฐบาลกำหนดค่าตอบแทนสำหรับผู้จบการศึกษาอาชีวศึกษา ที่คำนวณมาจากการที่แรงงานไร้ฝีมือได้รับค่าตอบแทน ๓๐๐ บาท สำหรับการทำงาน ๑ วัน หรือ ๘ ชั่วโมง ดังนี้

แรงงานไร้ฝีมือ	๗,๐๐๐ บาท/เดือน
ผู้จบระดับ ปวช.	๑๒,๐๐๐ บาท/เดือน
ผู้จบระดับ ปวส.	๑๓,๐๐๐ บาท/เดือน
ผู้จบปริญญาตรีสายปฏิบัติการ	๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๔. กระทรวงศึกษาธิการต้องบูรณาการในเชิงนโยบาย ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ดำเนินการเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การเพิ่มสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีวศึกษา

๕. ให้กระทรวงศึกษาธิการควรปรับหลักสูตรการฝึกงานของนักเรียนอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน โดยใช้แนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีและเข้าร่วมในโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนที่ สอศ. ดำเนินการอยู่ โดยกำหนดให้มีมาตรการจูงใจสำหรับสถานประกอบการ เช่น การลดภาษี โดยอนุญาตให้สถานประกอบการนำค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนสถานศึกษาอาชีวศึกษา ภาครัฐและเอกชนไปรวมเป็นค่าใช้จ่ายก่อนคำนวณภาษีเงินได้ หรือการประกาศเกียรติคุณ

๖. ให้กระทรวงศึกษาธิการปฏิรูปการศึกษา โดยสอดแทรกกิจกรรมวิชาชีพเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ตอนปลายของประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้น และวัดความถนัดของนักเรียนเพื่อนำผลไปใช้ในการแนะแนวการศึกษา เพื่อให้เด็กที่มีความถนัดและชอบในสายวิชาชีพสามารถตัดสินใจเลือกเรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งติดตามพัฒนาการของความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปใช้ในการแนะแนวการศึกษาและต้องแก้ปัญหาการมีวิชาเป็นจำนวนมากดังเช่นปัจจุบัน จนทำให้มาตรการนี้ไม่เป็นผลสำเร็จ

๗. ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้ สอศ. ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจกรรมของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การกำหนดเป้าหมาย การผลิต และการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษามีเอกภาพและมีประสิทธิภาพสูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจาก สอศ. เป็นหน่วยงานที่มีทรัพยากรด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก สามารถให้ความสนับสนุนและส่งเสริมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนได้ดีกว่าสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ทั้งในด้านวิชาการและการฝึกงานของนักศึกษา

๘. กระทรวงศึกษาธิการนำมาตรการเสริมดังต่อไปนี้ ให้ สอศ. นำไปดำเนินการควบคู่กับมาตรการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ สอศ. กำลังดำเนินการอยู่

๘.๑ มาตรการเสริมระยะสั้น

๘.๑.๑ สอศ. เชิญผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนมีเหตุทะเลาะและวิวาท และผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบปัญหา มาร่วมประชุมและให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาสำหรับโรงเรียนที่มีปัญหา แล้วนำไปวางแผนแก้ไขปัญหาของสถาบันอย่างมีระบบ ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

๘.๑.๒ สอศ. จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาสถานศึกษาอาชีวศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยมีองค์ประกอบจากผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ไม่มีปัญหา นักวิชาการของ สอศ. นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ แล้วเชิญผู้บริหารสถานศึกษาที่มีปัญหามาร่วมประชุมระดมสมองเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา นำผลการระดมสมองไปปรับกับแผนปฏิบัติการฉบับปัจจุบันเพื่อใช้แก้ปัญหา

๘.๒ มาตรการเสริมระยะยาว

๘.๒.๑ นำผลการระดมสมองในข้อ ๘.๑.๒ มาปรับกับแผนของ สอศ. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการระยะยาว พร้อมกับการติดตามประเมินผลโดย สอศ. หรือคณะกรรมการที่จัดตั้งตามข้อ ๘.๑.๒ หากมีข้อบกพร่องให้มีการปรับแผนตามห้วงเวลาตามสถานการณ์

๘.๒.๒ โดยปกติสถานศึกษาจะมีการจัดตั้งองค์การนักเรียนเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อฝึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ อยู่ภายในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษา ในขณะที่เดียวกันแต่ละคณะหรือสาขางานจะจัดให้มีกรรมการกิจการนักศึกษาประจำคณะ ทำหน้าที่บริหารกิจการของนักศึกษาจากแต่ละคณะ และมีอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาของคณะเป็นที่ปรึกษา กิจกรรมด้านต่าง ๆ ขององค์การนักศึกษาก็คือผลรวมของกิจกรรมของทุก ๆ คณะ

จากโครงสร้างที่กล่าวนี้ ให้สถานศึกษาจัดทำแผนเพื่อเป็นกรอบของการทำกิจกรรมของนักศึกษา ให้เน้นหนักไปในทางสาธารณะประโยชน์ การช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยโอกาสในสังคม และกิจกรรมที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในกิจกรรมสร้างความคิด ที่ผู้ไม่ได้ศึกษาด้านอาชีวศึกษาจะไม่สามารถกระทำได้

๘.๒.๓ สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการแนะแนวที่ประกอบด้วย อาจารย์ที่มีคุณวุฒิด้านจิตวิทยาไม่น้อยกว่าปริญญาโท และผู้แทนอาจารย์จากทุกคณะที่มีความรักและอาสาเข้ามาช่วยเพื่อผลักดันให้นักศึกษาเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ โดยต้องจัดให้มีเวลาการแนะแนวในทุกชั้นปีอย่างน้อย ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ การแนะแนวอาจประกอบด้วยกิจกรรม การศึกษาการอาชีพ ทั้งในด้านส่วนตัวและสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนรู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากการจัดกิจกรรมแล้ว ต้องจัดให้มีการบริการ ๕ ด้าน คือ บริการนักศึกษาเป็นรายบุคคล บริการสารสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

๘.๒.๔ สถานศึกษาจัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ใช้อาจารย์ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้นของนักศึกษาแต่ละรุ่น (อาจารย์ ๑ คนต่อนักศึกษา ๑ ห้อง) อาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นทั้งครู และผู้ปกครองของนักศึกษาขณะอยู่ในสถานศึกษา และต้องสามารถให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่อง

๘.๒.๕ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดให้มีหลักสูตรที่เข้มข้นและและจริงจัง โดยเน้นเนื้อหาการเรียนการสอนที่น่าสนใจและท้าทาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงสมรรถนะในเชิงปฏิบัติงานในชีวิตการทำงานหลังจากจบการศึกษาแล้ว และให้การอบรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นนักศึกษาอาชีวศึกษา ฝึกให้ตระหนักว่าตัวนักศึกษาจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ และเมื่อจบการศึกษาไปแล้วจะเป็นผู้มีความมั่นใจว่าตนเองมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และไม่รู้สึกลัวตนเองด้อยกว่าผู้ที่มีได้จบการศึกษาในสายอาชีวศึกษา

๙. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยต้องจำกัดจำนวนนักเรียนที่รับให้เหมาะสมกับศักยภาพ ไม่ผ่อนปรนให้มีการเพิ่มจำนวนห้องเรียน และต้องจำกัดให้จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนไม่ให้เกิน ๔๐ คน (ตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ) มิใช่เป็น ๕๐-๕๕ คน อย่างเช่นในปัจจุบัน เพราะการผ่อนปรนดังกล่าวจะเป็นแหล่งรองรับนักเรียนในสายสามัญไว้ได้มากขึ้น

๑๐. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรณรงค์เสริมสร้างภาพลักษณ์และเจตคติที่ดีในการเรียนอาชีวศึกษาอย่างที่ได้กระทำอยู่แล้วให้ดีขึ้นและเข้มข้น โดยประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ให้เห็นว่าความสามารถในการปฏิบัติได้/ทำได้จริงมีคุณค่าสำคัญกว่าปริญญาบัตร จัดโครงการอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย และประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่าผู้จบอาชีวศึกษาเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม ยกย่องเชิดชูเกียรติศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ ชี้นำให้ผู้เรียนเห็นโอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ และควรนำโครงการที่เคยดำเนินการมาแล้ว แต่เลิกไปในปัจจุบันมาทบทวน รวมทั้งส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ซึ่งได้อยู่แล้วให้เกิดความยั่งยืนต่อเนื่อง เช่น โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ โครงการจัดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) โครงการแก้แค้น้อยและศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา

๑๑. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปรับปรุงหลักสูตรเพื่อเตรียมรับการที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ได้แก่

๑๑.๑ ความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกและความหมายของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑๑.๒ บรรยากาศการทำงานและความต้องการแรงงาน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในประเทศต่าง ๆ

๑๑.๓ การเพิ่มความสามารถในการสร้างธุรกิจได้เอง เพื่อเพิ่มศักยภาพแก่แรงงานระดับกลาง และเพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๑๑.๔ จัดให้มีหลักสูตรภาษาอังกฤษแบบเร่งรัดการใช้งาน (Intensive Practical English Course) เพื่อให้แรงงานเข้ารับการอบรมแล้วมีความสามารถใช้สำหรับการสื่อสารประจำวัน และในการทำงาน

๑๒. ให้สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เร่งรัดขับเคลื่อนการบริหารจัดการภายใน ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบัญญัติในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริม และสนับสนุนกลุ่มวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ การให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรอง สมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ และการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรต่าง ๆ ในการเผยแพร่ ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ

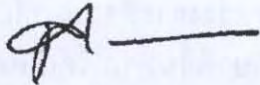
คำนำ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งโดยคำสั่งของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ให้ทำการพิจารณาศึกษาสถานภาพและปัญหาที่เกิดกับการอาชีวศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ และได้จัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการการศึกษาวุฒิสภาแล้วจำนวน ๔ ฉบับ รายงานการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษานี้จึงเป็นรายงานฉบับที่ ๕ เนื้อหาในรายงานฉบับล่าสุดเป็นการทบทวนสภาพปัญหาของการอาชีวศึกษาที่ได้เคยศึกษาไว้ในอดีตและศึกษาสถานภาพที่เปลี่ยนไปจากที่เคยศึกษาไว้ ทำการวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะที่ทันสมัยตามสถานการณ์ปัจจุบัน

ในระหว่างการศึกษาครั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้พบว่ามหาชนได้มีทัศนคติต่อการอาชีวศึกษาดีขึ้นมาก ได้เกิดความตระหนักว่าการอาชีวศึกษาเป็นแหล่งผลิตแรงงานให้แก่ภาคอุตสาหกรรม การบริการและอาชีพอื่นหลายประเภท ได้มีองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนสร้างการประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของการอาชีวศึกษา รวมทั้งมีการกำหนดมาตรการที่จะส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาดีขึ้น ในปี ๒๕๕๕ นี้ สอศ. ได้จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการอาชีวศึกษา โดยมีเป้าหมาย “ภายใน ๒ ปี กระทรวงศึกษาธิการจะสามารถพัฒนา ๕ ศักยภาพของพื้นที่ใน ๕ กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน ๕ ภูมิภาคหลักของโลก” ซึ่งนับได้ว่าเป็นเป้าหมายที่ท้าทายความสามารถของ สอศ. เป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ ยังคงมองเห็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่และแก้ไขยากที่สุดของการอาชีวศึกษาอยู่ ๒ ประการ คือ ค่านิยมในเรื่องปริญญาบัตรของสังคมไทยที่ส่งผลให้เยาวชนไทยหลั่งไหลไปเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ปัญหาใหญ่อีกประการหนึ่ง คือ ภาพลักษณ์ของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นลบมหาชนมีความรู้สึกว่่านักศึกษาอาชีวศึกษามักก่อเหตุทะเลาะวิวาทและมีจิตใจโหดเหี้ยมกว่านักเรียนนักศึกษาสายสามัญ

รายงานการพิจารณาศึกษานี้มี ๓ บท บทแรกเป็นบทนำที่กล่าวถึงความสำคัญของการอาชีวศึกษาและปัญหาที่ยังปรากฏอยู่ บทที่ ๒ เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไป โดยนำข้อมูลสถานการณ์มาจากรายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาที่คณะบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ได้จัดทำเอาไว้ รวมทั้งกฎหมายและระเบียบราชการที่เกี่ยวข้อง นโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลที่สำคัญประการหนึ่งคือผลจากการจัดให้มีการเสวนาที่คณะกรรมการฯ จัดขึ้นหนึ่งครั้ง ข้อมูลที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มาตรการต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการแล้วนำข้อมูลทั้งหมดนี้มาถกแถลงร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา ส่วนสำคัญที่สุดท้ายบทนี้ คือ การอภิปรายซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทุก ๆ ส่วนที่กล่าวข้างต้น พิจารณาผลกระทบและส่วนสนับสนุนปัญหาของอาชีวศึกษา และท้ายสุดเป็นการพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการการอาชีวศึกษาของประเทศไทย บทที่ ๓ คือ การสรุปและข้อเสนอแนะซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการศึกษาในครั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้นำแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เสนอไว้ตอนท้ายของบทที่ ๒ มาจัดให้อยู่ในรูปแบบของข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณคณะบุคคลที่เดินทางมาบรรยายและนำเสนอข้อมูลแก่ที่ประชุมคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษาเป็นอย่างสูง ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษาของคณะกรรมการฯ หลายท่าน
ที่มาร่วมประชุมเกือบทุกครั้งแล้วยังช่วยเขียนต้นฉบับบางส่วนด้วย บางท่านนำข้อมูลมาให้ที่ประชุม
ถกแถลงจนได้ข้อยุติที่ทำให้รายงานฉบับนี้มีคุณค่าเป็นอย่างมาก ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนัก
กรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้ช่วยเหลือ
คณะกรรมการฯ อย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย สุดท้าย ขอขอบคุณคณะเจ้าหน้าที่ของสำนัก
กรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาผู้จัดพิมพ์รายงานฉบับที่จัดพิมพ์รายงานออกมา
อย่างเรียบร้อย แม้ว่าจะมีการแก้ไขหลายครั้งที่เป็นอุปสรรคสำหรับการพิมพ์อย่างยิ่ง

พลเรือเอก
(สุรศักดิ์ ศรีอรุณ)

ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กันยายน ๒๕๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑. ความสำคัญของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมของไทย

๑.๑ ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยต้องพึ่งพาการประกอบธุรกิจด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก รายได้ที่เข้าประเทศส่วนใหญ่มาจากอุตสาหกรรมบริการและการส่งสินค้าออก ในส่วนอุตสาหกรรมบริการ ได้แก่ โรงแรม ภัตตาคาร ธุรกิจท่องเที่ยว และการบริการในรูปแบบต่าง ๆ ในส่วนสินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าจากภาคอุตสาหกรรม เช่น คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์แผงวงจรไฟฟ้า ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ

๑.๒ อุตสาหกรรมบริการซึ่งมีธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวเป็นหลักนั้นสามารถสร้างรายได้สูงในระดับต้น ๆ เนื่องจากประเทศยังมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สวยงามอยู่ทั่วประเทศและมีแหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่งดงามมีชื่อเสียงไปทั่วโลก แต่การพัฒนาศักยภาพของกำลังคนในอุตสาหกรรมด้านนี้ ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐน้อยมาก ความสำเร็จส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการที่ภาคเอกชนต้องช่วยตนเองทั้งสิ้น หากมีการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพมากกว่าในปัจจุบัน จะทำให้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศมีระดับสูงขึ้นสามารถชักนำให้มีนักท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้นเทียบเท่ากับประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำในโลก เช่น ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร สเปน เป็นต้น

๒. ปัญหาด้านกำลังคนในภาคอุตสาหกรรม

๒.๑ กำลังคนส่วนใหญ่ของภาคอุตสาหกรรมทุกประเภท คือ ผู้ที่จบการศึกษาอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน นอกนั้นเป็นแรงงานที่จบการศึกษาต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช. แรงงานที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในภาคอุตสาหกรรมคือผู้จบการศึกษาในระดับ ปวช. และระดับ ปวส. แต่การศึกษาจากหลายหน่วยงานพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ แรงงานของประเทศไทยที่มีคุณภาพ ตามความต้องการของมาตรฐานการผลิตยังมีไม่มาก (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ๒๕๕๕) และประเทศไทยยังขาดมาตรการสำหรับการประเมินคุณภาพของแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือ สศช. ๒๕๕๑) ดังนั้น สิ่งที่ทำทลายประเทศในปัจจุบัน คือ การจัดการกำลังคนในภาคการผลิตอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูง เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในสังคมโลก

๒.๒ เมื่อพิจารณาข้อมูลของการบริหารจัดการด้านการอาชีวศึกษาและการศึกษาโดยรวมของประเทศไทยพบว่า สัดส่วนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญสูงกว่า

สายอาชีวศึกษาเป็นอัตราส่วนโดยประมาณเท่ากับ ๖๐ : ๔๐ (ดูตารางที่ ๑) อัตราส่วนดังกล่าวนี้ สืบเนื่องมาจากเยาวชนนิยมเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา และกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการกำลังคนระดับกลางตามที่กล่าวมาแล้ว ตารางที่ ๒ แสดงให้เห็นว่าเยาวชนไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา แม้ว่าทางราชการได้วางแผนรับนักศึกษาในระดับ ปวช. และนักศึกษาระดับ ปวส. ไว้อย่างพอเพียง แต่จำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษามีจำนวนน้อยกว่าแผนการรับเป็นอย่างมาก เหตุที่การที่เรียนสายอาชีวศึกษาไม่เป็นที่นิยมเท่ากับสายสามัญ ทำให้เกิดผลเสียหลายประการ ดังนี้

๒.๒.๑) ในแต่ละปีมีบัณฑิตที่จบการศึกษามากเกินความต้องการของตลาดแรงงาน ปัจจุบันกลุ่มของประชากรที่ว่างงานมากที่สุดราวร้อยละ ๒๐ ของคนว่างงานทั่วประเทศ คือ กลุ่มที่จบปริญญาตรี (วิทยาการ เชียงกุล ๒๕๕๑ : ๑๓๗) นับเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาซึ่งไม่เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

๒.๒.๒) การที่เยาวชนนิยมเรียนทางสายสามัญมากกว่า ส่งผลให้การอาชีวศึกษาของประเทศผลิตแรงงานระดับกลางให้แก่ตลาดแรงงานน้อยกว่าความต้องการ ตลาดแรงงานจึงมีความจำเป็นต้องรับแรงงานที่มีคุณภาพต่ำ ได้แก่ ผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญที่ไม่สามารถเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา และแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่านั้นมาก ๆ คือ ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นมาแล้วหลายปี (วิทยาการ เชียงกุล ๒๕๕๑ : ๔๓ - ๔๔)

๒.๒.๓) การที่เยาวชนไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา ทำให้โอกาสที่จะได้แรงงานที่มีคุณภาพเข้าทำงานในตลาดแรงงานน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ผลการพิจารณาศึกษาแรงงานในระดับกลางที่ทำงานอยู่ในตลาดแรงงานปัจจุบัน พบว่าเป็นแรงงานที่มีคุณภาพต่ำกว่าความต้องการ (คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ๒๕๕๒)

ตารางที่ ๑ สัดส่วนจำนวนนักเรียนสายสามัญ และสายอาชีวศึกษา

ประเภทโรงเรียน	ปีการศึกษา				
	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
จำนวนนักเรียน ม.ปลายสายสามัญ	๙๗๓,๔๐๘	๑,๐๓๖,๑๖๙	๑,๐๖๖,๔๔๔	๑,๑๐๑,๒๙๘	๑,๐๕๗,๓๘๙
จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษา (ภาครัฐ + เอกชน)	๗๖๔,๐๔๒	๗๗๐,๐๔๔	๗๖๒,๘๑๘	๗๔๙,๙๕๒	๗๓๕,๓๓๐
อัตราจำนวนส่วนนักเรียน สามัญศึกษา : อาชีวศึกษา	๕๗ : ๔๓	๕๗ : ๔๓	๕๘ : ๔๒	๖๐ : ๔๐	๕๙ : ๔๑

ที่มา : รายงานวิจัย “การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทอาชีวศึกษา โดย ดร.วีรวัฒน์ วรรณศิริ, ผศ.ดร.จอมพงศ์ มงคลวนิช และดร.จิตภาภา ถิรศิริกุล, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

ตารางที่ ๒ จำนวนนักศึกษาอาชีวศึกษาปีการศึกษา ๒๕๕๕ ในสถานศึกษาในกำกับของ สอศ.

ระดับการศึกษา	แผนรับนักศึกษา	จำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียน	ร้อยละจำนวนตามแผน
ปวช.	๑๙๕,๐๑๖	๑๘๘,๒๕๑	๘๖.๖
ปวส.	๑๔๓,๕๖๗	๙๕,๖๙๕	๖๖.๖๗

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

๒.๓ ในปี ๒๕๕๘ ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกของประชาชาติอาเซียนจะพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกลายเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ศรวิการ์ เมฆวัชชัยกุล, ๒๕๕๕) แรงงานของแต่ละประเทศสามารถย้ายเข้าไปประกอบอาชีพในทุกประเทศที่เป็นสมาชิกของประชาชาติอาเซียน ถ้าแรงงานของประเทศไทยยังคงมีสมรรถนะอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจดังปัจจุบันจะถูกแรงงานที่มีฝีมือสูงกว่าจากประเทศเพื่อนบ้านแย่งงานไปได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพในภาคอุตสาหกรรมของไทย
๒. เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการส่งเสริมให้สังคมเห็นความสำคัญของการอาชีวศึกษา และส่งเสริมให้ผู้ที่มีใจรัก มีทักษะวิชาชีพได้หันมาเรียนอาชีวศึกษา ตามความถนัดและความสนใจมากขึ้น
๓. เพื่อนำเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการการอาชีวศึกษาและการพัฒนาแรงงานเพื่อให้มีการยกระดับคุณภาพของแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปี ๒๕๕๘

วิธีดำเนินการศึกษา

๑. สืบค้นวรรณกรรมงานวิจัยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. เชิญผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล
๓. สัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและการพัฒนาแรงงานของไทย
๔. จัดให้มีการเสวนาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัยที่สุดและเป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากที่กล่าวมาข้างต้น
๕. นำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์และค้นหาวิธีการแก้ไขหรือลดความรุนแรงของปัญหา
๖. จัดทำรายงานผลการศึกษา

คำจำกัดความ

สมรรถนะ หมายความว่า การใช้ความรู้ ทักษะและความสามารถมาประยุกต์ใช้เพื่อการประกอบอาชีพ

มาตรฐานอาชีพ หมายความว่า การกำหนดระดับสมรรถนะของบุคคลในการประกอบอาชีพ

คุณวุฒิวิชาชีพ หมายความว่า การรองรับความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคคลในการทำงานตามมาตรฐานอาชีพ

เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า เงินประจำปีที่รัฐบาลจ่ายให้แก่โรงเรียนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ๑ คน โดยทั่วไปเรียกกันสั้น ๆ ว่า “เงินอุดหนุนรายหัว” เงินอุดหนุนฯ นี้เป็นตัวเลขเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายของโรงเรียนของรัฐทั่วประเทศที่ใช้บริหารจัดการเท่านั้น (เรียกว่าค่าใช้จ่ายพื้นฐาน) มิได้มีเงินเดือนของครูรวมอยู่ด้วย เนื่องจากรัฐมีงบประมาณอีกส่วนหนึ่งสำหรับจ่ายเงินเดือนให้ครูซึ่งจะแปรผันตามระดับของครูแต่ละคน

กรณีของโรงเรียนเอกชน รัฐบาลเริ่มจ่ายเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ เป็นต้นมา และคำนวณมาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวฯ = ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน + เงินเดือนครูต่อนักเรียน ๑ คน
๒. ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน รัฐบาลใช้ตัวเลขตัวเดียวกันกับค่าใช้จ่ายพื้นฐานของโรงเรียนของรัฐ
๓. เงินเดือนครูต่อนักเรียน ๑ คน คำนวณมาจากค่าเฉลี่ยของเงินเดือนครูโรงเรียนเอกชนทั่วทั้งประเทศหารด้วย ๒๐ โดยถือเกณฑ์ว่า ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียน คือ ๑ : ๒๐

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไปและแนวทางการแก้ปัญหา

การจัดการการอาชีวศึกษา

การจัดการการอาชีวศึกษาดำเนินการเป็น ๒ ส่วน คือ การศึกษาภาครัฐมีคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบายและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานปฏิบัติ กล่าวคือเป็นผู้กำหนดหลักสูตรและเป็นผู้กำกับดูแล การให้การศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาลที่กระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวน ๔๑๕ สถาบัน (ตามตารางที่ ๓) การจัดการอาชีวศึกษาส่วนที่ ๒ ดำเนินการโดยวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๒๘ แห่ง (ตามตารางที่ ๓) การให้การศึกษาใช้หลักสูตรที่กำหนดโดย สอศ. แต่วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสามารถปรับแต่งให้หลักสูตรมีเนื้อหาที่ต่างจากหลักสูตรของ สอศ. ได้ เพื่อความเหมาะสมของแต่ละวิทยาลัย (อินทร์ จันทร์เจริญ ๒๕๕๕) การดำเนินการให้การศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนอกจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแล้ว สช. ยังมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินการโรงเรียนเอกชนทุกประเภทอีกด้วย

การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ หลักสูตร คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และศึกษานอกระบบ (เป็นหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น มีหลายรูปแบบทั้งระยะเวลาและวิชาที่เปิดสอน) ส่วนรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนมี ๓ ประเภท คือ การศึกษาในระบบที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาเป็นหลัก การศึกษานอกระบบที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการศึกษา ระยะเวลาและวิธีการวัดผล ประเภทสุดท้ายคือระบบทวิภาคีซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล การศึกษา โดยผู้เรียนจะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานประกอบการ และเวลาอีกส่วนหนึ่งเรียนตามปกติในสถานศึกษา

ตารางที่ ๓ จำนวนและการกระจายของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

พื้นที่	วิทยาลัยของภาครัฐ	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร	๒๑	๘๕
ในภูมิภาค	๓๙๔	๓๔๓
รวม	๔๑๕	๔๒๘

ที่มา : สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๑ พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเนื้อหาสาระที่จะทำให้การจัดการอาชีวศึกษาในประเทศไทยเป็นระบบที่ชัดเจน โดยมีกฎหมายรองรับเป็นครั้งแรก สาระโดยรวมได้กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรที่กำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการอาชีวศึกษา และ สอศ. เป็นองค์กรทางปฏิบัติตามนโยบายของคณะกรรมการ

๑.๒ การศึกษาในสายอาชีวศึกษาสามารถดำเนินการได้ในรูปแบบเดียวกันกับการศึกษาในสายสามัญ กล่าวคือ การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดให้มีการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นเรื่องใหม่ที่ผู้ศึกษาใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและยังใช้เวลาอีกส่วนหนึ่งเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ การจัดการอาชีวศึกษาทุกแบบให้จัดตามหลักสูตร ๓ ระดับ คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

๑.๓ คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายการผลิตและแผนการพัฒนามนุษย์ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรในสถานประกอบการรวมทั้งหลักสูตรการฝึกงาน กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลและการให้การรับรองมาตรฐานสถานศึกษา กำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรม และการออกใบรับรองการเป็นครูฝึก เป็นผู้ออกข้อบังคับ ระเบียบและประกาศ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเป็นผู้ประเมินผลการจัดการการอาชีวศึกษา

๑.๔ สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถรวมกันเป็นสถาบันการอาชีวศึกษาตามคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยให้ออกเป็นกฎกระทรวง และให้สนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในการจัดการศึกษา การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายของสถาบันการอาชีวศึกษา หรือเข้าร่วมดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัยห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการในสถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาของรัฐ

๒. ผลกระทบของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง ถ้า สอศ. สามารถดำเนินการตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างสมบูรณ์ จะส่งผลให้การอาชีวศึกษาของชาติมีปัญหาน้อยกว่าในปัจจุบันนี้เป็นอย่างมาก ผลกระทบที่เกิดจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้มีดังต่อไปนี้

๒.๑ ทำให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการอาชีวศึกษา และความสำคัญของแรงงานที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาของ สอศ.

๒.๒ มีองค์กรดูแลการอาชีวศึกษาอย่างชัดเจนทำให้มีเอกภาพในด้านนโยบาย

๒.๓ กำหนดให้มีการศึกษาถึงระดับปริญญา

๒.๔ ให้โอกาสภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลายส่วนที่มีความสำคัญในการจัดการ
เป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมาใช้ประโยชน์

๒.๕ มีมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชน ได้แก่ การเชิดชูเกียรติ การลดหย่อนภาษี

๒.๖ กำหนดให้สถานศึกษาระดับสถาบันอาชีวศึกษา บริหารตนเองอันเป็น
การกระจายอำนาจ

๒.๗ ให้โอกาสนักวิชาการสายอาชีวศึกษาได้รับตำแหน่งทางวิชาการสูง
เช่นเดียวกับสายอุดมศึกษา

๒.๘ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องทันต่อการพัฒนาของเทคโนโลยี

๒.๙ กำหนดอย่างชัดเจนว่าครูฝึกอาชีวศึกษาต้องมีความรู้ในทางปฏิบัติเป็นพิเศษ
ต้องผ่านการฝึกที่เหมาะสมจนมีสมรรถนะเป็นครูฝึกอาชีวศึกษาได้

๒.๑๐ การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเป็นการแก้ที่ตรงกับปัญหาหลายส่วน
เพราะจะทำให้เป็นการรวมเอาทรัพยากร ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่แต่ละสถานศึกษา
มีอยู่มาใช้ประโยชน์ รวมทั้งบุคลากรที่แต่ละสถานศึกษาขาดอยู่ อันจะทำให้เพิ่มขีดความสามารถ
ในการจัดการอาชีวศึกษาของสถาบันที่จัดตั้งให้สูงขึ้นเป็นอย่างมาก แต่ความก้าวหน้าของการจัดตั้ง
ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ยังไม่มีสิ่งบอกเหตุว่าการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาตามแนวทาง
ที่ สอศ. ตั้งเป้าหมายจะดำเนินการสำเร็จลงเมื่อไร

๒.๑๑ สนับสนุนให้มีการศึกษาระบบทวิภาคี ที่ได้เคยมีผู้จัดการให้เกิดขึ้นในประเทศ
มาแล้ว แต่ในปัจจุบันขาดการสนับสนุนที่จริงจัง สมควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานประกอบการที่ต้องลงทุนใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ราคาสูงและที่มี
เทคโนโลยีสูง ในลักษณะโรงเรียนในโรงงาน โดยมีมาตรการจูงใจสำหรับผู้ประกอบการที่เข้าร่วม
โครงการ ประโยชน์ของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี คือ สถานศึกษาไม่ต้องลงทุนจัดหา
เครื่องจักรสำหรับงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะที่โดยปกติมีราคาแพง นักศึกษาได้สัมผัสกับ
เครื่องจักรที่ใช้งานจริงในบรรยากาศทำงานจริง ทันต่อเทคโนโลยี ผู้ประกอบการได้ผลผลิตจากการฝึก
และลดต้นทุนด้านการจ้างแรงงาน

๓. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. ....

กระทรวงแรงงานได้เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. ....
ใน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีระบบการประเมินฝีมือของแรงงาน มีการเก็บข้อมูล
เกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานและฝีมือแรงงาน มีการแบ่งแรงงานออกเป็นระดับตามฝีมือหรือ
สมรรถนะของแรงงาน และให้มีการออกใบอนุญาตสำหรับการประกอบอาชีพให้แก่แรงงานตาม
ระดับฝีมือ ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ มีความจำเป็นสำหรับประกันความปลอดภัยที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
ของแรงงาน ในงานที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดความเสียหายของทั้งทรัพย์สินและชีวิต จะต้องใช้
แรงงานที่มีประสิทธิภาพเพียงพอเท่านั้นเป็นผู้ปฏิบัติ เมื่อนำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา
เพื่อพิจารณา คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็น ว่า กระทรวงแรงงานควรนำบทบัญญัติไปรวมกับ
พ.ร.บ. ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ แล้วยกเป็นร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมการพัฒนา
ฝีมือแรงงาน (ฉบับใหม่) พ.ศ. .... เสนอคณะรัฐมนตรี ในขณะที่กระทรวงแรงงานยังมิได้ปฏิบัติ

อย่างไร ก็มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล จากรัฐบาลที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นรัฐบาล ที่มีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

๔. พระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔

พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้จัดตั้งองค์การมหาชนเรียกว่า “สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)” หรือ “สคช.” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ

๔.๑ ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

๔.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ

๔.๓ ให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

๔.๔ เป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ

๔.๕ ติดตามและประเมินผลองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ รวมทั้งระบบคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม

๔.๖ ส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ศูนย์หรือสถาบันฝึกอบรม สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชนในการเผยแพร่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ

อำนาจหน้าที่ประการหนึ่งของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพที่มีผลต่อตลาดแรงงานคือการให้ประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพและหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

๕. ความก้าวหน้าของการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และผลกระทบต่อตลาดแรงงาน

๕.๑ ความก้าวหน้าของการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

๕.๑.๑ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้จัดตั้งขึ้นแล้วในปัจจุบัน อยู่ระหว่างการสรรหากรรมการบริหารและเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติงานของสถาบัน และสถาบันอยู่ระหว่างการถ่ายโอนงานทุกเรื่องที่ได้ดำเนินการแล้วไปให้สำนักงานนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป เจ้าหน้าที่ของสถาบันที่มีอยู่กำลังจัดทำ กฎ ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สถาบันสามารถบริหารงานภายในได้

๕.๑.๒ สำหรับประเด็นในเรื่องการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพนั้น ได้มีโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม สถานประกอบการต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งการให้ผู้ประกอบการและสภาอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพในแต่ละกลุ่มสาขาวิชานั้น จะส่งผลทำให้สามารถผลิตบุคลากร

ออกมาสอดคล้องตามความต้องการของผู้ประกอบการ สถานประกอบการและตลาดแรงงาน อีกทั้ง จะได้มีการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง เรียนแล้วสามารถปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้จริง

๕.๒ ผลกระทบจากการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

บุคคลที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษานั้น แม้ว่าจะได้รับประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตร เพื่อเป็นการยืนยันว่าได้จบการศึกษาจากสถานศึกษานั้น ๆ แต่ยังไม่เป็นหลักประกันว่ามีความสามารถที่จะทำงานได้ทันที หรือมีสมรรถนะ หรือ Competency ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ จึงจำเป็นต้องมีระบบที่ใช้เป็นสิ่งที่รับรองความรู้ความสามารถของแรงงานผู้ประกอบอาชีพขึ้น เรียกว่า ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

องค์ประกอบที่สำคัญของระบบคุณวุฒิวิชาชีพนี้ จะต้องมีการจัดทำมาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard) ซึ่งจะเป็นสิ่งที่กำหนดสมรรถนะของแรงงานในสาขาต่าง ๆ ว่าควรจะมีความสามารถอย่างไร รวมทั้งจัดแบ่งความสามารถออกเป็นระดับต่าง ๆ มีการประเมินความสามารถของแรงงานตามระดับที่กำหนดในมาตรฐานอาชีพและมีการให้หนังสือรับรองความสามารถเมื่อผ่านการประเมินที่เรียกว่าประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ

ในเบื้องต้นมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาออกเป็น ๗ ระดับ และในแต่ละกลุ่มสาขาวิชานั้น ก็จะมีสาขาแยกย่อยต่าง ๆ มากมายที่มีรายละเอียดของแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพที่แตกต่างกันออกไป และมีระดับต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดและบ่งชี้ว่าในแต่ละระดับนั้น ๆ ผู้เรียนต้องมีสมรรถนะความชำนาญและเชี่ยวชาญในวิชาชีพระดับใด และในแต่ละระดับต้องมีการทดสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถของตัวเองว่ามีความรู้ความสามารถและมีความชำนาญงานอยู่ในระดับใด ซึ่งการสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นกลไกในการใช้กำหนดอัตราค่าตอบแทนในแต่ละระดับของแต่ละกลุ่มสาขาวิชาชีพด้วย

ในการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพนั้น มีหลักการสำคัญในการผลิตและการพัฒนากำลังคนควบคู่กันไป โดยจะมีการดำเนินการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพที่เป็นกรอบใหญ่ ซึ่งเป็นภาพรวมในระดับประเทศ เพื่อที่จะสามารถเชื่อมโยงไปยังกลุ่มต่าง ๆ ได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นที่เรียกว่า กรอบมาตรฐานคุณวุฒิของประเทศ (National Qualification Framework : NQF) ซึ่งจะพิจารณาแนวทางต่าง ๆ ทั้งด้านการศึกษา และอาชีพพร้อมกันไป โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF for Higher Education) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ (TQF for Vocational Education) และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ (TQF for Basic Education) ไปพร้อมกันด้วย สำหรับในส่วนของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาตินั้น จะเน้นและให้ความสำคัญกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ทุกระดับ ทุกคุณวุฒิ ทุกประเภทวิชา และสาขาวิชาต่าง ๆ จะต้องครอบคลุมอย่างน้อย ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์
๒. ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป
๓. ด้านสมรรถนะวิชาชีพ (มาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของอาชีพ

ที่สอดคล้องกับสาขาวิชา)

ความสำคัญอีกส่วนหนึ่งคือ สถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้ผู้จบการศึกษาของตนมีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือกลุ่มผู้ประกอบการ โดยนำข้อกำหนดในมาตรฐานที่กล่าวข้างต้นมาจัดทำเป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษาวิชาชีพ หลักสูตรดังกล่าวถือว่าเป็นหลักสูตรที่มีสมรรถนะวิชาชีพเป็นฐานหลักสูตรฐานสมรรถนะ หรือ Competency Based Education ถึงแม้จะเชื่อว่าผู้จบการศึกษาจะมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงาน

นโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อการจัดการการอาชีวศึกษาและตลาดแรงงาน

นโยบายของคณะรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ซึ่งแถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยนโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อการจัดการอาชีวศึกษา มีดังนี้

๑. ดำเนินการให้แรงงานมีรายได้เป็นวันละไม่น้อยกว่า ๓๐๐ บาท และผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีรายได้เดือนละไม่น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท อย่างสอดคล้องกับผลิตภาพและประสิทธิภาพของบุคลากร รวมทั้งมีมาตรการเพื่อลดภาระแก่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบเพื่อให้แรงงานและบุคลากรสามารถดำรงชีพได้อย่างมีศักดิ์ศรีและคุณภาพชีวิตที่ดี

๒. ปรับลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้เหลือร้อยละ ๒๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และลดลงเหลือร้อยละ ๒๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน ขยายฐานภาษี และรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุน สนับสนุนสินเชื่อรายย่อย โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย รวมถึงเพิ่มสวัสดิการของรัฐเพื่อเป็นการดูแลสังคมในชุมชน จัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการและประชาชน

๔. เสริมสร้างกระบวนการสร้างอาชีพ สร้างงานที่มีคุณภาพและมีรายได้สูงให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เป็นระบบ ในทุกระดับชั้นความรู้ และส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความชำนาญ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเงินร่วมลงทุนระยะยาว รวมทั้งจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการผลิต การแปรรูป และการค้าอย่างทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถขายได้ในราคาที่ดี

๕. สร้างความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยสนับสนุนช่องทางการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อผ่านสถาบันการเงินต่าง ๆ ส่งเสริมสถาบันเฉพาะทางให้เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และทดสอบผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมและการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำและปรับปรุงหลักเกณฑ์ส่งเสริมการลงทุนสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้อื้ออำนวยต่อการลงทุนมากยิ่งขึ้น

๖. เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วยการยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐานทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการ

ความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้น โดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือให้สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มีครูดีเพียงพอในทุกห้องเรียน ให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษาคุณภาพสูงในทุกพื้นที่ พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่ระดับโลก พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม มุ่งการสร้างจริยธรรมในระดับปัจเจก รวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความเสมอภาค และดำเนินการให้การศึกษากลายเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารการศึกษาโดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม

๗. สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึง ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริม การให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิดให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพทั้งแม่และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีการเทียบโอนวุฒิการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น กลุ่มแม่บ้าน จัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการเทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวาง และลดปัญหาค้นออกจากระบบการศึกษา นอกจากนี้ จะดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้าถึง การศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาขั้นสูง โดยจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพัน กับรายได้ในอนาคต” โดยให้ผู้กู้เริ่มใช้คืนต่อเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวได้พักชำระหนี้แก่ ผู้เป็นหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยปรับเปลี่ยนการชำระหนี้เป็นระบบที่ผูกพันกับรายได้ ในอนาคต ปรับปรุงระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อทุกระดับให้เอื้อต่อการกระจายโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะจัดให้มีระบบคัดเลือกกลางเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม ดำเนิน “โครงการ ๑ อำเภอ ๑ ศูนย์” เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้ไปเรียนต่อ ต่างประเทศ จัดการศึกษาชุมชนเพื่อมุ่งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

๘. ปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบ การผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่ วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครูโดยใช้ การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาหนี้สินครูโดยการพัก ชำระหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ตามนโยบายแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนของรัฐบาล พัฒนาระบบ ภูมิสารสนเทศเพื่อใช้ในการกระจายครูขจัดปัญหาการขาดแคลนครูในสาระวิชาหลัก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

๙. จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม และสนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำได้ทันที โดยความร่วมมือระหว่างแหล่งงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีศูนย์อบรมอาชีวศึกษาเพื่อให้

นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถเรียนรู้หาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพโดยให้สถาบันอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพ รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างประจำชุมชนเพื่อฝึกฝนช่างฝีมือและการสร้างทักษะในการให้บริการแก่ประชาชน ทั้งนี้ จะดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและสามารถมีรายได้สูงตามความสามารถ

๑๐. เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษา จัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยนกระบวนทัศน์การเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบ “ไซเบอร์โฮม” ที่สามารถส่งความรู้มายังผู้เรียนโดยระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนนำร่องให้ได้มาตรฐานห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเร่งดำเนินการให้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” สามารถดำเนินการตามภารกิจได้

๑๑. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัยแห่งชาติเพื่อสร้างทุนทางปัญญาและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การสร้างรากฐานใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่จำเป็นพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของชาติ โดยเน้นความสัมพันธ์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรบริหารงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษา

๑๒. เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพรับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม

บทบาทของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ในห้วงเวลา ๔ ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕) มีการเปลี่ยนรัฐบาล ๔ ครั้ง และมีการเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รวม. ศธ.) ถึง ๖ คน ผลงานของรัฐมนตรีว่าการแต่ละท่านที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษายังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม การพัฒนาของการอาชีวศึกษาในด้านต่าง ๆ ในห้วงเวลาข้างต้นล้วนเป็นผลงานของ สอศ. ที่ได้รับนโยบายมาจากคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้งสิ้น

การดำเนินการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๑. คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาของอาชีวศึกษา การสืบค้นข้อมูลกระทำโดยการเรียกเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เชิญเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลในการประชุมคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่คณะกรรมการฯ กำลังศึกษาอยู่ และได้จัดให้มีการเสวนาโดยเชิญผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจเข้าร่วมในการเสวนา ๑ ครั้ง

๒. คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคและการดำเนินการและการพัฒนาการอาชีวศึกษาใน ๔ ประเด็น ดังนี้ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ง)

๒.๑ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคทุกประเภทที่เกิดกับการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาในแนวกว้างไม่เฉพาะเจาะจงปัญหาใดปัญหาหนึ่งเป็นการเฉพาะ ผลการพิจารณาศึกษาพบว่าประเด็นปัญหาหลักของการอาชีวศึกษาของชาติ คือ

(๑) ค่านิยมของสังคมไทยต้องการให้บุตรหลานจบปริญญาตรี

(๒) ภาพลักษณ์ของนักเรียนที่ศึกษาอาชีวศึกษาไม่ดี มีการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกัน

จนถึงเสียชีวิต

(๓) คุณภาพของครูอาชีวศึกษาในภาพรวมขาดประสบการณ์ มีปัญหาขาดแคลนครู

ในระดับวิกฤติ

(๔) การผลิตแรงงานไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และผู้จบ

การศึกษาไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน แต่พยายามไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดสภาวะขาดแคลนแรงงานในระดับกลาง

๒.๒ ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

(๑) ในภาพรวมนักเรียนเป็นเด็กที่มีผลการเรียนอ่อน เมื่อเทียบกับวิทยาลัย

ของรัฐ

(๒) วิทยาลัยเอกชนต้องเปิดสอนเฉพาะในสาขาที่มีการลงทุนไม่สูงมาก

(๓) ครูโรงเรียนเอกชนมีขวัญและกำลังใจต่ำ เนื่องจากไม่มีสวัสดิการที่ดี

เมื่อเทียบกับครูของวิทยาลัยในกำกับของ สอศ.

(๔) ผู้ปกครองของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่า

ผู้ปกครองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาครัฐ

๒.๓ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาของภาครัฐที่มีความพร้อมสามารถรวมกันและจัดตั้งเป็น “สถาบันการอาชีวศึกษา” อันเป็นองค์กรที่มีอำนาจประสานปฎิบัติการได้ ในปี ๒๕๕๓ คณะกรรมการฯ จึงได้ทำการพิจารณาศึกษาความก้าวหน้าของการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเป็นเรื่องที่ ๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา และศึกษาปัญหา

และข้อขัดข้องอันเป็นอุปสรรคของการดำเนินการของ สอศ. เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไข ณ เวลาที่คณะกรรมการฯ ทำการศึกษาความก้าวหน้า

๒.๔ ในปี ๒๕๕๓ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้ให้ความสนใจในปัญหาต้นน้ำของการอาชีวศึกษา คือ “การสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทยตัดสินใจเรียนสายอาชีวศึกษา” แนวทางการพิจารณาศึกษาเรื่องที่ ๔ นี้ มีการลงพื้นที่ไปทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกถึงการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ นอกจากนั้นได้นำแนวทางการปฏิบัติที่คณะกรรมการการศึกษาได้รับทราบจากการเดินทางไปเยือนและศึกษาดูงานกลุ่มประเทศในยุโรปเหนือ ประกอบกับข้อมูลจากรายงานของสภาการศึกษา มาประมวล และจัดทำข้อเสนอแนะอีกด้วย ผลของการพิจารณาศึกษาพบว่าสาเหตุของปัญหามีลักษณะคล้ายคลึงกับผลของการพิจารณาศึกษาที่คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการมาใน ๓ ฉบับก่อนหน้า ซึ่งหมายถึงปัญหาที่เคยศึกษาเอาไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน ยังไม่ได้รับการขจัดออกไปอย่างสมบูรณ์ หรือได้รับการขจัดออกไปบางส่วนเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปว่า หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับรัฐบาลจนกระทั่ง สอศ. ได้พยายามกำหนดมาตรการเพื่อการแก้ไขปัญหาดังจะได้อีกต่อไป

โครงการเสวนา เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล”

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้จัดให้มีการเสวนาในหัวข้อ “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล” เพื่อสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่นที่กว้างขวางกว่าข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่คณะอนุกรรมการฯ มีอยู่ ผู้เข้าร่วมเสวนามีจำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ คน จากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาและอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ ข้อมูลที่ได้รับทั้งจากผู้ดำเนินการอภิปรายและจากผู้เข้าร่วมเสวนามีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่คณะอนุกรรมการฯ ได้ศึกษามาตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ แต่ข้อเสนอแนะมีความแตกต่างและเพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะที่คณะอนุกรรมการฯ ได้นำเสนอเอาไว้ในรายงานการศึกษา ซึ่งจะได้รับการรวบรวมเป็นข้อเสนอสำหรับการพิจารณาศึกษาครั้งนี้ทั้งหมด (รายละเอียดของโครงการเสวนาได้นำเสนอไว้ในผนวก ง)

๑. การจัดให้มีการรอบคอบวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ เป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษากับระดับความสามารถหรือสมรรถนะในการปฏิบัติงาน การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีความสอดคล้องกับสมรรถนะดังกล่าว สมรรถนะในแต่ละอาชีพอาจมีความไม่เท่ากัน การใช้ข้อสอบ V - net ในปัจจุบัน อาจจะไม่สะท้อนภาพความเป็นจริงได้ทั้งหมด ต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อสอบให้เหมาะสมด้วย

๒. สถานศึกษาอาชีวศึกษาผลิตบุคลากรไม่ได้มาตรฐานทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน บางสาขาผลิตมากเกินไปและบางสาขาผลิตน้อยกว่าความต้องการ แต่สภาพโดยรวมแล้วการอาชีวศึกษามีความขาดแคลนจำนวนผู้เรียนเป็นอย่างมาก สาเหตุเนื่องมาจาก (๑) ทศนคติของนักเรียน (๒) หลักสูตรการศึกษา (๓) โอกาส

ของการมีงานทำ (๔) ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา (๕) ค่าเล่าเรียน (๖) ครูในระดับมัธยมศึกษา และผู้ปกครอง

๓. การจัดการการอาชีวศึกษามีผู้เกี่ยวข้อง ๓ ส่วน คือ ผู้ใช้แรงงานและผู้ประกอบการ ผู้ผลิต และผู้ให้นโยบาย ทั้งสามส่วนต้องทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอิสระและการเป็นผู้ประกอบการ ผู้บริหาร การศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีความขยัน อดทน ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบ แล้วจึงผนวกความรู้ทางด้านอาชีพลงไป จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ที่เรียนมา ไปใช้ประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีเกียรติและมีความสุข

๔. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนมีภารกิจผลิตแรงงานสู่ตลาดแรงงานเป็นการเสริม การดำเนินของวิทยาลัยที่อยู่ในกำกับของ สอศ. โดยที่ภาคเอกชนใช้งบประมาณต่ำกว่าภาครัฐ ในการผลิตแรงงาน ๑ คน ในด้านการวางแผนการผลิตแรงงาน ประเทศไทยควรวางแผนให้ อัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อจำนวนนักเรียน ปวช. (ทั้งภาครัฐ และเอกชนรวมกัน) เท่ากับ ๓๐ : ๗๐ ภายในเวลา ๖ ปี โดยเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ ซึ่งจะเกิด ความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือในการทำงานของ สพฐ. สอศ. และ สช. ส่วนอัตราส่วน ของจำนวนนักเรียน ปวช. ของภาครัฐและเอกชน จะต้องผลักดันให้เป็น ๕๐ : ๕๐ ภายในเวลา ๕ ปี โดยเริ่มจาก พ.ศ. ๒๕๕๕

มาตรการที่ภาครัฐดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา

๑. การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ ได้กำหนด ให้มีการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา โดยการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดตั้งเป็นสถาบัน ข้อดี ของการรวมสถานศึกษาจัดตั้งเป็นสถาบัน คือ จะเกิดความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาที่สามารถ ผลิตกำลังคนให้ตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการในท้องถิ่นสามารถใช้ทรัพยากรรวมกัน (หมายถึงเครื่องมือฝึกต่าง ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่แต่ละสถานศึกษามีอยู่) และจะสามารถแก้ไขความขาดแคลนครูได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากสถานศึกษาของรัฐด้านอาชีวศึกษา มีจำนวนมาก และมีความหลากหลายในสาขาอาชีพที่เปิดสอน สอศ. จึงได้จัดทำแนวทางการบริหาร จัดการรูปแบบของสถาบันการอาชีวศึกษาออกเป็น ๒ แนวทาง คือ

แนวทางที่ ๑ การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาตามกลุ่มจังหวัด

แนวทางที่ ๒ การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาตามกลุ่มอุตสาหกรรมของประเทศ การดำเนินการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาที่ดำเนินอยู่ในขณะนี้ เป็นการดำเนินการตามแนวทาง ที่ ๑ จะมีสถาบันการอาชีวศึกษาจัดตั้งขึ้นจำนวน ๑๙ แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยประเภทต่าง ๆ จำนวน ๑๖๑ แห่ง สอศ. อยู่ในระหว่างจัดทำกฎกระทรวงที่จำเป็นอีก ๒ ฉบับ ในขณะเดียวกัน อยู่ในระหว่างการทำหลักสูตรแกนกลาง และมีแผนที่จะเริ่มเปิดสอนภายในปี ๒๕๕๖

ผลกระทบในทางบวกอีกประการหนึ่งคือ การเกิดขึ้นของสถาบันการอาชีวศึกษา ทำให้บุคลากรสายอาชีวศึกษามีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้นในสายปฏิบัติการ (ปริญญาตรี) เป็นการลดผลกระทบในทางลบจากปัญหาค่านิยมในเรื่องปริญญาบัตรที่ได้กล่าวมาในตอนต้น

๒. การจัดตั้งศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา

ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาเป็นองค์กรแห่งความร่วมมือ ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับประเทศใช้ระบบบริหารการจัดการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต www.v-cop.net ประกอบไปด้วยชุดข้อมูลสำคัญด้านกำลังคน เช่น สภาวะการจ้างงานในสาขาต่าง ๆ ความต้องการจ้างงานในแต่ละท้องถิ่น ข้อมูลของกำลังคนที่เป็นนักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งที่กำลังศึกษาและจบการศึกษาไปแล้วจากสถานศึกษาในความดูแลของ สอศ. รวมทั้งข้อมูลที่สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านแรงงาน

ในปัจจุบันการดำเนินการขยายครอบคลุมทั่วประเทศมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา และนักศึกษาของภาครัฐมากกว่า ๔๐๐ แห่ง มีศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาในระดับจังหวัด ๗๗ ศูนย์ ผู้ให้บริการประกอบด้วย สถานศึกษาอาชีวศึกษา นักศึกษาและสถานประกอบการ เครือข่ายของศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษานี้มีการเชื่อมโยงการทำงานกับองค์กรวิชาชีพ หน่วยงานของรัฐ สถานประกอบการภาคเอกชน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือ BOI

๓. โครงการส่งเสริมให้ผู้จบอาชีวศึกษามีอาชีพ

๓.๑ การจัดให้มีการศึกษาระบบทวิภาคี

การศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมมีบทบาทในการอาชีวศึกษา โดยให้นักศึกษาเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการ และให้ผลการฝึกงานเป็นผลของการศึกษาด้วย โดยนักศึกษาก็จะเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และไปเข้ารับการฝึกในสถานประกอบการ ประโยชน์ที่จะได้รับคือ สถานศึกษาไม่ต้องลงทุนจัดหาอุปกรณ์และเครื่องจักรที่มีราคาแพงไว้เป็นจำนวนมากตามความต้องการของจำนวนนักศึกษา ในขณะที่สถานประกอบการก็จะได้ผลผลิตของตนจากการให้นักศึกษาเข้ามาฝึกในสายการผลิต และเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาแล้วสามารถรับเข้ามาทำงานในสถานประกอบการได้เลย โดยไม่ต้องมาฝึกให้มีความคุ้นเคยเหมือนการรับแรงงานที่มาจากสถานศึกษาอื่น ส่วนนักศึกษาก็จะเกิดความเคยชินกับเครื่องจักรใช้งานจริง และบรรยากาศในสายการผลิตจริงทันต่อเทคโนโลยีตลอดเวลา

ในอดีตเคยมีการศึกษาระบบทวิภาคีที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีมาแล้ว โดยประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเยอรมนีตะวันตก เป็นที่น่าเสียดายที่เมื่อโครงการความช่วยเหลือสิ้นสุดลง รัฐบาลก็ไม่สนับสนุนให้ดำเนินการต่อไป รวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษาของรัฐที่เคยดำเนินการระบบทวิภาคีก็ไม่มี ความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการต่อไปด้วยตนเอง สมควรที่ภาครัฐควรส่งเสริมให้ดำเนินการต่ออย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานประกอบการที่ต้องลงทุนใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ราคาสูงและมีเทคโนโลยีสูง ในลักษณะโรงเรียนในโรงงาน โดยมีมาตรการจูงใจสำหรับผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ ประโยชน์ของการจัดการศึกษาแบบทวิภาคีคือ สถานศึกษาไม่ต้องลงทุนจัดหาเครื่องจักรสำหรับงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะที่โดยปกติ

มีราคาแพง นักศึกษาได้สัมผัสกับเครื่องจักรที่ใช้งานจริงในบรรยากาศทำงานจริงทันต่อเทคโนโลยี ผู้ประกอบการได้ผลผลิตจากการฝึกและลดต้นทุนด้านการจ้างแรงงาน

๓.๒ โครงการเส้นทางอาชีวศึกษาสู่เจ้าแกน้อยและศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ริเริ่มโครงการเส้นทางอาชีวะสู่เจ้าแกน้อยมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙ และได้จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ/ศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น ๔๑๕ แห่ง ซึ่งได้รับความร่วมมือกับสถาบันการเงิน หอการค้าจังหวัด และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยมีวิธีการดำเนินการคือ นำนักเรียน นักศึกษาและประชาชนเข้ารับการอบรมและร่วมกิจกรรมเสริมองค์ความรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ คือ

๓.๒.๑ เพื่อบ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีพอิสระ/กลุ่มธุรกิจให้มีศักยภาพ ขีดความสามารถ เป็นผู้ประกอบการใหม่

๓.๒.๒ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มของนักศึกษา จัดตั้งธุรกิจตามความสนใจ ความถนัด

๓.๒.๓ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา/ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ

๓.๒.๔ เพื่อเชื่อมต่อโครงการจัดการองค์ความรู้ในการสร้างผู้ประกอบการ และโครงการอาชีวะเพื่อแก้ปัญหาความยากจน กับโครงการมาจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ

อย่างไรก็ตาม โครงการนี้ดำเนินมาได้เพียง ๓ ปี ต้องหยุดลงในปี ๒๕๕๒ เนื่องจากสาเหตุหลายประการ คือ การขาดงบประมาณสนับสนุน และวิทยาการที่ทำการอบรมมิใช่มีอาชีพ ทำให้ขาดความต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (ปี ๒๕๕๓)

๔. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

ในประเทศที่พัฒนาแล้วและแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีความเข้มแข็ง หลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษามีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการอาชีพเข้าไปในการเรียนการสอน และมีมาตรการที่จะสังเกตความถนัดของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบว่านักเรียนคนใดมีความถนัดในวิชาชีพ ก็จะมีมาตรการส่งเสริมและพัฒนาความถนัดในวิชาชีพให้กับนักเรียน ทางโรงเรียนจะมีการแนะแนวการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพให้ตัดสินใจเลือกเรียนทางสายอาชีวศึกษา ส่วนนักเรียนที่มีความถนัดในทางวิชาการ ก็แนะนำให้เลือกเรียนสายสามัญ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการอาชีพคล้ายกับหลักสูตรของประเทศที่พัฒนาแล้ว จะเห็นได้จากมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ ๗ (การงานอาชีพ และเทคโนโลยี) ในบรรดาวิชาต่าง ๆ จำนวน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ในการปฏิบัติจริงแล้ว ครูผู้สอนไม่สามารถเน้นวิชาการอาชีพให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจไปตามลำดับอย่างที่กำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื่องจากจำนวนวิชาใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนมีเป็นจำนวนมาก (ดูตารางที่ ๔ ประกอบ) นอกจากนั้นจำนวนวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ ๗ ก็มีเป็นจำนวนมาก และมีเนื้อหาหลากหลาย รวมทั้งหลักสูตรมิได้

กำหนดให้มีการวัดความถนัด การติดตามสังเกต ความถนัด และการส่งเสริมให้นักเรียนมีความถนัดเพิ่มขึ้น ในงานอาชีพที่นักเรียนมีความสนใจ ทำให้นักเรียนทุก ๆ คนต้องเรียนเหมือนกันทุกวิชา (ยกเว้นวิชาเลือกที่มีจำนวนไม่มากนัก) ไปจนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การส่งเสริมให้นักเรียนที่สนใจวิชาชีพสามารถตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออาชีวศึกษาจึงขึ้นอยู่กับความใส่ใจของครูและผู้บริหารโรงเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่เอื้อให้เกิดแรงจูงใจให้เยาวชนเลือกเรียนสายอาชีวศึกษา

ตารางที่ ๔ โครงสร้างการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

	เวลาเรียน (ชั่วโมง)									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓	ม. ๔ - ม. ๖
■ กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
วิทยาศาสตร์	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
สุขศึกษาและพลศึกษา	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ศิลปะ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ภาษาต่างประเทศ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๑,๕๖๐ (๓๙ นก.)
■ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๓๖๐
■ รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่เกิน ๘๐ ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน ๒๔๐ ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า ๑,๕๖๐ ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ชั่วโมง / ปี						ไม่เกิน ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี			รวม ๓ ปี ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ ชั่วโมง

หมายเหตุ : นก. หมายถึง หน่วยกิต

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๕. การจัดการให้แรงงานได้ค่าตอบแทนตามสมรรถนะ

๕.๑ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์ให้มีระบบการประเมินระดับฝีมือของแรงงาน และจัดเป็นระดับต่าง ๆ มีการเก็บสะสมประสบการณ์การทำงานและฝีมือของแรงงาน และมีการออกใบอนุญาตสำหรับการประกอบอาชีพหรือ Skill Licence ให้แก่แรงงานตามระดับของฝีมือ ผู้ประกอบการต้องจ้างเฉพาะแรงงานที่มีใบอนุญาตประกอบอาชีพ และต้องจ่ายค่าตอบแทนตามระดับฝีมือ หรือสมรรถนะของแรงงาน

การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. .... ซึ่งกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นผู้ร่างขึ้นนั้น จะเกิดประโยชน์ต่อตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก และสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภคในเรื่องคุณภาพสินค้าและการบริการ พระราชบัญญัติฉบับนี้ส่งเสริมให้แรงงานมีคุณภาพด้านฝีมือตามมาตรฐานสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดความสามารถเป็นระดับต่าง ๆ และการให้ใบอนุญาตประกอบอาชีพ หรือ Skill Licence ตามระดับฝีมือของแรงงาน และถ้าจะเกิดระบบคุณวุฒิวิชาชีพขึ้นในประเทศไทย จะมีขั้นตอนที่สอดคล้องกับการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ การผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้โดยเร็ว จะทำให้เป็นประโยชน์อย่างมากต่อแรงงานของอุตสาหกรรมไทย

อย่างไรก็ตามคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นที่เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ตรงกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเสนอแนะให้กระทรวงแรงงานนำบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. .... ไปเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการพัฒนาฝีมือแรงงานฯ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งต่อมามีการเปลี่ยนรัฐบาลทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องตกไป

๕.๒ การดำเนินการของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีบทบาทสำคัญในการจัดการฝึกเพื่อยกระดับฝีมือแรงงาน จัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงาน และทำการทดสอบฝีมือแรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพและสมรรถนะการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกและทดสอบฝีมือ หน่วยงานที่มีบทบาท คือ สำนักพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยเฉพาะสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานมีศูนย์ฝึกฝีมือแรงงานอยู่ทั่วประเทศ มีเครื่องจักรและอุปกรณ์สำหรับการฝึกฝีมือตามลักษณะของอุตสาหกรรมในแต่ละท้องถิ่น

๖. การเสริมสร้างภาพลักษณ์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการรณรงค์ โดยจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสายอาชีวศึกษาให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ มีความสามารถ มีงานทำอย่างมั่นคงและมีคุณธรรมในวิชาชีพ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ในสังคมมีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้เรียนในสายอาชีวศึกษา เช่น

๖.๑ โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่

ที่ส่งเสริมการวิจัยประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือ เครื่องใช้ในงานอาชีพ มีการประกวดแข่งขัน ส่งเสริมให้มีการจดสิทธิบัตร และอนุสิทธิบัตร

๖.๒ โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center)

เป็นโครงการช่วยซ่อมเครื่องจักรกลการเกษตรและเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ

๖.๓ โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน

เป็นโครงการที่รณรงค์ด้านความปลอดภัยบนท้องถนนแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ โดยให้นักเรียนอาชีวศึกษาได้ช่วยเหลือผู้ใช้รถใช้ถนนในการตรวจสอบยานยนต์ และซ่อมแก้ กรณีขัดข้องบนท้องถนน

๖.๔ โครงการสร้างสรรค์คนพันธุ์อา สร้างมืออาชีพคู่ครัวไทยทั่วโลก

โดยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ และสาธิตการประกอบอาหารจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ มีการแข่งขันการทำอาหารเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพทางด้านอาหาร ซึ่งตลาดยังมีความต้องการมาก

๖.๕ โครงการสถานศึกษาดีเด่น

ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ เป็นการกระตุ้นให้สถานศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีวศึกษาอยู่ตลอดเวลา ทำให้สถานศึกษามีมาตรฐานและคุณภาพที่ดีขึ้นมาก เกิดความภาคภูมิใจเมื่อมีสถาบันมาตรฐานและการประเมินผลทางการศึกษา (ส.ม.ศ.) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้โครงการนี้ยุติลงเป็นผลให้สถานศึกษาขาดการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา

๖.๖ โครงการแข่งขันทักษะวิชาชีพระดับชาติ

จัดขึ้นมาพร้อม ๆ กับโครงการสถานศึกษาดีเด่น ในงานศิลปหัตถกรรมของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการประเมินผลภาพรวมของนักศึกษาในการเรียนการสอนและการฝึกอาชีวศึกษา ทำให้นักศึกษาระดับอาชีวศึกษากระตือรือร้นที่จะฝึกฝนเพื่อให้ได้มาตรฐานทางวิชาชีพ ผลจากการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ผู้ชนะที่ ๑, ๒ และ ๓ จะมีบริษัทเอกชนมาจองตัวทั้งหมด ทำให้นักเรียนมัธยมสายสามัญศึกษาสนใจในการเรียนอาชีวศึกษา และใฝ่ฝันที่จะเรียนตามรุ่นพี่เนื่องจากจะมีงานทำทันทีที่จบการศึกษา

๖.๗ โครงการอาชีวศึกษาตัวอย่าง

เป็นการเก็บรวบรวมคัดเลือกบุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่ประกอบอาชีพอิสระมีกิจการเป็นของตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดี ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีคุณค่าทางสังคมมากขึ้น และผู้เรียนอาชีวศึกษาสามารถเอาเป็นแบบอย่างได้ เป็นการสร้างเศรษฐกิจให้แก่ประเทศชาติได้เป็นอย่างดี

๗. การเตรียมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ศรัวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล ๒๕๕๕)

การที่ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนจะพัฒนาความสัมพันธ์เป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ นั้น สอศ. ได้ดำเนินการไปแล้วดังนี้

๗.๑ สร้างความตระหนักให้กับผู้บริหาร ครู นักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับการเป็นประชาคมอาเซียน

๗.๑.๑ จัดฝึกอบรมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตลอดจนผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนไทย ในทุกระดับชั้น โดยมีเป้าหมายคือ ครู - ผู้บริหาร ในสถานศึกษา เพื่อถ่ายทอดสู่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งจะเป็นกลไกในการขยายขอบข่ายความรู้ไปถึงครอบครัวและชุมชนต่อไป

๗.๑.๒ การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนที่บูรณาการองค์ความรู้ทุกแขนง ให้เยาวชนในค่ายได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การเข้าเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

๗.๒ การส่งเสริมความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในทุกภูมิภาค เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม ผ่านหน่วยงานระหว่างประเทศ เช่น รับอาสาสมัครเข้าปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้เรื่องภาษา และวัฒนธรรมพร้อมกับความรู้ด้านวิชาชีพ ปัจจุบันมีอาสาสมัครต่างประเทศปฏิบัติงานประจำที่สถานศึกษา ดังนี้ อาสาสมัครเกาหลี ๑๗ คน อาสาสมัครครูภาษาจีน ๖๒ คน อาสาสมัครญี่ปุ่น ๕ คน มีการจ้างครูสอนภาษาอังกฤษที่เป็นชาวต่างชาติทุกวิทยาลัย โดยใช้เงินรายได้ของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครู นักเรียน นักศึกษามีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสนับสนุนให้สถานศึกษา สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในทวีปต่าง ๆ เช่น

- กลุ่มอาเซียน และอาเซียน + ๓ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยหลายโครงการได้รับงบประมาณการสนับสนุนจากจังหวัดได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร อุตรธานี เชียงราย นครพนม เป็นต้น

- ยุโรป ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส เดนมาร์ก เป็นต้น

- แอฟริกา ได้แก่ ไนจีเรีย เป็นต้น

- สถานศึกษาในกลุ่มภาคใต้มีการแลกเปลี่ยนครู นักเรียน และผู้บริหารกับประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไนดารุสซาลาม ภายใต้ความร่วมมือกับองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO)

๗.๓ การยกระดับมาตรฐานด้านภาษาต่างประเทศ โดยลงนามความร่วมมือกับ Center for Professional Assessment ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร ตั้งขึ้นเพื่อทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษ TOEIC ใช้ในการสมัครงาน โดยหน่วยงานนี้ได้คัดเลือกครูที่ผ่านการทดสอบภาษาอังกฤษ ได้รับคะแนนตั้งแต่ ๔๐๐ คะแนนขึ้นไป จำนวน ๓๕ คน เข้ารับการฝึกอบรมเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและคัดเลือกครูที่มีทักษะและมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ทั้งครูวิชาชีพ และครูสอนภาษาไปแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูในสถาบันอาชีวศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย ครั้งละ ๕ คน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกัน

๗.๔ การส่งเสริมความรู้รองรับการเปิดเสรีด้านการค้าการลงทุนในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ร่วมมือกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา International Institute for Trade and Development (ITD) จัดฝึกอบรมให้ความรู้กับเยาวชนในจังหวัดชายแดนติดกับสหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ให้มีความรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วม

เป็นประชาคมอาเซียน โดยมีเยาวชนจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าร่วมโครงการ เป็นการสร้างแนวคิดด้านธุรกิจ การเขียนแผนธุรกิจ เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการการค้าชายแดน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเยาวชน

๗.๕ การเตรียมการด้านมาตรฐานวิชาชีพในอาเซียน มีการจัดประชุมสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้ความรู้กับครู ผู้บริหาร นักเรียน และนักศึกษาให้เข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านการค้า การลงทุน ซึ่งรวมถึงการศึกษาด้านอาชีพที่จะส่งผลกระทบต่อ การเคลื่อนย้ายแรงงานระดับฝีมือ รวมทั้งมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับมาตรฐานฝีมือแรงงานร่วมกันระหว่างสมาชิกอาเซียน

๗.๖ การสัมมนาเพื่อพัฒนาคุณวุฒิวิชาชีพในอาเซียน โดยเชิญผู้แทนจากสำนักเลขาธิการอาเซียน ประเทศอินโดนีเซีย มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความก้าวหน้าเกี่ยวกับแนวทางของประเทศต่าง ๆ ในการสร้างมาตรฐานอาชีพ เพื่อสร้างการยอมรับมาตรฐานร่วมกันด้านแรงงาน เป็นการสร้างความตระหนักการที่ประชาคมอาเซียนจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานระดับฝีมือในอนาคต

๗.๗ การจัดสัมมนาการพัฒนาอาชีพศึกษาในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เพื่อสร้างความตระหนักให้กับครู ผู้บริหาร ภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดกับประเทศไทย เมื่อมีการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน ข้อควรตระหนักในการพัฒนาการจัดอาชีพศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ในมุมมองของภาคเอกชนและนักวิชาการ

๘. ผลกระทบของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๘.๑ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย เป็นการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก (ศรีวิการ์ เมฆวัชชัยกุล ๒๕๕๕) โดยการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยนั้น ถูกกำหนดโดยทางตรงและทางอ้อม จากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ โดยการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นจะเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ การจัดการการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น จำเป็นต้องตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ประเทศไทยไม่เสียเปรียบและสามารถร่วมพัฒนาไปกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างยั่งยืน ประเด็นน่าสนใจที่ถูกหยิบยกขึ้นมาจากการศึกษาของคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา และระหว่างการเสวนา เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล” หลัก ๆ คือ การพัฒนาความสามารถให้กับแรงงานระดับกลาง โดยให้ระดับการอาชีวศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญ และการตั้งมาตรฐานของแรงงานระดับกลาง เพื่อเป็นการป้องกันการแข่งขันจากแรงงานที่ไม่ได้มาตรฐานจากประเทศอื่น ๆ ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลกระทบของการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น จะมีในวงกว้าง จากการศึกษาและประเมินโดยคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่า ผลกระทบสามารถมีได้ทั้งด้านบวก เช่น การเปิดอย่างกว้างของตลาดแรงงานและโอกาสทางธุรกิจ ทั้งภายนอกประเทศและภายในประเทศ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ และการลงทุน ที่จะสามารถเกิดได้อย่างเสรีมากขึ้นภายหลังการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียน หรือในทางด้านลบ ซึ่งอาจเกิดจากการถ่ายเทแรงงานเข้าและออกจากประเทศไทย โดยไม่สามารถควบคุมได้ จะส่งผลให้เกิดการแย่งตำแหน่งงาน ระหว่างแรงงานฝีมือระดับกลาง จากประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนและแรงงานฝีมือในประเทศไทย

๘.๒ ผลกระทบต่อการอาชีวศึกษา

๘.๒.๑ ผลกระทบต่อภาคการศึกษา

หมายถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นโดยตรงในแง่ของการอาชีวศึกษา เช่น หลักสูตร โรงเรียนอาชีวศึกษา อาจารย์ และนักเรียน การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ต้องมีการปรับตัวของภาคการศึกษาหลายอย่าง

ด้านหลักสูตร

(๑) ผลกระทบด้านหลักสูตร (program) รายวิชา (course) และความสามารถ (skill) ใหม่ ๆ ที่เหมาะกับตลาดงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ทั้งภายในและภายนอกประเทศ)

(๒) ผลกระทบด้านความจำเป็นที่ต้องอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่หลากหลายอย่างสันติ

(๓) ผลกระทบด้านความจำเป็นในการสื่อสารโดยใช้ภาษากลาง (อังกฤษ)

ด้านสถาบันอาชีวศึกษา

(๑) ผลกระทบด้านการแข่งขันด้านการศึกษาและโอกาสในการศึกษา ในระดับอาชีวศึกษา ระหว่างนักเรียนไทยและนักเรียนต่างชาติ

(๒) ผลกระทบด้านความจำเป็นในการสื่อสารโดยใช้ภาษากลาง (อังกฤษ) ในโรงเรียน สำหรับนักศึกษาไทยและต่างประเทศ

(๓) ผลกระทบด้านการกระจายตัวของโรงเรียนในจังหวัดต่าง ๆ

(๔) ผลกระทบด้านการเลือกหลักสูตรและรายวิชาที่เหมาะสม

ด้านอาจารย์และนักเรียน

(๑) ผลกระทบด้านความจำเป็นที่ต้องอยู่ร่วมกันในวัฒนธรรมที่หลากหลายอย่างสันติ

(๒) ผลกระทบด้านความจำเป็นในการสื่อสารโดยใช้ภาษากลาง (อังกฤษ) ทั้งในการเรียนและการสอน

(๓) ผลกระทบด้านโอกาสในการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ระหว่างนักเรียนไทยและนักเรียนต่างชาติ

๘.๒.๒ ผลกระทบต่อแรงงาน

การเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น จะส่งผลให้เกิดการถ่ายเทของแรงงานทุกระดับ โดยจะเกิดขึ้นมากเป็นพิเศษกับแรงงานระดับกลางและระดับสูง (ศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล, ๒๕๕๕) ดังนั้น แรงงานต่างชาติจะสามารถเข้ามาทำงานในประเทศไทยได้ง่ายกว่าที่เป็นอยู่ โดยมุ่งประโยชน์จากการที่ประเทศไทยมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีเป็นอันดับต้น ๆ ของอาเซียน การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษารวมถึงการวัดมาตรฐานการศึกษาและความ

ชำนาญในอาชีพเฉพาะด้าน จึงมีส่วนสำคัญอย่างมากทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมที่จะช่วยควบคุมภาคแรงงาน

การพัฒนาความสามารถให้กับแรงงานระดับกลางที่ไม่ได้อยู่ในระบบอาชีวศึกษา เช่น สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว หรือแรงงานในตลาดแรงงานปัจจุบัน อาจมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมให้กับเศรษฐกิจและภาคแรงงานของประเทศ เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในอาเซียน หรือรับการเข้ามาของแรงงานจากต่างประเทศ โดยมาตรฐานแรงงานในปัจจุบันต้องตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยคำนึงถึงตลาดแรงงานที่เปิดในอนาคตด้วย การเตรียมพร้อมต่อผลกระทบในด้านแรงงาน และการพัฒนาความสามารถให้กับแรงงานระดับกลาง สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้อาชีวศึกษาเป็นกลไก

๙. การจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

การจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือ สคช. ทำให้ประเทศไทยมีองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่อำนวยความสะดวกให้มีการจัดทำมาตรฐานอาชีพสำหรับสาขาอาชีพต่าง ๆ ให้มีการกำหนดและรับรองสมรรถนะของแรงงานตามมาตรฐานวิชาชีพที่ได้สร้างขึ้น ผลที่ตามมาคือแรงงานทุกคนจะมีใบรับรองสมรรถนะว่ามีความสามารถในการประกอบอาชีพสูงต่ำเพียงใด หากการจัดการดำเนินไปอย่างถูกต้อง ใบรับรองสมรรถนะนี้จะสามารถนำไปเชื่อมโยงกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพในอนาคต สมาคมวิชาชีพสามารถใช้ประโยชน์ระดับสมรรถนะของแรงงานในการออกใบอนุญาตประกอบอาชีพให้แก่แรงงานตามระดับสมรรถนะ ค่าตอบแทนที่แรงงานจะได้รับขึ้นอยู่กับระดับสมรรถนะ การจ่ายค่าตอบแทนไม่ตรงกับการตกลงและการจ้างแรงงานที่ไม่มีใบอนุญาตจะถือว่าผิดกฎหมาย สิ่งทีกล่าวมานี้เป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นสากล และเป็นการสอดคล้องกับการที่ประเทศไทยจะพัฒนาเป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ นี้

การอภิปราย ประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. การที่รัฐบาลประกาศนโยบายที่จะพัฒนาการอาชีวศึกษา จะทำให้การดำเนินการเพื่อส่งเสริมและแก้ไขปัญหาผู้จบการศึกษาสายอาชีวศึกษามีความเป็นไปได้มาก เมื่อนโยบายของรัฐบาลจะนำไปสู่ความตระหนักในความสำคัญของการอาชีวศึกษาในสังคมและมีผลให้เจตคติของคนทั่วไปต่อการอาชีวศึกษาเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามรัฐบาลมิได้กำหนดเป้า อัตรากำลังของแรงงานหรือจำนวนที่แน่นอนของนักศึกษาอาชีวศึกษาในห้วงเวลาที่ชัดเจน เช่น ในเวลา ๕ ปีหรือ ๑๐ ปีต่อจากปัจจุบัน

๑.๑ นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา ประกอบด้วย โครงการประชานิยมด้านการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางกว้าง ๆ ที่ยากจะวัดผลสัมฤทธิ์ได้ มีความคล้ายคลึงกับนโยบายของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประเด็นที่มีผลกระทบคือ การให้สัญญาที่ให้แรงงานมีรายได้ ๓๐๐ บาทต่อวัน และผู้จบปริญญาตรีมีรายได้ ๑๕,๐๐๐ บาท ต่อเดือน ผลกระทบทางลบต่อการอาชีวศึกษา คือ เป็นสิ่งจูงใจให้เยาวชนไทยมุ่งเข้าไปเรียนสายสามัญ เพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีความคาดหวังว่าจะได้รับค่าตอบแทนเมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ผลกระทบ

อีกประการหนึ่งเกิดกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่ต้องจ่ายเงินเดือนให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

๑.๒ กระทรวงศึกษาธิการและ สอศ. ได้นำนโยบายมาสร้างเป็นยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อการศึกษา คือ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ เฉพาะส่วนที่มีผลกระทบต่ออาชีวศึกษา มีดังนี้

(๑) โครงการจัดให้มีสถาบันการอาชีวศึกษาที่สามารถค้นหาความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง
(๒) พัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้เป็นมืออาชีพที่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

(๓) ลดข้อจำกัดการเข้าถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา
(๔) ปฏิรูปครูเพื่อยกฐานะครูและวิชาชีพให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง
(๕) ส่งเสริมโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน
(๖) จัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพในสถานศึกษา พัฒนาทักษะให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และบ่มเพาะผู้ประกอบการรายใหม่

จะเห็นว่าโครงการต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ นี้ ถ้าดำเนินการได้จริงจะเป็นคำตอบของปัญหาหลายส่วนของอาชีวศึกษาที่ได้ศึกษามาตอนต้น

๑.๓ สอศ. ได้นำยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวไปทำยุทธศาสตร์ ๒๕๕๕ โดยสรุปดังต่อไปนี้

๑.๓.๑ พันธกิจ

(๑) ส่งเสริมพัฒนาศึกษาอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
(๒) ยกกระดับและมาตรฐานกำลังคนสู่ระดับสากล
(๓) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง
(๔) เป็นแกนกลางการบริหารจัดการและฝึกอบรมวิชาชีพระดับฝีมือ เทคนิคและเทคโนโลยีของประเทศ

(๕) สร้างเครือข่ายให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา
(๖) วิจัยและสร้างนวัตกรรม
(๗) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๓.๒ เป้าประสงค์

(๑) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้รองรับกลุ่มอาชีพใหม่ ๕ กลุ่ม (เกษตรกรรม, อุตสาหกรรม, พาณิชยกรรม, ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านอำนวยการ และอาชีพเฉพาะทาง)

(๒) กำลังคนมีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษามีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ

(๓) สถานศึกษามีคุณภาพสูง มีความเป็นเลิศ และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

(๔) การวิจัยอาชีวศึกษาเน้นเชิงปฏิบัติการ

(๕) การบริหารจัดการแนวใหม่

(๖) ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรอาชีวศึกษาได้รับการแก้ไข โดยด่วน ครูและบุคลากรอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาจนมีคุณภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ จะเห็นได้ว่าร่างยุทธศาสตร์ของ สอศ. ได้รับการจัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการอาชีวศึกษา อย่างตรงประเด็นในหลายส่วนเช่นเดียวกัน แสดงว่า สอศ. มีความตระหนักถึงปัญหาด้านต่าง ๆ ที่การอาชีวศึกษากำลังประสบอยู่ อย่างไรก็ตามแผนปฏิบัติการฉบับนี้ต้องปฏิบัติให้สมบูรณ์ ภายในกรอบเวลา ๒ ปี เท่านั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร่างแผนของ สอศ. ประเมินความสามารถ ของ สอศ. ไว้มากเกินไป (หรือมองโลกในแง่ดีเกินไป) เนื่องจากเป้าประสงค์แต่ละข้อต้องมีกิจกรรม ในแผนปฏิบัติอีกไม่ใช่น้อย

๒. การที่เยาวชนของชาติมีเป้าหมายที่ศึกษาให้จบปริญญาตรีนั้น นับว่าเป็นปัญหาที่ฝังลึก และยากที่จะแก้ไข รัฐบาลควรกำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนทราบถึงปัญหาที่มีบัณฑิต ตกงานเป็นจำนวนมากของผู้ตกงานทั้งหมด และชี้ให้เห็นว่าการเรียนสายอาชีวศึกษาก็มีโอกาสจบ ปริญญาได้ รวมทั้งข้อดีต่าง ๆ ของการจบอาชีวศึกษาแล้วเข้าสู่ตลาดแรงงาน ได้แก่ การมีงานทำ ในทันทีที่จบการศึกษา การให้ค่าตอบแทนที่ขึ้นอยู่กับสมรรถนะ และไม่น้อยกว่าผู้จบการศึกษา จากมหาวิทยาลัย

๓. การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษามีความล่าช้ากว่ากำหนดมาก สืบเนื่องจากการออก กฎหมายในระดับรอง ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดำเนินการช้ามาก ควรเร่งรัดให้มีการดำเนินให้เสร็จตามแผน เพื่อที่ สอศ. จะสามารถจัดโครงสร้างตามข้อบัญญัติ ของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้โดยเร็ว

๔. บทบาทของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๔.๑ ในห้วงเวลา ๔ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕) มีการเปลี่ยนรัฐบาล ๔ ครั้ง และมีการเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๖ คน ผลงานของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการแต่ละท่านที่มีผลกระทบในทางบวกต่อการอาชีวศึกษายังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม ในห้วงเวลาที่กล่าวไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาและทำแผนพัฒนาระยะยาว นอกจากนี้ บางช่วงเวลา ยังมีปัญหาการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเดียวกัน การพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะผู้กำหนด นโยบาย ผลการดำเนินการของ สอศ. ในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติจึงมักจะไม่เป็นไปตามแผน

๔.๒ สาเหตุที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการไม่มีผลงานที่เกิดผลกระทบต่อ การอาชีวศึกษา เนื่องมาจากขาดความเป็นเอกภาพและขาดความสอดคล้องในเชิงการผสมผสาน วิธีการปฏิบัติของ ๕ องค์กรหลัก ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และสภาการศึกษา การจัดโครงสร้างองค์กรหลักดังกล่าว ซึ่งเกิด จากการปฏิรูปโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผลจากการปรับโครงสร้างดังกล่าว ทำให้ขาดการนำอย่างเป็นเอกภาพในส่วนของ

ข้าราชการประจำ กล่าวคือ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการบริหารเท่านั้น ซึ่งแตกต่างไปจากกระทรวงอื่น ๆ ที่บริหารโดยข้าราชการพลเรือน

๔.๓ การจัดโครงสร้างที่ขาดความสอดคล้องด้านการบริหารในภาพรวม และการเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสั้น ๆ ทำให้การจัดการอาชีวศึกษาในระดับชาติ ขาดทิศทางที่ชัดเจน ขาดการวางแผนในภาพรวมของการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภทอย่างสอดคล้องกัน ทุกมิติ ในระดับชาติ ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว คงมีการจัดการกับปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการควรดำเนินการมาตรการปรับปรุงแก้ไขด้วยการปรับวิธีการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือจัดให้มีการวิจัยว่าโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่ และต้องกำหนดแผนการจัดการศึกษา ซึ่งเดิมใช้คำว่า ปฏิรูปการศึกษารอบสอง ให้เป็นรูปธรรม แก้ไขปัญหาการศึกษาได้อย่างแท้จริง และบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ในระดับชาติให้จงได้โดยเร็ววัน

๔.๔ นโยบายของรัฐในด้านการจัดการศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการแรงงาน และทิศทางของตลาดแรงงานของประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาจึงต้องเป็นผู้ประเมินภาพรวม และตัดสินใจจากข้อมูลที่รอบด้าน ในการกำหนดสัดส่วนการศึกษาระหว่างสายสามัญ และสายอาชีวศึกษาและต้องสามารถดำรงความสมดุลนั้นไว้ ในขณะที่ความต้องการแรงงานระดับกลาง (ระดับอาชีวศึกษา) มีจำนวนมาก แต่มีผู้ที่เรียนสายอาชีวศึกษาในจำนวนที่ไม่เพียงพอ ในขณะที่มีผู้เรียนสายสามัญต่อเนื่องถึงสายอุดมศึกษาเป็นจำนวนมากกว่าความต้องการของตลาด ทำให้จำนวนผู้ที่จบปริญญาตรีไม่สามารถหางานได้ ทั้งนี้ เป็นสถานการณ์ที่ตรงข้ามกับความต้องการแรงงานจริง ในปีล่าสุด ร้อยละ ๓๗ ของผู้จบปริญญาตรีไม่สามารถหางานได้ การกำหนดสัดส่วนที่ถูกต้องจากการคำนวณบนพื้นฐานของความจำเป็นในการใช้แรงงานของประเทศควรเป็นอัตราอาชีวศึกษา : สามัญศึกษา ๖๐ : ๔๐ ถึง ๗๐ : ๓๐ การใช้อัตราส่วนนี้จะแก้ปัญหาการว่างงาน และปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือ และช่วยพัฒนาประเทศอย่างเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ การควบคุมให้สัดส่วนของผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายนั้นต้องอาศัยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่เข้าใจสถานการณ์และสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านอาชีวศึกษา อุดมศึกษา และสายอื่น ๆ รวมถึงข้อมูลของความต้องการด้านแรงงาน โดยที่สามารถประสานงานกับทุกภาคส่วน และกระทรวงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดสัดส่วนของนักเรียนในสายอาชีวะและสามัญ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการด้านแรงงานอย่างจริงจัง ดังที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเห็นได้จากนโยบายการขยายที่นั่งให้นักเรียนที่ประสงค์จะเรียนมัธยมปลายทุกคนต้องมีที่เรียน จะทำให้วิกฤตสมดุลของการจัดการศึกษาแย่งลงอย่างแน่นอน

๕. ปรับปรุงศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาให้มีฐานข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น โดยให้มีข้อมูลนักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งในสถานศึกษาของรัฐบาลและของเอกชน และควรเพิ่มภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีความเป็นสากลและใช้ประโยชน์เครือข่ายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้กว้างขวางขึ้น เนื่องจากโปรแกรมในปัจจุบันได้พัฒนาให้สามารถเพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาเอกชนเอาไว้แล้ว สข. เพียงแต่ประสานให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนและ สอศ. ให้ดำเนินการเท่านั้น

๖. ควรผลักดันให้เกิดการศึกษาระบบทวิภาคีขึ้นอีกครั้งหนึ่งและให้รวมเอาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเข้าในโครงการด้วย โดยใช้แนวทางที่ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนีตะวันตกได้เคยวางรากฐานเอาไว้ในอดีตมาประยุกต์ใช้ และให้ก่อให้เกิดแรงจูงใจแก่สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ เช่น การลดหย่อนภาษี การประกาศเกียรติคุณตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๗. เร่งรัดให้ สอศ. ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การปรับปรุงคุณภาพของครู ที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลให้มีผลโดยเร็ว สิ่งที่ต้องทำให้สำเร็จในลำดับแรก ๆ คือ การคืนอัตรากำลังครูที่เกษียณอายุร้อยละ ๑๐๐ ตามแผนที่วางเอาไว้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ และเพิ่มอัตราบุคลากรสายอาชีวศึกษาตามกำลังงบประมาณ และจัดให้มีระบบการเรียนการสอนทางไกลและการใช้เทคโนโลยีช่วยสอน

๘. ควรผลักดันให้กระทรวงแรงงานปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยนำบทบัญญัติจากร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. .... ที่ตกไปแล้วไปรวม แล้วเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับปรับปรุงใหม่) พ.ศ. .... ตามคำแนะนำของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๙. กระทรวงศึกษาธิการควรมีมาตรการจูงใจให้มีผู้มีประสบการณ์สูงมารับราชการเป็นครูอาชีวศึกษาโดย

๙.๑ เสนอให้มีการปรับปรุงค่าตอบแทนสำหรับครูอาชีวศึกษา เพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ทางสายปฏิบัติมาเป็นครูอาชีวศึกษาที่หาได้ยากมาก โดยการจ่ายเงินพิเศษให้นอกเหนือจากเงินเดือนครูในอัตราประจำที่ผ่านการทดสอบแล้วว่ามีฝีมือพิเศษจริง ๆ โดยให้มีเงินรวมกันอยู่ในอัตราใกล้เคียงกับเงินเดือนที่คาดว่าจะได้รับของภาคเอกชน

๙.๒ ให้ทุนครูในอัตราประจำไปเข้ารับการอบรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มีความชำนาญในสาขางานที่จะสอนอย่างต่อเนื่อง

๙.๓ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาแนวทางที่จะรับบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติและสมรรถนะเหมาะสมสำหรับการเป็นครูอาชีวศึกษา เข้าเป็นข้าราชการโดยใช้หลักการเทียบโอนสมรรถนะและประสบการณ์แทนการพิจารณาคุณวุฒิด้านการศึกษาและผ่อนผันใบอนุญาตประกอบอาชีพแก่ครูตามแต่ครูสภาจะกำหนด

๑๐. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดทำแผนกลยุทธ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์และเจตคติที่ดีในการเรียนอาชีวศึกษา สมควรผลักดันให้มีการนำมาตรการของแผนกลยุทธ์ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นการแก้ไขสาเหตุปัญหาเกี่ยวกับ “คุณภาพของนักเรียนที่มาเรียนอาชีวศึกษา”

๑๑. ขณะนี้ได้มีการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ขึ้นแล้ว แต่ยังไม่มีความสามารถทำการใด ๆ ได้ ควรเสนอส่วนราชการที่เกี่ยวข้องผลักดันให้สถาบันทำงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาก่อตั้งโดยเร็ว

๑๒. ครูของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนมีความด้อยกว่าครูของภาครัฐอย่างมาก การแก้ไขสมควรให้รัฐบาลออกกฎหมายหรือกำหนดเป็นมาตรการเพื่อช่วยเหลือครูของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในประเด็นต่อไปนี้

๑๒.๑ กำหนดมาตรการเพื่อช่วยเหลือครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งเรื่องวิทยฐานะและการสวัสดิการในลักษณะต่าง ๆ เท่าเทียมกับครูที่เป็นข้าราชการ

๑๒.๒ ช่วยพัฒนาให้ครูอาชีวศึกษาเอกชนมีสมรรถนะสูงขึ้น โดยใช้ทรัพยากรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น การให้ทุนเข้ารับการศึกษาอบรมในสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) สำนักงานสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

๑๓. สาเหตุประการหนึ่งที่เยาวชนไม่เลือกเรียนสายอาชีวศึกษา เนื่องจากไม่มีข้อจูงใจเกี่ยวกับค่าตอบแทนเมื่อจบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงาน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้จบมหาวิทยาลัย (แล้วมีงานทำ) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ได้แก่ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ กระทรวงแรงงาน และคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ต้องร่วมทำงานอย่างจริงจังเพื่อประโยชน์ของแรงงานระดับกลาง และแรงงานที่เป็นนักเทคนิคของประเทศ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพต้องเร่งผลักดันให้มีขีดความสามารถประเมินสมรรถนะในสาขาที่มีการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพเสร็จแล้ว เพื่อให้แรงงานได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับสมรรถนะของตน กระทรวงแรงงานควรนำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. .... ที่ตกไปแล้วไปเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน แล้วเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นฉบับปรับปรุงใหม่ดังกล่าวมาแล้วในข้อ ๘ เพื่อให้มีกฎหมายที่กำหนดให้แรงงานต้องมีใบอนุญาตประกอบอาชีพซึ่งเป็นผลดีทั้งกับตัวแรงงานและผู้ประกอบการ ส่วนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจะต้องมารับทราบกลไกของการคิดค่าตอบแทนที่เปลี่ยนไปจากเดิม (ในกรณีที่ผู้จบอาชีวศึกษาต้องการรับราชการ) กล่าวคือ ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของแรงงานแทนที่จะขึ้นอยู่กับวุฒิการศึกษาอย่างแต่ก่อน

๑๔. ปัญหานักศึกษาอาชีวศึกษาก่อการทะเลาะวิวาท เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของการอาชีวศึกษา และเป็นหนึ่งในปัญหาหลักๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการจูงใจให้เยาวชนเกิดความสนใจที่จะเข้าศึกษาสายอาชีวศึกษา ทั้ง ๆ ที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนน้อยที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าว และสถานศึกษาที่นักเรียนมีปัญหาตั้งอยู่ภายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น อาหารจันทวิมล (๒๕๕๑) และ สอศ. (๒๕๕๕) ได้เคยวิเคราะห์สาเหตุและนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาแก่คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา (ดูรายละเอียดในผนวก ฉ)

๑๔.๑ สอศ. ได้จัดทำแนวทางการแก้ปัญหาโดยแยกกลุ่มเป้าหมายของบุคคลที่เกี่ยวข้องออกเป็นกลุ่มๆ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการใน สอศ. นักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดการทะเลาะวิวาท (สอศ. เรียกว่านักเรียนกลุ่มเสี่ยง) ครูอาจารย์ นักเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องอื่นๆ และนักเรียนรุ่นพี่ที่เรียนไม่จบแล้วมาเป็นผู้นำของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ต่อจากนั้นวางแผนแก้ไข (ซึ่งมีรายละเอียดในผนวก ฉ)

๑๔.๒ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้ศึกษามาตรการที่ สอศ. กำหนดขึ้นใช้งานแล้ว เห็นว่าการดำเนินการต่าง ๆ เป็นการแก้ปัญหาที่ถูกจุด และครอบคลุมข้อเสนอแนะในเชิงหลักการที่ อาหาร จันทวิมล ที่เคยนำเสนอไว้ แต่เห็นควรให้มีมาตรการเสริมเพื่อให้แนวปฏิบัติ ของ สอศ. มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจัดทำเป็นมาตรการเสริมระยะสั้นที่ต้องทำทันที และมาตรการเสริมระยะยาวที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และใช้เวลานานจึงจะบังเกิดผลสำเร็จที่มีความยั่งยืน ดังนี้

๑๔.๒.๑ มาตรการเสริมระยะสั้น

๑๔.๒.๑.๑ กระทรวงศึกษาธิการ โดย สอศ. เชิญผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริการทางการศึกษาจำนวนหนึ่งที่บริหารจัดการนักศึกษา ให้มีความประพฤติดี ไม่มีปัญหานักเรียนวิวาทกัน มาร่วมอภิปรายว่ามีวิธีการบริหารจัดการอย่างไร เพื่อนำมาปรับใช้กับในโรงเรียนที่มีปัญหา

๑๔.๒.๑.๒ กระทรวงศึกษาธิการ โดย สอศ. เชิญผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาที่มีปัญหามาร่วมประชุมกัน สอศ. นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แล้วจัดตั้ง คณะกรรมการขึ้น โดยที่คณะกรรมการที่ สอศ. จัดตั้งขึ้นนี้ อาจประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จมาร่วมเป็นกรรมการ หน้าที่ของคณะกรรมการ คือ ระดมสมอง เพื่อหาแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนวิวาทกัน โดยนำแนวคิดการบริหาร สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จมาแนะนำเสนอด้วย แล้วสรุปผลการบริหารและปฏิบัติการเพื่อนำไป ปรับใช้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหาต่อไป

๑๔.๒.๑.๓ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหาจะต้องมี ความจริงใจในการแก้ไขปัญห โดยนำแนวทางที่ได้จากข้อสรุปในข้อที่ ๑๔.๒.๑.๒ มาปรับใช้กับ สถานศึกษาของตนอย่างเป็นระบบ

๑๔.๒.๒ มาตรการเสริมระยะยาว

๑๔.๒.๒.๑ สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหา นำผลที่ได้จากการ ระดมสมองในข้อ ๑๔.๒.๑.๒ มาปรับใช้โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการแล้วนำมาปรับกับแผนของ สอศ. เพื่อให้ได้แผนระยะยาวที่เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริง พร้อมกับติดตามประเมินผลภายใต้ การกำกับดูแลของ สอศ. และคณะกรรมการที่ สอศ. จัดตั้งขึ้น หากมีข้อบกพร่องจะต้องนำมา ปรับปรุงจนได้รูปแบบที่ดีเหมาะสม สามารถใช้แก้ปัญหาได้ จนนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ และพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัยต่อไป

๑๔.๒.๒.๒ ในสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีองค์การนักศึกษา เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา โดยมีอาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการฝ่ายกิจการนักศึกษา เป็นที่ปรึกษาเพื่อฝึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ การกีฬา นันทนาการ กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม รวมทั้งกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ตลอดทั้งปีตามเทศกาล และโอกาสต่าง ๆ และควรวางแผน ด้านกิจกรรมที่เป็นการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นการจัดค่ายอาสาพัฒนานอกสถานที่ เพื่อพัฒนาชนบท อย่างน้อยปีละ ๑ - ๒ ครั้ง ทั้งนี้ อยู่ภายใต้การให้คำปรึกษาของอาจารย์ ฝ่ายกิจการนักศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ เคารพและศรัทธาของนักเรียน

๑๔.๒.๒.๓ ในกรณีที่สถานศึกษามีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการนักศึกษาในแต่ละคณะหรือสาขางาน โดยมีอาจารย์ฝ่ายกิจการ นักศึกษาของคณะหรือสาขางาน เป็นที่ปรึกษา ทำงานร่วมกับองค์การนักศึกษาของสถานศึกษา โดยทำหน้าที่คล้ายองค์การนักศึกษา แต่จัดกิจกรรมนักศึกษาภายในสาขาของตน

๑๔.๒.๒.๔ เงินที่ใช้ในการบริหารองค์การนักศึกษาและคณะกรรมการ กิจการนักศึกษาประจำสาขางานจะได้รับการจัดสรรจากโรงเรียน ซึ่งจะเรียกเก็บจากนักศึกษาเป็น

ค่ากิจกรรมในแต่ละภาคเรียน ถ้าเป็นสถานศึกษาที่อยู่สังกัดของ สอศ. จะได้รับเงินงบประมาณแผ่นดินสนับสนุนอีกจำนวนหนึ่ง

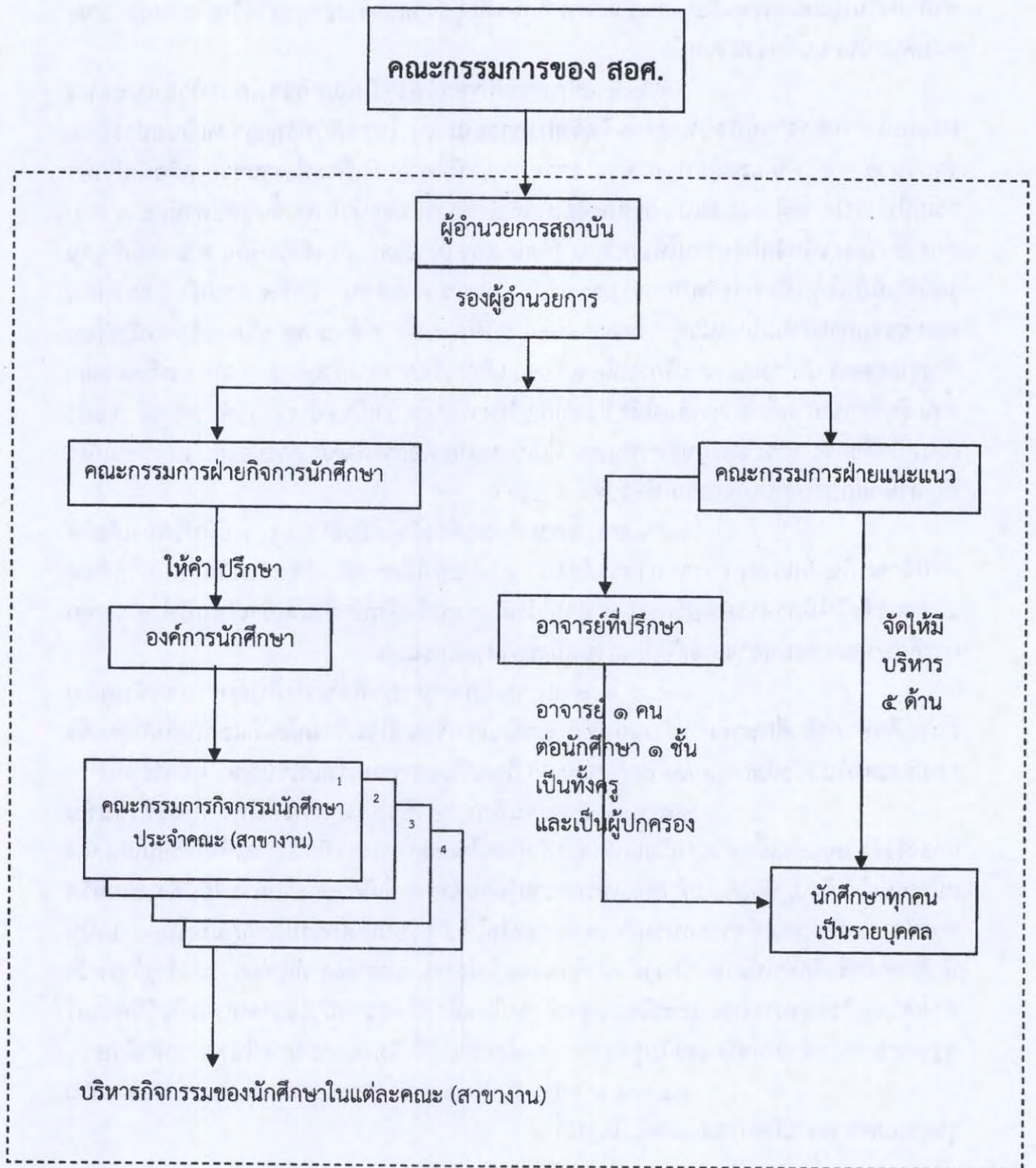
๑๔.๒.๒.๕ สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการฝ่ายแนะแนว ประกอบด้วยอาจารย์ที่จบทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวในระดับปริญญาโทเป็นอย่างน้อย จำนวน ๒ - ๓ คน และผู้แทนอาจารย์จากทุกคณะที่มีความรักที่จะทำงานช่วยเหลือนักศึกษา ร่วมเป็นกรรมการฝ่ายแนะแนว จะต้องจัดให้มีชั่วโมงการแนะแนวในทุกชั้นปีสัปดาห์ละ ๑ คาบ ทุกภาคเรียน เพื่อจัดกิจกรรมให้นักเรียน รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เน้นการจัดกิจกรรมรวมทั้งแนะแนว การศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม คณะกรรมการฝ่ายแนะแนวควรจัดการแนะแนวให้ครบทั้ง ๕ ด้าน คือ บริการศึกษานักเรียน เป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดการวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องให้ความสำคัญกับงานแนะแนวเป็นอย่างมาก เพราะงานแนะแนวเป็นหน้าที่ของอาจารย์และผู้บริหารทุกคน ที่มีเป้าหมาย คือการพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา นักศึกษาโดยจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง ๕ บริการ

๑๔.๒.๒.๖ สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษากับนักเรียน เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และควรจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา ๑ ท่าน รับผิดชอบนักศึกษาตั้งแต่เข้าเรียนปีที่ ๑ จนจบการศึกษา และระบบอาจารย์คือเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายแนะแนว

๑๔.๒.๒.๗ สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหาอาจจับคู่กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นต้นแบบที่ดี จัดเป็นโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องที่แลกเปลี่ยนจุดแข็งของกันและกัน (Collaborative Benchmark) ก็จะเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อีกวิธีหนึ่ง

๑๔.๒.๒.๘ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดให้มีหลักสูตรที่เข้มข้นและจริงจัง โดยเน้นเนื้อหาการเรียนการสอนที่น่าสนใจและท้าทาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงสมรรถนะในเชิงปฏิบัติได้เต็มที่ สอดแทรกความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในชีวิตการทำงานจริง รวมทั้งการอบรมที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นนักศึกษาอาชีวศึกษาให้ตระหนักว่าตัวนักศึกษาจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ และเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว เกิดความมั่นใจว่าตนเองเป็นผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และไม่รู้สึกลัวว่าตนเองด้อยกว่าผู้ที่มีได้จบการศึกษาในสายอาชีวศึกษา

๑๔.๒.๒.๙ ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการต่าง ๆ ทั้งสายงานธุรการและสายงานกิจกรรม แสดงไว้ในรูปที่ ๑

รูปที่ ๑ ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการต่าง ๆ และบทบาท

๑๕. ระบบการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนสาย อาชีวศึกษาเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้วเข้าเรียน ปวช. ๑ โดยที่ก่อนหน้านี้ นักเรียนจะมี ประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพและเพื่อน ๆ ที่เป็นส่วนแนะนำการอาชีวศึกษาน้อยมาก หรือไม่มี ประสบการณ์เลย รัฐบาลจึงควรปฏิรูปการศึกษา โดยปรับกระบวนการตัดสินใจในการนำนักเรียนเข้าสู่ การศึกษาในระบบอาชีวศึกษาตามความถนัดและความสนใจใคร่เรียนสายอาชีวศึกษาให้เร็ว กว่าเดิม กล่าวคือ ประมาณช่วงระหว่างการศึกษาประถมศึกษาตอนปลายกับมัธยมศึกษาตอนต้น และให้มีการวัดความถนัดของนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการแนะแนวการศึกษา การปรับปรุงด้วยวิธี ที่กล่าวมา จะทำให้นักเรียนทราบว่าอาชีวศึกษาคืออะไร มาตั้งแต่อายุยังน้อย เมื่อวุฒิสูงขึ้น ก็ จะเห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษาและถ้านักเรียนมีความชอบลักษณะการเรียนวิชาชีพ และมีความถนัดก็จะตัดสินใจมาเข้าเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ เป็นผู้มี ความถนัดและชอบการอาชีวศึกษาสถานการณ์ต่าง ๆ ก็จะได้ดีกว่าสิ่งที่เป็นไปในปัจจุบัน วิธีการที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการของประเทศที่พัฒนาแล้วใช้อยู่อย่างได้ผล

๑๖. รัฐบาลควรกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ เพื่อวางทิศทางการพัฒนาการ อาชีวศึกษาของชาติโดยรวม โดยให้รวมเอาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเป็นองค์ประกอบของการ ดำเนินการ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติของแผนปฏิบัติการ ดังนี้

๑๖.๑ ให้มีการศึกษาร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ให้ทราบว่าในห้วงเวลา ๕-๑๐ ปี ข้างหน้า ประเทศไทยควรจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรม การผลิต ธุรกิจบริการ และอาชีพต่าง ๆ ไปในทิศทางใด และการอาชีพใดที่รัฐบาลควรสนับสนุน อุตสาหกรรมประเภทใดที่มีความเข้มแข็งอยู่แล้วก็เพียงชี้ทิศทางเท่านั้น

๑๖.๒ ให้มีการศึกษาว่ากระทรวงศึกษาธิการควรวางแผนการผลิตแรงงานที่จบ อาชีวศึกษาทั้งรัฐและเอกชน ในสาขาใดเป็นจำนวนเท่าไร แล้วทำแผนการผลิตกำลังคน โดยให้ พิจารณาจากขีดความสามารถ ศักยภาพและความเชี่ยวชาญของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชน แล้วกำหนดให้ทุกสถานศึกษาดำเนินการตามแผนโดยให้ถือว่าโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชนก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมอาชีวศึกษา

๑๖.๓ กำหนดมาตรการช่วยเหลือสำหรับปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะเกิดกับ สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่ปฏิบัติตามแผนการผลิตที่กล่าวถึงในข้อ ๑๖.๒ เพื่อให้สามารถทำ การผลิตกำลังคนได้ตามแผน และมีมาตรการลงโทษโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่เข้ามาร่วม โครงการแล้วไม่ปฏิบัติตามบทบาทของตนในการผลิตกำลังคน

๑๖.๔ สร้างให้มีความร่วมมือและเครือข่ายการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา โดยขยายผล จาก “ศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา” ที่ทำงานได้ผลถึงระดับหนึ่งแล้ว โดยการนำข้อมูลของโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชนเข้าไปรวมไว้ในฐานข้อมูลของศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา และให้สมาชิกของ สมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเข้ามามีบทบาทและร่วมบริหารงานในศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา รวมทั้งให้เพิ่มบทบาทองค์กรวิชาชีพ เช่น สภาอุตสาหกรรม สถาบันยานยนต์ ฯลฯ ให้เข้ามามี บทบาทในเครือข่ายในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา แนวทาง การแก้ไขปัญหานี้ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา วุฒิสภา ได้เคยนำเสนอไว้ในรายงาน การศึกษาปัญหาการอาชีวศึกษาของรัฐ

๑๖.๕ พัฒนาระบบการติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ที่มีบทบาทอยู่ในแผนปฏิบัติการ มีการนำแผนมาตรวจสอบกับผลงานและปรับแผนให้ทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งจัดทำเกณฑ์ประเมินผลการทำงานมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับทุกระดับ จัดให้มีการให้รางวัลและมาตรการลงโทษเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

๑๗. การที่มีสองหน่วยงานแยกกันดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน ทำให้การบริหารจัดการไม่มีเอกภาพ ควรให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำกับดูแลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแทนคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายการผลิต การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเป็นไปในทางเดียวกัน และมีประสิทธิภาพสูงกว่าในปัจจุบัน และสามารถทำให้มาตรฐานการเรียนการสอนของสถานศึกษาของรัฐและของเอกชนอยู่ในระดับที่แตกต่างกันน้อยกว่าในปัจจุบัน เหตุผลอีกส่วนหนึ่งคือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีหน่วยงานในสังกัดที่มีกำลังคนเป็นจำนวนมากและมีนักวิชาการที่มีหน้าที่สนับสนุนการจัดการการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาในกำกับ รวมทั้งมีโครงการสนับสนุนคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ไม่น้อย ถ้า สอศ. เป็นผู้ดูแลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแทนกลุ่มงานโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนของ สช. ที่มีกำลังคนไม่เพียงพอ ปัญหาของโรงเรียนเอกชนที่ได้รับความสนับสนุนจากรัฐบาลในด้านวิชาการและในด้านการฝึกงานของนักศึกษาที่ไม่พอเพียงจะลดลง

๑๘. โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมปลายมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมปลายโดยการขยายจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนและเพิ่มจำนวนห้องเรียน สาเหตุที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับนโยบายจากผู้บังคับบัญชา และได้รับการบีบคั้นจากสมาคมผู้ประกอบการ สิ่งนี้ส่งผลให้นักเรียนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมุ่งเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และทำให้มีนักเรียนเพียงจำนวนน้อยที่เบนเข็มมาเรียนสายอาชีวศึกษา นักเรียนกลุ่มแฉ่งที่กล่าวถึงนี้มักเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน หรือผู้ประกอบการมีฐานะยากจน

กระทรวงศึกษาธิการควรกำกับดูแลการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยต้องจำกัดจำนวนนักเรียนให้เหมาะสม (ห้องละไม่เกิน ๔๐ คน) และไม่อนุญาตให้มีการเพิ่มจำนวนห้องเรียน

๑๙. การที่รัฐบาลประกาศนโยบายที่จะดำเนินการให้ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ให้ได้รับค่าตอบแทนไม่น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ต่อเดือน จะเกิดผลให้เกิดแรงดึงดูดให้เยาวชนหันไปเรียนสายสามัญเพื่อเข้ามหาวิทยาลัยมากขึ้น ดังนั้น รัฐบาลควรที่จะกำหนดค่าตอบแทนสำหรับผู้จบปริญญาตรีสายปฏิบัติการ ผู้จบการศึกษา ปวส. และ ปวช. โดยใช้หลักคิดจากการที่แรงงานขั้นต่ำจะได้รับค่าตอบแทน ๓๐๐ บาท ต่อวัน ดังนี้

- (๑) ผู้จบการศึกษาระดับ ปวช. ได้รับค่าตอบแทน ๑๒,๐๐๐ บาท ต่อเดือน
- (๒) ผู้จบการศึกษาระดับ ปวส. ได้รับค่าตอบแทน ๑๓,๐๐๐ บาท ต่อเดือน
- (๓) ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการ ได้รับค่าตอบแทน ๑๕,๐๐๐ บาท

ต่อเดือน

การคำนวณแสดงไว้ในผนวก จ

๒๐. การที่ประเทศจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ทำให้เกิดความวิตกกังวลของผู้จบอาชีวศึกษาว่าแรงงานที่มีฝีมือจากต่างประเทศจะมาแย่งงานในประเทศ (การเสวนาเรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล, ๒๕๕๕) เมื่อพิจารณาข้อมูลด้านต่าง ๆ แล้วสามารถอนุมานได้ว่า แรงงานของประเทศไทยไม่ได้มีฝีมือด้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เพียงแต่ระบบการบริหารจัดการได้แก่ การประเมินสมรรถนะและการควบคุมแรงงานด้วยการออกใบอนุญาตยังไม่เกิดในประเทศไทย ปัญหาหลักอีกประการหนึ่ง คือ ความชำนาญด้านภาษาอังกฤษของแรงงานไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ รัฐบาลโดยกระทรวงแรงงานและกระทรวงศึกษาธิการควรต้องทำงานร่วมกันในการพัฒนาความชำนาญการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่แรงงานไทย ข้อดีของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็คือ แรงงานไทยที่มีฝีมือและมีสมรรถนะสามารถไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้านได้ การดำเนินการของ สอศ. เพื่อเป็นการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ได้กล่าวมาตอนต้นเป็นเรื่องที่น่าสนับสนุนเป็นอย่างมาก สมควรดำเนินการให้ทั่วถึงทุกวิทยาลัยที่อยู่ในกำกับของ สอศ. และสมควรให้การสนับสนุนในลักษณะเดียวกันกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในระดับความเข้มข้นเดียวกันด้วย การดำเนินการต้องกระทำอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงานประเมินแล้วเห็นว่าได้ผลดีอย่างแท้จริง

๒๑. โครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ สอศ. เคยจัดให้มีขึ้นแล้วเลิกไป เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุนเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจัดทำโครงการของงบประมาณอย่างต่อเนื่องจากรัฐบาล และอาจจะขอรับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชนด้วย

๒๒. การผลิตแรงงานที่มีสมรรถนะไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ เป็นผลเสียทั้งเวลาและงบประมาณ ผู้ประกอบการก็เสียโอกาสที่จะได้แรงงานที่มีประสิทธิภาพไว้ใช้งาน การวางแผนระยะยาวตามที่กล่าวในข้อ ๑๖ จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ แต่วิทยาลัยอาชีวศึกษาจะต้องศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ที่วิทยาลัยตั้งอยู่ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรที่สามารถปรับได้ ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ วิธีแก้ไขในระดับภาคการผลิตของประเทศสามารถกระทำโดยจัดให้มีคณะที่ปรึกษาด้านอุตสาหกรรม หรือ Industrial Council อยู่ภายในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มอุตสาหกรรมกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งสมรรถนะของแรงงานที่แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความต้องการ

๒๓. การบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนมีประเด็นที่ ต้องการการสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อให้สามารถบริหารจัดการให้มีคุณภาพเทียบเท่ากับวิทยาลัยในกำกับดูแลของ สอศ. ดังต่อไปนี้

๒๓.๑ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และนโยบายการศึกษาของรัฐบาล นักเรียนทุกคนต้องได้เรียนโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ เป็นเวลา ๑๕ ปี ในทางปฏิบัติรัฐบาลได้นำเงินมาจ่ายให้แก่สถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียน เรียกว่าเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น ตามหลักการแล้วผู้ปกครองไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียนให้แก่สถานศึกษา สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแล้ว เงินที่รัฐบาลจ่ายให้ยังไม่พอเพียงสำหรับการดำเนินธุรกิจ ทางโรงเรียนยังต้องเรียกเก็บในอีกส่วนหนึ่งจากผู้ปกครอง เพื่อเป็น

การส่งเสริมการอาชีวศึกษา ในสาขาที่ตลาดแรงงานมีความต้องการ ควรเปลี่ยนวิธีการจ่ายเงินอุดหนุนจากการให้ทุกคนเท่า ๆ กัน เป็นการให้แก่นักเรียนที่เรียนในสาขาที่ตลาดแรงงานมีความต้องการมากกว่า และควรพิจารณาช่วยเหลือผู้ปกครองให้สามารถนำค่าเล่าเรียนที่ต้องจ่ายเพิ่มให้แก่วิทยาลัยไปหักลดหย่อนเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี

๒๓.๒ ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้ผู้ปกครองของนักเรียนสามารถกู้เงินได้เพียงพอกับความต้องการสำหรับการศึกษาของบุตรหลาน และให้ทราบผลการอนุมัติแน่นอน ๆ ภายในวันที่ ๑ มกราคม

๒๓.๓ สนับสนุนค่าใช้จ่ายเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการจ้างครูทั่ว ๆ ไป สำหรับเป็นค่าจ้างครูที่มีสมรรถนะสูงและสอนในวิชาที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

บทที่ ๓

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

การอาชีวศึกษาเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของกำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับชำนาญการเฉพาะทาง (ระดับเทคนิค) ความสัมฤทธิ์ผลทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณของการจัดการอาชีวศึกษาส่งผลกระทบต่อผลิตภาพ (Productivity) โดยรวมของระบบเศรษฐกิจที่ทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องตระหนักและช่วยกันพัฒนา

ปัจจุบันยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ในการจูงใจให้เยาวชนหันมาสนใจในการอาชีวศึกษาแม้ในเชิงปริมาณดังเห็นได้จากสัดส่วนจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับที่เข้าเรียนในสายสามัญและอาชีวศึกษา โดยมีเหตุปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้เกิดสภาพการณ์ดังกล่าว คือ

๑. ค่านิยมเรื่องปริญญาบัตรของสังคมไทย

๒. ระบบการจ้างงานที่กำหนดค่าจ้างตามคุณวุฒิการศึกษาเท่านั้น โดยไม่นำสมรรถนะของแรงงานมาร่วมพิจารณาด้วย

๓. การจัดการเรียนการสอนและการแนะแนวในระดับการศึกษาภาคบังคับยังไม่สามารถคัดกรองและทำให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัดของตนเอง

๔. ภาพลักษณ์ในเรื่องพฤติกรรม และความประพฤติในเชิงลบของนักเรียนอาชีว

ข้อเสนอแนะ

๑. ให้รัฐบาลพิจารณาปรับปรุงค่าตอบแทนสำหรับครูอาชีวศึกษาโดยการจ่ายเงินพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือนครูในอัตราประจำที่ผ่านระบบการประเมินสมรรถนะว่ามีสมรรถนะสูงเป็นพิเศษเหมาะสมกับการสอนอาชีวศึกษา และให้มีรายได้รวมอยู่ในอัตราใกล้เคียงกับรายได้ที่คาดว่าจะได้รับ หากครูผู้นั้นทำงานในภาคเอกชน เพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ทางสายปฏิบัติที่ทำได้ยากมาเป็นครูอาชีวศึกษามากขึ้น

๒. ให้รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อวางทิศทางการพัฒนาการอาชีวศึกษาของชาติ โดยรวมว่าในช่วงเวลา ๕ - ๑๐ ปีข้างหน้า ประเทศไทยควรจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตและธุรกิจบริการ รวมทั้งอาชีพต่าง ๆ ไปในทิศทางใด และการอาชีพใดที่รัฐบาลควรสนับสนุนและให้กระทรวงศึกษาธิการนำมาทำแผนปฏิบัติการว่าควรจะมีการจัดการเรียนการสอนในสาขาใดให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และในห้วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาการเปิดการสอนในสาขาต่าง ๆ ที่ไม่มีทิศทางดังเช่นในปัจจุบัน

๓. ให้รัฐบาลออกกฎหมายหรือกำหนดเป็นมาตรการเพื่อช่วยเหลือวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในประเด็นต่อไปนี้

๓.๑ เปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จากการให้ทุกคนเท่า ๆ กัน เป็นให้นักเรียนที่เรียนในสาขาที่ตลาดแรงงาน

มีความต้องการสูงได้เงินมากกว่านักเรียนที่เรียนในสาขาที่ตลาดแรงงานมีความต้องการน้อยกว่า ลดหลั่นกันไป และให้ผู้ปกครองสามารถนำค่าเล่าเรียนที่เป็นภาระส่วนที่เหลือไปคิดเป็นรายจ่าย ก่อนการคำนวณภาษีเงินได้ประจำปี

๓.๒ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยกเว้นการเก็บภาษีขาเข้าสำหรับอุปกรณ์ที่วิทยาลัย อาชีวศึกษาเอกชนนำเข้ามาสำหรับการฝึกงานของนักเรียนให้เท่าเทียมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของรัฐ สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่มีผลการประเมินดีเด่น และให้รัฐบาลเป็นผู้ออก ค่าใช้จ่ายหรือสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนสำหรับการจัดหาอุปกรณ์สำหรับการฝึกงานที่มีราคาสูง ให้แก่วิทยาลัยและเพิ่มมาตรการลงโทษโรงเรียนที่กระทำผิดหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๓.๓ ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้ผู้ปกครองของนักเรียนสามารถกู้เงินได้เพียงพอกับความต้องการสำหรับการศึกษาของบุตรหลาน และให้ทราบผลการขออนุมัติแน่นอน ๆ ภายในวันที่ ๑ มกราคม

๓.๔ สนับสนุนค่าใช้จ่ายเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นจากการจ้างครูทั่วๆ ไป สำหรับใช้เป็น ค่าจ้างครูที่มีสมรรถนะสูงและสอนในวิชาที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

๓.๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรการช่วยเหลือครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งเรื่องวิทยฐานะและสวัสดิการในลักษณะต่าง ๆ เท่าเทียมกับครูที่เป็น ข้าราชการ

๓.๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการช่วยพัฒนาให้ครูอาชีวศึกษาเอกชนมีสมรรถนะสูงขึ้น โดยใช้ทรัพยากรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น การให้ทุนเข้ารับการศึกษาอบรมในสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

๔. ให้รัฐบาลชักชวนให้เยาวชนหันมาเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น โดยทำการประชาสัมพันธ์ ให้สังคมทราบถึงปัญหาที่มีบัณฑิตตกงานเป็นจำนวนมาก พร้อมกับชี้ให้เห็นว่าการเรียนสาย อาชีวศึกษาก็มีโอกาสจบได้ปริญญาได้ รวมถึงข้อดีต่าง ๆ ของการจบอาชีวศึกษาแล้วเข้าสู่ ตลาดแรงงาน กล่าวคือมีงานทำทันทีเมื่อจบการศึกษา และในอนาคตแรงงานจะได้รับ ค่าตอบแทนตามสมรรถนะ และมีรายได้ไม่น้อยกว่าผู้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย

๕. ในห้วงเวลาที่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพยังไม่มีผลบังคับใช้ ขอให้รัฐบาลกำหนดค่าตอบแทน สำหรับผู้จบการศึกษาอาชีวศึกษา ที่คำนวณมาจากการที่แรงงานไร้ฝีมือได้รับค่าตอบแทน ๓๐๐ บาท สำหรับการ ทำงาน ๑ วัน หรือ ๘ ชั่วโมง ดังนี้

แรงงานไร้ฝีมือ	๖,๐๐๐ บาท/เดือน
ผู้จบระดับ ปวช.	๑๒,๐๐๐ บาท/เดือน
ผู้จบ ปวส.	๑๓,๐๐๐ บาท/เดือน
ผู้จบปริญญาสายปฏิบัติการ	๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๖. ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีทุนสำหรับครูอาชีวศึกษาในอัตราประจำเข้ารับการอบรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มีความชำนาญในสาขางานที่ครูเป็นผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

๗. กระทรวงศึกษาธิการต้องบูรณาการในเชิงนโยบาย ให้สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาดำเนินการเพื่อบูรณาการเป้าหมายเดียวกัน คือ การเพิ่มสัดส่วนของผู้เรียนสายอาชีวศึกษา

๘. ให้กระทรวงศึกษาธิการควรปรับหลักสูตรการฝึกงานของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยใช้ช่องทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีและเข้าร่วมในโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ที่ สอศ. ดำเนินการอยู่โดยกำหนดให้มีมาตรการจูงใจสำหรับสถานประกอบการ เช่น การลดภาษี โดยอนุญาตให้สถานประกอบการนำค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนไปรวมเป็นค่าใช้จ่ายก่อนคำนวณภาษีเงินได้ หรือการประกาศเกียรติคุณ ในทำนองเดียวกันกับการดำเนินการกับสถานศึกษาของรัฐบาล

๙. ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้นกว่าที่จัดสรรให้ในปัจจุบันและในอดีต เพื่อให้ได้สัดส่วนของแรงงานระดับกลางในการพัฒนาประเทศ

๑๐. ให้กระทรวงศึกษาธิการปฏิรูปการศึกษา โดยสอดแทรกกิจกรรมวิชาชีพเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ตอนปลายของประถมศึกษาหรือตอนต้นของมัธยมศึกษาตอนต้น และวัดความถนัดของนักเรียนแล้วนำผลไปใช้ในการแนะแนวการศึกษา เพื่อให้นักเรียนที่มีความถนัดและชอบในสายวิชาชีพสามารถตัดสินใจเลือกเรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งติดตามพัฒนาการของความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคนเพื่อนำไปใช้ในการแนะแนวการศึกษา และแก้ปัญหาการมีจำนวนวิชาмаกดังเช่นปัจจุบัน จนทำให้มาตรการนี้ไม่เป็นผลสำเร็จ

๑๑. ให้กระทรวงศึกษาธิการ เร่งรัดให้สามารถจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาที่ล่าช้าจากกำหนดเดิมที่ สอศ. เคยมีแผนไว้มาก

๑๒. ให้กระทรวงศึกษาธิการนำแผนการแก้ไขปัญหาครูขาดแคลนที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลให้ดำเนินการให้เสร็จในปี ๒๕๕๕ มาพิจารณาขยายเวลาในกรณีที่ยังมีสถานะการขาดแคลนครูอาชีวศึกษา

๑๓. ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้ สอศ. ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจกรรมของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายการผลิตและการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษามีเอกภาพและมีประสิทธิภาพสูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจาก สอศ. เป็นหน่วยงานที่ทรัพยากรด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมากสามารถให้ความสนับสนุน และส่งเสริมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนได้ดีกว่า สช. ทั้งในด้านวิชาการและการฝึกงานของนักศึกษา

๑๔. ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีโครงการวิจัยเพื่อพิสูจน์ให้ทราบว่าโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันมีความเหมาะสมต่อการบริหารจัดการการศึกษาของชาติ โดยรวมที่เป็นความรับผิดชอบของกระทรวง และมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะพัฒนาแก้ไขโครงสร้างของกระทรวงที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการการศึกษาของชาติดีขึ้นกว่าโครงสร้างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๑๕. กระทรวงศึกษาธิการนำมาตรการเสริมดังต่อไปนี้ ให้ สอศ. นำไปดำเนินการควบคู่กับมาตรการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาอาชีวศึกษาที่ สอศ. กำลังดำเนินการอยู่

๑๕.๑ มาตรการเสริมระยะสั้น

๑๕.๑.๑ สอศ. เชิญผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษามีเหตุทะเลาะวิวาทและผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบปัญหามาร่วมประชุม และให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้

ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาสำหรับโรงเรียนที่มีปัญหา แล้วนำไปวางแผนแก้ปัญหาของสถาบันอย่างมีระบบ ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

๑๕.๑.๒ สอศ. จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหานักศึกษาอาชีวศึกษาก่อนเหตุทะเลาะวิวาท โดยมีองค์ประกอบจาก ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ไม่มีปัญหานักวิชาการของ สอศ. นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ แล้วเชิญผู้บริหารสถานศึกษาที่มีปัญหามาร่วมประชุมระดมสมองเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ต่อจากนั้นนำผลการระดมสมองไปปรับกับแผนปฏิบัติการของ สอศ. ฉบับปัจจุบันเพื่อใช้แก้ปัญหา

๑๕.๒ มาตรการระยะยาว

๑๕.๒.๑ นำผลการระดมสมองในข้อ ๑๕.๑.๒ มาปรับกับแผนของ สอศ. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการระยะยาว พร้อมกับการติดตามประเมินผลโดย สอศ. หรือคณะกรรมการที่จัดตั้งตามข้อ ๑๕.๑.๒ หากมีข้อบกพร่องให้มีการปรับแผนตามช่วงเวลาตามสถานการณ์

๑๕.๒.๒ โดยปกติสถานศึกษาจะมีการจัดตั้งองค์การนักศึกษาเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา เพื่อฝึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ อยู่ภายใต้การให้คำปรึกษาของอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาในแต่ละคณะหรือสาขา โดยจัดให้มีกรรมการกิจการนักศึกษาประจำคณะทำหน้าที่บริหารกิจการของนักศึกษาจากแต่ละคณะ และมีอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาของคณะเป็นที่ปรึกษากิจกรรมด้านต่าง ๆ ขององค์การนักศึกษา

ให้สถานศึกษาจัดทำแผนเพื่อเป็นกรอบของการทำกิจกรรมของนักศึกษา ให้เน้นหนักไปในทางสาธารณะประโยชน์ การช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยโอกาสในสังคม และกิจกรรมที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในการดำเนินกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ประเภทที่ผู้ไม่ได้ศึกษาด้านอาชีวศึกษาจะไม่สามารถกระทำได้

๑๕.๒.๓ สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการแนะแนว ประกอบด้วยอาจารย์ที่มีความรู้ด้านจิตวิทยาไม่น้อยกว่าปริญญาโท และผู้แทนอาจารย์จากทุกคณะที่มีความรักและต้องการอาสาเข้ามาช่วยเพื่อผลักดันให้นักศึกษาเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สถานศึกษาต้องจัดให้มีเวลาการแนะแนวในทุกชั้นปีอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง การแนะแนวอาจประกอบด้วย กิจกรรมการศึกษา การอาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียน รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากการจัดกิจกรรมแล้ว ต้องจัดให้มีการบริการ ๕ ด้าน คือ บริการนักศึกษาเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

๑๕.๒.๔ สถานศึกษาจัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ใช้อาจารย์ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้นของนักศึกษาแต่ละรุ่น (อาจารย์ ๑ คนต่อนักศึกษา ๑ ห้อง) อาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นทั้งครูและผู้ปกครองของนักศึกษา ขณะอยู่ในสถานศึกษา และต้องสามารถให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่อง

๑๕.๒.๕ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดให้มีหลักสูตรที่เข้มข้นและจริงจัง โดยเน้นเนื้อหาการเรียนการสอนที่น่าสนใจและท้าทาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงสมรรถนะในเชิงปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งสอดแทรกความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในชีวิต

การทำงานหลังจากจบการศึกษาแล้ว และให้การอบรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นนักศึกษาอาชีวศึกษา ให้ตระหนักว่าตัวนักศึกษาจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ และเมื่อจบการศึกษาไปแล้วเกิดความมั่นใจว่าตนเองมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และไม่รู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าผู้ที่มีได้จบการศึกษาในสายอาชีวศึกษา

๑๖. ให้กระทรวงแรงงานปรับปรุงฐานข้อมูลความต้องการแรงงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ใน ๕ - ๑๐ ปี ข้างหน้า ให้มีรายละเอียดที่สามารถเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาได้ตรงตามความต้องการ

๑๗. ให้กระทรวงแรงงานพิจารณาปรับมาตรฐานแรงงานที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะตามแนวทางของระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๑๘. ให้กระทรวงแรงงานนำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยเสนอแนะให้นำสาระไปรวมกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่เกิดอุปสรรคเนื่องมาจากการเปลี่ยนรัฐบาล เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับแก้ไข) พ.ศ. ....

๑๙. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยต้องจำกัดจำนวนนักเรียนที่รับให้เหมาะสมกับศักยภาพ ไม่ผ่อนปรนให้มีการเพิ่มจำนวนห้องเรียน และจำกัดให้จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนไม่ให้เกิน ๔๐ คน (ตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ) มิใช่เป็น ๕๐ - ๕๕ คน อย่างเช่นในปัจจุบัน เพราะการผ่อนปรนดังกล่าวจะเป็นแหล่งรองรับนักเรียนในสายสามัญไว้ได้มากขึ้น

๒๐. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาแนวทางที่จะรับบุคคลภายนอกที่มีใช้ข้าราชการแต่มีคุณสมบัติและสมรรถนะเหมาะสมสำหรับการเป็นครูอาชีวศึกษาเข้าเป็นข้าราชการครู โดยใช้หลักการเทียบโอนสมรรถนะและประสบการณ์ และผ่อนผันการต้องมีใบอนุญาตประกอบอาชีพครูเท่าที่ครูสภาจะกำหนด

๒๑. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องลงทุนและสนับสนุนการอาชีวศึกษา มากกว่าในปัจจุบัน โดยในอดีตนักเรียนอาชีวศึกษาหนึ่งคน ต่อเครื่องมือ ๑ ชุด แต่ในปัจจุบันนักเรียนอาชีวศึกษา ๓ - ๔ คน ต่อเครื่องมือ ๑ ชุด จึงทำให้เด็กพัฒนาได้ช้า

๒๒. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรรณรงค์เสริมสร้างภาพลักษณ์และเจตคติที่ดีในการเรียนอาชีวศึกษาอย่างที่ได้กระทำอยู่แล้วให้ดีขึ้นและเข้มข้น โดยประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องให้เห็นว่าความสามารถในการปฏิบัติได้/ทำได้จริง มีคุณค่าสำคัญกว่าปริญญาบัตร จัดโครงการอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลายและประชาสัมพันธ์ให้เห็นว่าเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม ยกย่องเชิดชูเกียรติศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ ชี้นำให้ผู้เรียนเห็นโอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ ควรนำโครงการที่เคยดำเนินการมาแล้ว แต่เลิกไปในปัจจุบันมาทบทวนรวมทั้งส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ซึ่งดีอยู่แล้วให้เกิดความยั่งยืน

ต่อเนื่อง เช่น โครงการสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่โครงการจัดการแข่งขันทักษะวิชาชีพ โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) โครงการแก้แค้น้อยและศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา

๒๓. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปรับปรุงหลักสูตรเพื่อเตรียมรับการที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ได้แก่

๒๓.๑ ความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกและความหมายของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๒๓.๒ บรรยากาศการทำงานและความต้องการแรงงาน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในประเทศต่าง ๆ

๒๓.๓ การเพิ่มความสามารถในการสร้างธุรกิจได้เอง เพื่อเพิ่มศักยภาพแก่แรงงานระดับกลาง เพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๒๓.๔ จัดให้มีหลักสูตรภาษาอังกฤษเร่งรัดการใช้งาน (Intensive Practical English Course) เพื่อให้แรงงานเข้ารับการอบรมแล้วมีความสามารถใช้สำหรับการสื่อสารประจำวันและในการทำงาน

๒๔. ให้สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เร่งรัดขับเคลื่อนการบริหารจัดการภายในให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบัญญัติใน พ.ร.ฎ. จัดตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ การให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ และการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรต่าง ๆ ในการเผยแพร่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ

๒๕. สถานศึกษาควรจัดการศึกษาโดยประสานกับภาคธุรกิจเอกชนและสถานประกอบการเป็นเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อาชีพพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency – Based) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและความรู้ความสามารถในการปฏิบัติได้จริง การจัดศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการเพื่อพัฒนากำลังแรงงานและจัดการศึกษาต่อแบบบูรณาการโดยการเทียบโอนประสบการณ์จากการปฏิบัติในภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

- บริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, สำนัก. สถิติการศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๔
(เบื้องต้น) : ประเภทโรงเรียนเอกชนในระบบ. กรุงเทพฯ : มปท., ๒๕๕๔.
- วิทยากร เชียงกุล. สภาวะการศึกษาไทยปี ๒๕๕๐/๒๕๕๑ : ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพ
ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒.
- อาชีวศึกษา, กรม. ทำเนียบอาชีวศึกษาตัวอย่างปี ๒๕๒๙ - ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : บริษัทเลิฟแอนด์
ลิฟเพรส จำกัด, ๒๕๔๕.

รายงานการศึกษา และรายงานการวิจัย

- จอมพงศ์ มงคลวนิช, จิตาภา ถิรศิริกุลและวีรวัฒน์ วรรณศิริ. “การติดตามและประเมินผล
การดำเนินงานตามนโยบายยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน
ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทอาชีวศึกษา.” เอกสารวิจัยสำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา, กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.
- บริษัท เวลลอคอร์เปอเรชั่น จำกัด และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา รอบที่ ๒
“บทบาทของภาคเอกชน/รัฐกับการปฏิรูปเด็กพันธุ์อา” รายงานการเสวนา., ธันวาคม
๒๕๕๕.
- วิกานดา วรรณวิเศษ. “อาเซียน มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติกับอนาคตของประเทศไทย.”
รายงานสรุปผลการเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์
และศึกษาศาสตร์, เอกสารเผยแพร่ข้อมูลวิชาการแก่สมาชิกวุฒิสภา, ๒๕๕๕.
- อนุกรรมการพิจารณาและติดตามความพร้อมด้านการศึกษาสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.
“รายงานผลการพิจารณาและติดตามความพร้อมด้านการศึกษาสู่ประชาคม
อาเซียน(๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ๒ เมษายน ๒๕๕๕).” รายงานต่อ
คณะกรรมการการศึกษาวุฒิสภา, ๗ มิถุนายน ๒๕๕๕.
- อนุกรรมการการอาชีวศึกษา. “แนวทางการดำเนินการด้านการอาชีวศึกษาที่ตอบสนอง
ต่อการประกอบอาชีพและเพื่อยกระดับคุณภาพแรงงานในประเทศ.” รายงานต่อ
คณะกรรมการการศึกษาวุฒิสภา, ๒๕๕๒.
- อนุกรรมการการอาชีวศึกษา. “แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโรงเรียนอาชีวศึกษา
เอกชน.” รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาวุฒิสภา, ๒๕๕๒.
- อนุกรรมการการอาชีวศึกษา. “ความก้าวหน้าในการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา.” รายงานต่อ
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา, ๒๕๕๓.
- อนุกรรมการการอาชีวศึกษา. “แนวทางการสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทยตัดสินใจเรียนสาย
อาชีวศึกษา.” รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา, ๒๕๕๓.

การบรรยาย

ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร, นายกรัฐมนตรี. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา,
๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔.

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, ผู้อำนวยการวิจัยการพัฒนาแรงงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
บรรยายในการเสวนา เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประชาชาติก้าวไกล.”
ณ รัฐสภา, ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

ศรียุทธ เมฆธวัชชัยกุล, ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. บรรยายเรื่อง “การเตรียมสถานศึกษา
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....๒๕๓๘.” บรรยายในการประชุม
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๕ ณ รัฐสภา,
๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “โครงการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิ
วิชาชีพ : ร่างพระราชกฤษฎีกาการตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติคุณวุฒิวิชาชีพ พ.ศ. ...., มปป.

นโยบายของนายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ, ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔.

นโยบายของศาสตราจารย์ สุชาติ ธาดาธำรงเวช รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕.

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘, มปป.

แผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕, มปป.

กฎหมาย

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชกฤษฎีกาการตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๔.

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการประกอบอาชีพ พ.ศ. ....

ผนวก ก

รายนามคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและที่ปรึกษา

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายสุพจน์ เลียดประถม	รองประธานคณะกรรมการ
๓. ศาสตราจารย์ พลเรือเอก วีรวัฒน์ วงษ์ดนตรี	อนุกรรมการ
๔. นายวีรวัฒน์ วรรณศิริ	อนุกรรมการ
๕. นางศิริพรรณ ชุมนุม	อนุกรรมการ
๖. นายประสาน ประวัติรุ่งเรือง	อนุกรรมการ
๗. พลโท ดนัย เงินโสภา	อนุกรรมการ
๘. พลเอก สุนัย สัมปัตตะวานิช	อนุกรรมการ
๙. นายสุทธิ ผลสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๑๐. นายจำรัส ดั่งสุวรรณ	อนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวราการ
๒. นายธรรมรัตน์ เทพหัสติน ณ อยุธยา
๓. นายสกล เขมะพรรค
๔. นายศิวกรณ์ เองฉ้วน
๕. พลอากาศโท จุลจรูญ แสงจำपाल
๖. นายสุนันทวิทย์ พลอยขาว
๗. นายอำนาจ เต็มสงสัย
๘. นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล
๙. นางผาณิต เศวตไกรพ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จอมพงศ์ มงคลวนิช
๑๑. นายศิวนนท์ จิรวัดโนทัย

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ผนวก ข

สรุปผลการการเสวนา

เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล”

จัดโดย

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

วันศุกร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ - ๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

.....

กล่าวรายงาน โดย นายสุพจน์ เลียดประถม กรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการ
การอาชีวศึกษา

กล่าวเปิดการเสวนา โดย นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ ประธานคณะกรรมการการศึกษา
การอภิปราย เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล” โดย

๑. นายสุทธิ ผลสวัสดิ์	อนุกรรมการการอาชีวศึกษา
๒. ดร. ศิริพรรณ ชุมนุม	อนุกรรมการการอาชีวศึกษา
๓. รศ.ดร. ยงยุทธ แฉล้มวงษ์	ผู้อำนวยการวิจัยด้านการพัฒนาแรงงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)
๔. ดร. อินทร์ จันทร์เจริญ	นายกสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

ดำเนินรายการ โดย ผศ.ดร. จอมพงศ์ มงคลวนิช ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

สรุปผลการเสวนา โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พลเรือเอก วีรวัฒน์ วงศ์ดนตรี อนุกรรมการ
การอาชีวศึกษา

กล่าวปิดการเสวนา โดย พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ กรรมการ และประธานคณะอนุกรรมการ
การอาชีวศึกษา

.....

สรุปสาระสำคัญจากการเสวนาได้ดังนี้

พิธีเปิด

นายสุพจน์ เลียดประถม กรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา
กล่าวรายงาน

การจัดเสวนาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ

๑. เพื่อระดมความคิดเห็น หาข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาอาชีวศึกษา และการ
ปฏิรูปการอาชีวศึกษา

๒. เพื่อสร้างกระแสและกระตุ้นสังคม รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องด้านอาชีวศึกษา ให้หันมา
ให้ความสำคัญกับการศึกษาสายอาชีวศึกษามากขึ้น

๓. เพื่อเป็นเวทีให้ผู้เกี่ยวข้องทางด้านอาชีวศึกษา ร่วมสะท้อนปัญหา อุปสรรค รวมทั้ง ความคาดหวังที่น่าจะเป็นไปได้ในอนาคตในการพัฒนาและยกระดับการเรียนการสอน อาชีวศึกษา

๔. เพื่อนำข้อสรุปเสนอให้ผู้บริหารทางการศึกษาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นำไปเป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการอาชีวศึกษาให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ การจัดเสวนาครั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้เชิญผู้เข้าร่วมการเสวนา จำนวนประมาณ ๒๐๐ คน ประกอบด้วย

- คณะกรรมการการการศึกษา วุฒิสภา
- คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการการศึกษา วุฒิสภา
- ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ผู้แทนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- ผู้แทนสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)
- ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ผู้แทนสภาหอการค้าไทย
- ผู้แทนสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
- ผู้แทนจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- ผู้แทนผู้ประกอบการ SME /สถานประกอบการ
- ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)
- ผู้แทนสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
- ผู้แทนสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย
- ผู้แทนสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ผู้แทนสภาองค์การลูกจ้างพัฒนาแรงงานแห่งประเทศไทย
- ผู้แทนสภาองค์การลูกจ้างแห่งชาติ
- ผู้แทนสถาบันการศึกษา
- ผู้แทนสื่อมวลชน

ดังนั้น จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่คณะกรรมการฯ จะได้รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอ และแนวทาง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญจากทุกท่านที่เข้าร่วมการเสวนาในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาและยกระดับการเรียนอาชีวศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป

นายสิริวัฒน์ ไกรสินธุ์ ประธานคณะกรรมการการการศึกษา กล่าวเปิดการเสวนา

การสัมมนา คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ หรือประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งเป็น เรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

การศึกษาในปัจจุบัน ได้แบ่งออกเป็น การศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

การอาชีวศึกษาไม่ว่ามองในมิติใดนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงได้จัดเสวนาและได้เตรียมประเด็นคำถามไว้สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น การพัฒนาโดยภาพรวมด้านการอาชีวศึกษาว่าจะทำอย่างไร เพื่อให้อาชีวศึกษามีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการศึกษาให้ก้าวหน้า รวมถึงการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา การจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เป็นต้น ผลที่ได้จากการเสวนาในครั้งนี้จะนำไปต่อยอดอย่างแน่นอน และขอเพิ่มประเด็นในการเสวนาโดยเชื่อมโยงประเด็นไปสู่การเสวนา ๔ ประเด็นคือ

๑. ทุกคนทราบว่าเราต้องการพัฒนาประเทศ ในการพัฒนาประเทศมีโจทย์มากมาย แต่ประเด็นหนึ่ง คือ ถ้าให้คนมาเรียนสายอาชีวศึกษามากขึ้นจะสามารถพัฒนาประเทศได้ แม้ที่ผ่านมาจะมีการตั้งเป้าให้มีคนเรียนสายอาชีวศึกษาร้อยละ ๕๐-๖๐ ของผู้เรียนทั้งหมด แต่ยังไม่เป็นผลสำเร็จ ดังนั้น ทำอย่างไรจึงจะให้คนเรียนสายอาชีวศึกษามากขึ้น

๒. ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาที่ดูไม่ดี เช่น ปัญหานักศึกษาทะเลาะวิวาทหรือตีกัน ความภาคภูมิใจของนักศึกษาอาชีวศึกษา เพราะฉะนั้น การแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ควรจะทำเนิ่นการอย่างไร

๓. ปัญหาของนักศึกษาที่ออกจากการศึกษากลางคัน ซึ่งมีจำนวนกว่าร้อยละ ๒๐ ของนักศึกษาทั้งหมด จะมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไร

๔. ทิศทางการอาชีวศึกษา ซึ่งเรียนเพื่อประกอบอาชีพแรงงาน เป็นผู้ประกอบการ หรือทั้ง ๒ อย่าง ควรให้สัดส่วนเท่าไร และจะสามารถตอบโจทย์ทิศทางการพัฒนาประเทศได้หรือไม่อย่างไร

เพราะฉะนั้น หากมีโอกาสและเวลาพอสมควร ต้องให้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นเหล่านี้ด้วย และจากที่ได้ตั้งประเด็นต่างๆ นั้น จะขอแลกเปลี่ยนแนวคิดกับผู้เข้าร่วมเสวนาพอสมควร โดยเริ่มจากประเด็นสุดท้าย คือ ทิศทางการอาชีวศึกษา ทิศทางหลักของการอาชีวศึกษา คือ การสร้างการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กอาชีวศึกษา เพื่อประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างและแรงงาน โดยส่วนตัวไม่เห็นด้วย แต่ปัจจุบันการกำหนดทิศทางยังคงเป็นเช่นเดิม สาเหตุเพราะนโยบายของรัฐ ทุกยุคทุกสมัยที่มุ่งเน้นให้เด็กจบแล้วไปประกอบอาชีพลูกจ้างและแรงงานในด้านอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมรับจ้างผลิต เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ ชิ้นส่วนหรือการประกอบคอมพิวเตอร์ ยานยนต์ ปีโตรเคมีและพลังงาน เป็นต้น แม้จะพบว่าตัวเลขของการส่งออกสูงแต่คนไทยได้ประโยชน์น้อย ตรงกันข้ามสิ่งที่จะทำให้คนไทยได้ประโยชน์ คือ การเกษตร การบริการ การท่องเที่ยว กลับมีใช้กระแสหลักในการกำหนดทิศทางของอาชีวศึกษา เมื่อกระแสหลักเป็นเช่นนี้จึงผลิตนักศึกษาป้อนเข้าไปเพื่อรองรับ ปัจจุบันประเทศจีนเติบโตขึ้นมาอุตสาหกรรมด้านสิ่งทอของประเทศเราไม่สามารถแข่งขันได้ ซึ่งอนาคตอาจจะประสบปัญหาแบบนี้อีก สาเหตุเนื่องมาจากการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาไม่เหมาะสม

ดังนั้น ทิศทางการศึกษาของอาชีวศึกษา หากกำหนดให้เรียนเพื่อเป็นผู้ประกอบการ สมควรหรือไม่ ซึ่งขณะนี้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งหมดเกือบ ๓ ล้านรายสามารถจ้างงานได้ถึงร้อยละ ๗๘ แต่ภาครัฐให้ความสำคัญกับธุรกิจขนาดใหญ่เท่านั้น เราจึงควรชักชวนกันเรียนสายอาชีวะเพื่อไปเป็นผู้ประกอบการ เพราะเป็นการสร้างงานไปในตัวด้วย

ประเด็นที่สอง คือ ต้องรู้จักเด็กอาชีวะจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาเด็กตีกันได้ หรือปัญหาของนักศึกษาที่ออกจากการศึกษากลางภาคเรียนได้ เพราะที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสำคัญกับ

ผู้เรียน ทั้งที่ความจริงแล้วเรามี Child Center ทุกระดับการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นหลักและเข้าใจผู้เรียนอย่างละเอียด

เด็กอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มเด็กที่มีความคิดนอกกรอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเทศต้องการ แต่แน่นอนต้องอยู่บนพื้นฐานของจิตสาธารณะ รักบ้านเมือง และมีความรับผิดชอบ ซึ่งโดยส่วนมากเป็นเด็กที่เรียนจบมัธยมศึกษาตอนต้นและมาศึกษาต่อที่อาชีวศึกษาเพราะไม่ต้องการเรียนวิชาความรู้ในกลุ่ม ๘ สาขารวิชา ไม่ใช่เรียนไม่เก่งหรือไม่ฉลาด แต่ต้องการจะพูดคุย ต้องการเรียนรู้ในระดับมหภาค ต้องการเรียนรู้มากกว่าสิ่งที่อยู่ในตำรา ดังนั้น เมื่อมีความไม่เข้าใจเด็กเหล่านี้ จึงออกแบบการเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดปัญหาเรื่องนักศึกษาที่ออกจากการศึกษากลางคัน จึงควรปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนโดยเน้นให้ทำกิจกรรมที่เพิ่มความรู้และทักษะต่างๆ ของผู้เรียน เช่น ทักษะการคิด การสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องมีในแต่ละตำแหน่งของอาชีพไม่ว่าจะเป็นซูปเปอร์ไวเซอร์ ผู้บริหาร หรือผู้จัดการ

เด็กอาชีวศึกษาเป็นคนเก่งคน ผู้ที่เป็นผู้บริหารเวลาจะนำคนมาใช้ให้ถูกกับงาน หากจะนำมาเป็นผู้บริหารระดับกลางก็ต้องใช้คนที่เก่งคน เพราะถ้าไม่มีทักษะการทำงานกับคนจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น หากไม่จัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะจะไม่สามารถตอบโจทย์ได้ รวมถึงการพัฒนาประเทศในภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปัญหาของนักศึกษาที่ออกจากการศึกษากลางคัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความยากจนซึ่งเกิดจากความเลื่อมล้ำทางสังคม เด็กเบื่อการเรียนเพราะเกิดจากความไม่สนุก ปัญหาเด็กติ๊กัน เด็กติดยาเสพติด เด็กแว้น และเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอื่นๆ ซึ่งหากเราเข้าใจแล้วจะพบว่าเด็กต้องการการยอมรับจากเพศที่ตนเองชอบ เมื่อสถานศึกษาไม่มีพื้นที่สำหรับเด็กเหล่านี้ เด็กจึงต้องออกจากห้องเรียนและทะเลาะวิวาทตีกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับ แต่สาเหตุที่ตีกันเพราะความรักเพื่อน รักสถาบัน ซึ่งบ่งบอกถึงเรื่องคุณธรรม เพราะฉะนั้น หากเข้าใจเด็กจะสามารถออกแบบและจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้

สำหรับการเสวนาในครั้งนี้มีหากมีเวลาไม่เพียงพอในการแลกเปลี่ยน อยากให้นำประเด็นต่างๆ ไปพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเวทีอื่นด้วย และหากมีหน่วยงานใดเชิญคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีความยินดีเข้าร่วมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ร่วมกันต่อไป

สรุปสาระสำคัญการอภิปราย เรื่อง “อาชีวศึกษาก้าวหน้า ประเทศชาติก้าวไกล”

ดร. ศิริพรรณ ชุมชุม อนุกรรมการการศึกษา

การอาชีวศึกษาเสียภาพลักษณ์จากกรณีนักศึกษาทะเลาะวิวาท ตีกัน แต่ในด้านดีของการอาชีวศึกษาไม่ได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งปัญหาของการอาชีวศึกษามีทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนั้น ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (Vocational Qualification หรือ VQ) จึงเป็นความหวังในการยกระดับและเป็นกลไกในการพัฒนา การอาชีวศึกษา

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มีการศึกษาดูงานเพื่อคิดค้นให้เกิดระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วได้นำมาใช้และประสบความสำเร็จ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย และเยอรมนี ที่มีระบบ VQ ประเทศต่าง ๆ ล้วนให้ความสนใจอย่างจริงจัง โดยหลายประเทศได้ให้ความช่วยเหลือประเทศไทยในการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เช่น อังกฤษ เยอรมัน เป็นต้น

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework – NQF) เป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างระบบคุณวุฒิการศึกษาหรือระดับความสามารถ/สมรรถนะในการปฏิบัติงาน

ที่เป็นแกนกลาง (Core competency) เพื่อสร้างความเป็นสากลให้สอดคล้องกับระบบของนานาชาติ และรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ต้องเชื่อมโยงกับกลุ่มสาขาอาชีพ และกลุ่มอุตสาหกรรมแต่ละอาชีพด้วย

การเข้าสู่อาชีพทางด้านอาชีวศึกษา ต้องมีสมรรถนะที่สำคัญ ๔ ประการ

๑. สมรรถนะความเป็นมนุษย์ / คนที่สมบูรณ์
๒. สมรรถนะด้านวิชาการ / ปัญญา
๓. สมรรถนะที่จำเป็นในการทำงาน
๔. สมรรถนะสาขาอาชีพ / งาน

โดยมีสิ่งทีคาดหวัง คือ การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสมรรถนะดังกล่าว เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพด้านอาชีวศึกษาให้นักศึกษาที่จบการศึกษาแล้วมีงานทำ

ทั้งนี้ สมรรถนะในแต่ละอาชีพจะมีความไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้น การใช้ข้อสอบ V-net อาจจะไม่สามารถสะท้อนภาพความเป็นจริงทั้งหมดได้ จึงควรปรับข้อสอบให้มีความเหมาะสมด้วย

สมรรถนะอาชีพที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มาตรการความปลอดภัย (Safety) ซึ่งเป็นหัวใจหลักของอาชีวศึกษา ในทุกสาขาอาชีพ ทั้งสาขาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการ สิ่งเหล่านี้จะช่วยผลักดันเกี่ยวกับอาชีพ แต่ละอาชีพให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่จะเกิดขึ้น จะต้องมียอดประกอบ ๓ ส่วน คือ

๑. สมรรถนะอาชีพ / การปฏิบัติงาน
๒. เกณฑ์การปฏิบัติงาน / เกณฑ์การประเมิน
๓. ระดับคุณวุฒิ

เงื่อนไขความสำเร็จ

๑. เร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจ
๒. สร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของคุณวุฒิวิชาชีพ
๓. สนับสนุน ส่งเสริม ทุกวิถีทาง
๔. เพิ่มศักยภาพบุคลากร.
๕. สร้างเครือข่ายพันธมิตรทั้งภายในและต่างประเทศ
๖. สร้างระบบงานที่โปร่งใส

รศ.ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้อำนวยการวิจัยการพัฒนาแรงงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

สถานศึกษาอาชีวศึกษาผลิตบุคลากรไม่ได้มาตรฐานทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผลิตแรงงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพธุรกิจบริการ ส่วนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ผลิตบุคลากรออกมาเกินความต้องการที่สถานประกอบการต้องการ

โดยในปัจจุบันผู้เรียนด้านอาชีวศึกษามีจำนวนลดลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากขาดความจริงใจในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดนโยบายของรัฐบาลให้ชัดเจน และควรมีการยกระดับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

แนวทางในการปฏิรูปการศึกษา ๔ ด้าน ของการศึกษาด้านอาชีวศึกษาประกอบไปด้วย การพัฒนาคุณภาพคนไทย การพัฒนาคุณภาพครู การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการขาดแคลนแรงงานของผู้เรียนสายอาชีวศึกษาและสายสามัญไม่เป็นไปตามสัดส่วนที่ตั้งเป้าหมายไว้เนื่องจาก

๑. ทักษะคนคิส่วนบุคคลของผู้เรียน
  ๒. หลักสูตรการเรียนการสอน
  ๓. โอกาสในการมีงานทำในอนาคต
  ๔. ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา
  ๕. ค่าเล่าเรียน
  ๖. ครูในระดับมัธยมศึกษา และผู้ปกครอง
- ปัญหาการขาดแคลนแรงงานเชิงคุณภาพในปัจจุบันประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้
๑. ความสามารถในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา
  ๒. ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์
  ๓. ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ
  ๔. ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม
  ๕. ความสามารถด้านเทคนิคปฏิบัติงาน
  ๖. ความสามารถในด้านการบริหาร

ในปัจจุบัน ภาพรวมของระบบมาตรฐานการศึกษา ระบบมาตรฐานวิชาชีพ และระบบมาตรฐานฝีมือแรงงานช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ แต่ระบบมาตรฐานเหล่านี้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ความเหลื่อมล้ำทั้งด้านเวลาและเนื้อหา ขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม และขาดเอกภาพ รวมทั้งขาดประสิทธิภาพในการเพิ่มสมรรถนะให้กับแรงงานและคนทำงาน

สำหรับสาขาวิชาที่การอาชีวศึกษาก้าวเข้ามามีบทบาทและศักยภาพในการพัฒนาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreement : MRA) ใน ๕ สาขาวิชา ประกอบด้วย วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ การสำรวจ การบัญชี และการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาด้านการอาชีวศึกษา ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะระยะกลาง โดยการปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษา ดังนี้
  - ปรับมาตรฐานวิชาชีพ
  - ให้ผล V-net มีผลต่อการทดสอบเพื่อสำเร็จการศึกษา (Exit Exam)
  - แก่ระบบอาชีวศึกษาทั้งระบบโดยเน้นโรงเรียน-โรงงาน-โรงเรียนโดย DVT ในทุก

รูปแบบ

- เน้นการฝึกอบรมผ่าน e-learning & life-long learning

โดยมีรูปแบบการแก้ปัญหา มีดังนี้

- ภาครัฐสู่ภาครัฐด้วยกัน (Government to Government)
- ภาครัฐสู่ภาคธุรกิจ (Government to Business)
- ภาครัฐสู่ภาคข้าราชการและพนักงานของรัฐ (Government to Employee)

๒. ข้อเสนอแนะระยะยาว ควรสร้างระบบใหม่ของการเรียนสายอาชีวศึกษา โดยให้ความสำคัญกับคนที่มีการเรียนเฉลี่ยระดับคะแนนสูง โดยสาขาเฉพาะหรือสาขาที่ขาดแคลน ซึ่งภาครัฐต้องรับประกันการมีงานทำ มีระดับมาตรฐานเงินเดือนที่แน่นอน และมีโอกาสก้าวหน้าในสายอาชีพ

นายสุทธิ ผลสวัสดิ์ อนุกรรมการการอาชีวศึกษา

การศึกษาไทยมี ๔ ระดับ ประกอบด้วย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิชาชีพ/อุดมศึกษา และการศึกษาตลอดชีวิต แต่ประเทศไทยไม่มีการวางแผนการดำเนินการและโครงสร้างการบริหารการศึกษาอย่างชัดเจน ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้รู้มักไม่ได้ปฏิบัติ ส่วนผู้ปฏิบัติมักไม่มีความรอบรู้ เกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา และจัดการศึกษาอาชีวศึกษาไม่เป็นไปตามความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน

การศึกษาด้านอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาที่เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอิสระและการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการเรียนรู้ให้เด็กขยัน อดทน ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ และมีจิตวิญญาณ แล้วจึงผนวกความรู้ทางด้านอาชีพลงไป เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษา ก็จะสามารถนำความรู้ที่เรียนมานั้น ไปประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในปัจจุบัน การอาชีวศึกษายังประสบปัญหาเกี่ยวกับระบบค่าตอบแทนที่ยังขาดความเป็นธรรม ดังนั้น จึงต้องมีการยกระดับการอาชีวศึกษา ทั้งทางด้านนโยบาย การบริหาร และการพัฒนาครูผู้สอน รวมทั้งนักเรียนนักศึกษาไปพร้อมกัน

การจัดอาชีวศึกษา มีผู้เกี่ยวข้อง ๓ ส่วน คือ

๑. ผู้ใช้แรงงาน/ผู้ประกอบการ
๒. ผู้ผลิตแรงงาน
๓. ผู้ให้นโยบาย

ทั้งสามส่วนต้องมีการทำงานร่วมกัน สถานประกอบการจะต้องนำสิ่งที่ตนมีอยู่ไปสอนหรือช่วยฝึกในสถาบันการศึกษา เพื่อ

๑. ประหยัดงบประมาณ
๒. ทันต่อความเปลี่ยนแปลง
๓. ไม่ว่างงาน ไม่ศูนย์เปล่า

ปรัชญาของอาชีวศึกษา หมายถึง การนำแรงงานมาสร้างเศรษฐกิจ โดยประเทศไทยมีสิ่งสำคัญอยู่ ๒ ส่วน

๑. เที่ยว หมายถึง การบริการด้านการท่องเที่ยว ประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย โดยสามารถพัฒนาการบริการ ให้ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว ซึ่งจะสร้างงานให้แก่ประชาชนได้มาก

๒. กิน หมายถึง การเกษตร การพัฒนาด้านการเกษตร ด้านอาชีวศึกษา ประเทศไทยต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยควรชี้ชัดไปที่การเกษตร ไม่ใช่อุตสาหกรรม

การอุตสาหกรรม ประเทศไทยมีการนำอุตสาหกรรมหนัก เข้ามาในประเทศเนื่องจากนายทุนต้องการความร่ำรวย แต่ไม่ช่วยด้านอาชีพะ เนื่องจากได้เพียงค่าแรงเท่านั้น ต้องการให้อาชีวศึกษาเป็นที่พึ่งพาของประชาชน และต้องพึ่งพาได้จริง

ดร.อินทร์ จันท์เจริญ นายกสภาควิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

การบริหารจัดการวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรกลางแทนสมาชิก ในการประสานงานกับภาครัฐและสถานประกอบการในการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาทรัพยากรกำลังคนด้านอาชีวศึกษาในระดับ ปวช. และ ปวส. ในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งหมด ๔๒๘ แห่ง ในปี ๒๕๕๔ มีผู้บริหาร ๒,๑๔๐ คน ครู ๑๘,๒๕๗ คน นักศึกษาระดับ ปวช. ๒๕๒,๘๐๕ คน รัฐจัดอยู่ ๗๘๘,๖๔๐ นักศึกษาระดับ ปวส. ๑๑๖,๘๑๗ คน รัฐจัดอยู่ ๑๑๑,๐๔๕ เมื่อคิดเป็นรัฐ : เอกชน ในระดับ ปวช. ๗๖ : ๒๔ ระดับ ปวส. ๕๐ : ๕๐

การจัดการศึกษาในระดับ ปวช. ภาครัฐจะลงทุนให้คนละ ๒๔,๐๐๐ บาท/ปี ในขณะที่ อนุญาตให้ภาคเอกชนเก็บได้โดยประมาณ ๑๙,๐๐๐ บาท/ปี จะเห็นได้ว่ารัฐจัดการศึกษาในระดับ ปวช. แพงกว่าเอกชนจัดอยู่ถึง ๕,๐๐๐ บาท/คน/ปี โดยยังไม่รวมค่าลงทุนด้านอาคารสถานที่และเงิน บำนาญให้กับข้าราชการ ประเด็นนี้รัฐควรจะได้มีการทบทวนเพื่อลดการจัดการศึกษาในระดับ ปวช. ให้เป็นจากร้อยละ ๗๖ ให้เหลือเพียงร้อยละ ๕๐ แล้วนำส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๒๖ มอบให้ ภาคเอกชนรับผิดชอบจัดการศึกษา วิธีการก็จะเป็นไปตามกรอบนโยบายที่รัฐเคยกำหนดไว้ว่า อัตราส่วนการจัดการอาชีวศึกษาระหว่างภาครัฐ : ภาคเอกชน ต้องเป็น ๕๐ : ๕๐

ณ ปี ๒๕๕๔ นักศึกษาที่เรียน ปวช. รัฐและเอกชนรวมกันมีทั้งหมด ๑,๐๔๑,๔๔๕ คน ๒๖% คิดเป็นนักศึกษา ๒๗๐,๗๕๕ คน ที่ ๕,๐๐๐ คน เท่ากับ ๑,๓๕๓,๗๕๕ บาท ในหนึ่งปีการศึกษา ถ้านโยบายปฏิบัติได้จริงตามแผน รัฐ : เอกชน เป็น ๕๐:๕๐ จะทำให้รัฐประหยัดงบประมาณในการ จัดการอาชีวศึกษาในระดับ ปวช. ถึง ๑,๓๕๓ ล้านบาทเป็นอย่างน้อย

ประเทศไทยถึงเวลาที่จะต้องกำหนดยุทธศาสตร์กำลังคนแล้ว เพราะตลอดเวลา ๒๐ ปี ที่ผ่านมาจะพบว่ารัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ดำเนินการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ ๑ ถึงฉบับที่ ๑๑ ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเปลี่ยนประเทศจากเกษตร ไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมและบริการ (การท่องเที่ยว) อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังจำเป็นที่จะต้อง เป็นครัวของโลกให้ได้ เพราะสภาพภูมิประเทศของประเทศไทยเหมาะแก่การเกษตรกรรมมากกว่า อิสราเอลอย่างมาก แต่ผลผลิตด้านเกษตรของไทย ยังน้อยกว่าอิสราเอลเมื่อผลผลิตคิดต่อไร่ ดังนั้นรัฐ จึงต้องให้ความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะระบบการชลประทานต้องมีความพร้อมมากกว่าที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แผนพัฒนาการศึกษาของไทยเป็นแผนที่กำหนดเอาไว้เป็นอย่างดี แต่ไม่มีการนำไปสู่ การปฏิบัติตามแผนดังกล่าว ดังนั้น รัฐต้องกำหนดนโยบายกำลังคนไว้เลยว่าคนไทยที่เกิดมา ๑๐๐ คน เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว จะต้องเรียนต่อในสายสามัญเพียง ๓๐ คน อีก ๗๐ คน เรียนต่อในสายอาชีวศึกษา นั่นคือ สามัญญ์อาชีวศึกษา ต้องเป็น ๓๐ : ๗๐ รวมทั้งทุกภาคส่วนจะต้องทำ ความเข้าใจกับประชาชน ทุกภาคให้เข้าใจการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง เกี่ยวกับการกำหนดอัตราส่วน ของผู้เรียน สามัญญ์ต่ออาชีวศึกษา ต้องเป็น ๓๐ : ๗๐ ภายใน ๖ ปี เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ตลอดจน ควรประสานให้ทุกสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องลด การรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ลงร้อยละ ๕ ทุกสถานศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ เป็นเวลา ๖ ปี

สำหรับด้านการรับนักเรียนระดับ ปวช. ระหว่างภาครัฐ : ภาคเอกชน จะต้องปรับให้เป็น ๕๐:๕๐ ภายในเวลา ๕ ปี โดยเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป โดยภาครัฐจะต้องลดการรับนักเรียนระดับชั้น ปวช. ลงร้อยละ ๖ ทุกปี เป็นเวลา ๔ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕- ๒๕๕๘ และในปี ๒๕๕๙ ลดลง ร้อยละ ๒ เหลือเพียงร้อยละ ๕๐ เท่ากับภาคเอกชน ซึ่งการกระทำเช่นนี้จะไม่กระทบต่ออัตรากำลังที่มีอยู่ในสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐเพราะจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนอาชีวศึกษาจากประมาณร้อยละ ๔๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ในปี ๒๕๕๕ และเพิ่มให้ปีละร้อยละ ๕ ทุกปีตั้งแต่ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ ซึ่งท้ายที่สุด สัดส่วนสามัญ : อาชีวศึกษา จะเป็น ๓๐ : ๗๐ ตามเป้าหมาย ซึ่งจะส่งผลส่งต่อการพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงด้านกำลังคนอย่างเข้มแข็ง ที่สำคัญที่สุดก็คือภาคเอกชนที่รับผิดชอบจัดการอาชีวศึกษาอยู่ในปัจจุบันมีอยู่ภูมิภาคและกรุงเทพฯ ถึง ๔๒๘ แห่ง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียน ปวช. ถึง ๒๖๔,๒๘๕ คน ในปี ๒๕๖๑ ในขณะที่ปัจจุบันมีครูอยู่ ๑๘,๒๕๗ คน คิดสัดส่วนครู ๑ คน : นักเรียนเพียง ๑๔ คนเศษเท่านั้นเอง ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ๑:๒๕ และในด้านการรับนักเรียนถ้าคิดโดยเฉลี่ยก็จะตกสถาบันละประมาณ ๖๒๐ คน เท่านั้น ซึ่งยังถือว่าอยู่ในระดับที่อาชีวศึกษาเอกชนสามารถรองรับได้อย่างไม่เป็นปัญหาให้กับรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการอย่างแน่นอน ในขณะที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐก็ยังรับนักเรียนได้เท่ากับปี ๒๕๕๔ อย่างใกล้เคียงกันคือ ปี ๒๕๕๔ ภาครัฐมีนักศึกษา ปวช.๑, ปวช.๒ , ปวช.๓ รวมทั้งหมด ๗๘๘,๖๔๐ คน ซึ่งถ้าคิดเพียง ปวช.๑ ก็จะมีนักศึกษา ๒๖๒,๘๘๐ คน ในปี ๒๕๖๑ ภาครัฐจะมีนักศึกษา ปวช.๑ ทั้งหมด ๒๖๔,๒๘๕ คน ซึ่งถือว่าใกล้เคียงกันมากตามแผนการรับนักศึกษาดังกล่าวจะไม่กระทบต่อครูที่สอนอยู่ตั้งแต่ ๒๕๕๔ แต่อย่างไร ซึ่งจะได้ประโยชน์กับทุกฝ่าย ทั้งผู้เรียน สถานศึกษาภาครัฐ สถานศึกษาเอกชน สถานประกอบการ รวมทั้งประเทศชาติในภาพรวม ดังนั้น ภาครัฐควรกำหนดยุทธศาสตร์กำลังคน และการปฏิบัติกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนตามที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น จึงถึงเวลาแล้วที่ผู้บริหารระดับสูงของชาติต้องร่วมมือกันโดยกำหนดนโยบาย โดยให้เด็กมาเรียนอาชีวศึกษา ร้อยละ ๗๐ และให้เรียนสามัญเพียงร้อยละ ๓๐ ประเทศไทยเป็นประเทศอุตสาหกรรมบริการ จึงต้องมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อีกทั้ง ประเทศไทยมีปัญหาการเปลี่ยนแปลงผู้นำบ่อย ทำให้การบริหารงานไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ประเทศไทยก็มีวัฒนธรรมที่ดีมากมาย ซึ่งในบางจังหวัดของประเทศไทย มีชนเผ่าต่าง ๆ มากมาย หากอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมไว้ได้จะเป็นสิ่งที่ดี เช่น วัฒนธรรมการลงแขกเกี่ยวข้าว ในอดีตประเทศเกาหลี ต้องมาดูงานที่ประเทศไทย แต่ในปัจจุบัน เราต้องไปศึกษาดูงานการลงแขกที่ประเทศเกาหลี ส่วนในประเทศไทย เวียดนามเด็กอนุบาล ครูจะปล่อยให้เด็กเล่นกันโดยมีครูคอยดูแลอยู่ห่าง ๆ ต่างจากประเทศไทย จะจัดการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวก งบประมาณการศึกษาส่วนมาก จะเป็นงบประมาณด้านค่าตอบแทน สมควรที่จะรื้อฟื้น กรอ. ขึ้นมาใหม่ มีความเชื่อว่าประเทศไทยยังสามารถพัฒนาได้อีกมาก เรามีจำนวนประชากรเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก ประเทศไทยไม่ใช่ประเทศเล็ก มีขีดชั้นในการพัฒนาสูง

ผศ.ดร. จอมพงศ์ มงคลวนิช ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

เห็นด้วยกับท่านวิทยากร ประเทศไทยต้องมีความต่อเนื่อง แต่สำหรับความเห็นส่วนตัวนั้น ไม่แน่ใจว่า ประเทศไทยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ชัดเจนหรือไม่ อย่างไร นโยบายต่าง ๆ ต้องมีความชัดเจน ยุทธศาสตร์แทบไม่มีประโยชน์ เนื่องจากขาดความต่อเนื่องชัดเจน เพราะฉะนั้น มีความจำเป็นที่ต้องกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ วิธิดำเนินงาน ตลอดจนการประเมินผล ยุทธศาสตร์ นโยบาย และวิธิดำเนินการ และขาดการบูรณาการที่ดี ในช่วงแรกนี้เป็นช่วงที่กล่าวถึงเรื่องใบรับรอง

คุณวุฒิวิชาชีพความเชื่อมโยงของตลาดแรงงานและอาชีวศึกษาของภาครัฐและเอกชน ซึ่งต้องมีความร่วมมือกัน และทุกภาคส่วนต้องช่วยกันผลักดัน

ศาสตราจารย์ พลเรือเอก วีรวัฒน์ วงษ์ดนตรี อนุกรรมการการอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาปัญหาด้านอาชีวศึกษาของวุฒิสภา คือทำอย่างไร เยาวชนของไทยจึงนิยมเรียนอาชีวศึกษามากกว่าที่เป็นปัจจุบัน ในภาคเข้าผู้บรรยายทั้ง ๔ ท่าน ได้มาชี้ให้เห็นปัญหารูปแบบต่าง ๆ และแนวทางการแก้ไข ในภาคบ่ายคณะกรรมการฯ จะขอรับข้อคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากทุกท่านที่มาร่วมเสวนา

ข้อเสนอแนะและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเสวนา

- กระทรวงศึกษาธิการควรต้องมีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษากันในส่วนต่าง ๆ และต้องมีการช่วยเหลือกัน ไม่ใช่ต่างฝ่ายต่างทำ
- ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความเข้าใจว่าการเรียนอาชีวศึกษามีข้อดีอย่างไร
- ควรนำกฎระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มาบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ทั้งในอาชีวศึกษาของรัฐบาลและของเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนทะเลาะวิวาท
- ปัญหาการย้ายหรือลาออก โดยมากเยาวชนจะมีด้านปัญหาฐานะทางครอบครัว
- ปัญหาเด็กติดเพื่อนติดยาเสพติด โดยเด็กเหล่านี้จะให้ความเชื่อถือเพื่อนมากกว่า

ผู้ปกครอง

- การอาชีวศึกษาต้องมีรูปแบบหลักสูตรการศึกษา โดยกำหนดให้เรียนที่สถานศึกษาเป็นเวลา ๒ ปี และเรียนที่สถานประกอบการอีก ๒ ปี ซึ่งจะทำให้ นักศึกษามีรายได้มากขึ้น และมีผู้ประกอบการหลายคนสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษา และประสบความสำเร็จไม่แพ้ต่างชาติ
- การอาชีวศึกษาจะทำหน้าที่ในการผลิตช่างฝีมือ ช่างเทคนิค และช่างเทคโนโลยี อาชีวศึกษาจะเน้นในเรื่องเก่งคน มีการเรียนเป็นหมู่เป็นเหล่า มีการทำงานเป็นหมู่คณะ ทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นผลทำให้เมื่อมีเหตุทะเลาะวิวาทก็จะช่วยเหลือกัน จึงทำให้ในปัจจุบันสถานประกอบการจึงรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาแค่ที่พอทำงานได้ โดยขอให้เป็นคนดี สถานประกอบการจะไม่รับคนที่เก่งแต่มีความประพฤติไม่ดี และในปัจจุบันการกำหนดนโยบาย คนคิดไม่ได้ทำ คนทำไม่ได้คิด จึงมีปัญหาในการนำมาปฏิบัติ อาชีวศึกษาเรียนทฤษฎีเพียงร้อยละ ๓๕ และเรียนการปฏิบัติร้อยละ ๖๕ ซึ่งปัจจุบันในการทำงานก็ใช้หลักทฤษฎีเพียงร้อยละ ๑ เท่านั้น

- นอกจากการสอบ V-net ควรให้มีการสอบภาคปฏิบัติด้วย โดยในปัจจุบันได้มีการเปิดเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนสายสามัญด้วย เนื่องจากเกิดความแตกแยกทางความคิดของผู้บริหารระดับสูง ซึ่งการเปิดเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนสายสามัญอาจมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้น จึงมีข้อเสนอ ดังนี้

๑. การประชาสัมพันธ์ ควรมีการโฆษณาในช่วงเวลาที่ประชาชนสนใจ เช่น ช่วงละครหลังข่าวภาคค่ำ เป็นต้น
๒. ด้านงบประมาณ รัฐบาลควรต้องลงทุนสนับสนุนการอาชีวศึกษามากกว่าในปัจจุบัน โดยในอดีตนักเรียนอาชีวศึกษาหนึ่งคน ต่อเครื่องมือ ๑ ชุด แต่ในปัจจุบันนักเรียนอาชีวศึกษา ๓-๔ คน ต่อเครื่องมือ ๑ ชุด จึงทำให้เด็กพัฒนาได้ช้า

- การอาชีวศึกษาต้องนำประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้า โดยการเรียนอาชีวศึกษาต้อง มุ่งองค์ความรู้ ต้องมองนอกกรอบ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองตลอดเวลา ดังนั้น จึงต้องการให้ ภาครัฐกำหนดภารกิจให้แน่ชัด เช่น พัฒนาค้นไปทำงานอุตสาหกรรมให้กับต่างชาติได้ค่าตอบแทน เป็นค่าแรง เป็นต้น แต่ทำไมประเทศไทยจึงไม่พัฒนาอาชีวศึกษาด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลัก ของคนในชาติ ส่วนผู้ประกอบการด้านเฟอร์นิเจอร์ซึ่งมีการดีดตลาดไปทั่วโลก มีมุมมองว่าจะสามารถ สร้างคนร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาได้อย่างไร เพราะ SME มีเงินทุนน้อย ไม่สามารถสร้างคนได้เอง จึงควรร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อสร้างคน

- ประเทศไทยควรสร้างผู้ชำนาญงาน โดยการสร้างคุณวุฒิวิชาชีพ แต่ต้องมีความชัดเจน เชิงคุณภาพ และต้องมีการประเมินความพึงพอใจของผู้ประกอบการหรือนายจ้างด้วย คือเมื่อสำเร็จ การศึกษาออกไปแล้ว จะต้องสามารถทำงานได้ รวมทั้งควรมีคณะกรรมการที่ดูแลในเรื่องการออก ใบประกอบวิชาชีพ

- การจัดการอาชีวศึกษาขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีบ่อยเกินไป

- ควรให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาโดยตรงมาสอนอาชีวศึกษา แต่ก็ไม่มี ใบประกอบวิชาชีพครู และอาชีพครูถูกมองว่าไม่ค่อยมีความเจริญก้าวหน้าในการหน้าที่การงาน

- รายวิชาทางสังคมศึกษา พลศึกษาถูกตัดออกจากสายอาชีวศึกษา เนื่องจากอาชีวศึกษา ขาดแคลนครูในรายวิชาเหล่านี้ รวมทั้งถูกตัดชั่วโมงเรียนในรายวิชาเหล่านี้ให้ลดลง

- สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีการแนะแนวทางการศึกษาต่อ เพื่อดึง จำนวนนักเรียนไว้ในสถานศึกษา และงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัว รวมทั้งอำนาจการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษา

- ครูมีความสำคัญกว่าวิชาชีพอื่น เช่น หมอพยาบาล เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องมีการ ปรับเปลี่ยนบัญชีเงินเดือนครู ให้แตกต่างจากบัญชีเงินเดือนข้าราชการอื่น ๆ

- ในปัจจุบัน จิตสำนึกในความเป็นครูลดน้อยลง

- ควรจะต้องมีการสร้างความภาคภูมิใจของนักเรียนอาชีวศึกษา

- การจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันมีความแตกต่างกัน และเนื้อหาในการสอบ V-net ก็มีความครอบคลุมทุกวิชาชีพ จึงทำให้การสอบ V-net ได้คะแนนต่ำ ซึ่งอาจจะทำให้ผลสอบ V-net ไม่สามารถสะท้อนภาพที่แท้จริงได้

- ควรหาแนวทางในการผ่อนปรนให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษาสามารถ ขอรับใบประกอบวิชาชีพครูได้ง่ายขึ้น

- ในปัจจุบันมีแต่การพูดถึงสวัสดิการของครู แต่ไม่มีการพูดถึงแนวทางในการจัดการ เรียนการสอนระดับ ปวช.-ปวส. เพื่อทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

- ควรให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชานั้น สามารถเป็นครูสอนวิชานั้น ๆ ได้ โดยไม่ ต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู โดยเฉพาะครูที่สอนในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

- การจะทำให้ครูมีคุณภาพได้ ครูจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะ หลักสูตร และการ กำหนดแผนการสอน

- ครูต้องทำหน้าที่หลายอย่างนอกจากภาระการสอน เช่น งานหลักสูตร งานกิจกรรม งานนโยบาย เป็นต้น

- วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน การฝึกไม่เพียงพอ

- มหาวิทยาลัยของรัฐบาล ไม่ค่อยรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษา เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

- งบประมาณของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ในระดับ ปวช. มีน้อยเกินไป ดังนั้น จึงควรเพิ่มงบประมาณของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ระดับอาชีวศึกษา ตั้งแต่ ปวช.- ปริญญาตรี และให้ได้รับทุกคนที่มีคุณสมบัติครบถ้วน

- เด็กสายสามัญกับเด็กสายอาชีพ จะมีความเหลื่อมล้ำในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย สำหรับเด็กทั้งสองส่วน ทำให้เด็กสายอาชีพเสียเปรียบเด็กสายสามัญ

- ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ เป็นทั้งโอกาส และภัยคุกคาม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อนักเรียนสายอาชีพ ดังนั้น รัฐควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ โดยอาจมีใบประกอบอาชีพ เพื่อควบคุมการเข้ามาทำงานในสายอาชีพ เพื่อป้องกันการเข้ามาโดยไม่จำกัดของแรงงาน และควรพิจารณาการรับแรงงานไทยก่อนต่างชาติ

- ควรพัฒนาความรู้ด้านภาษาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านภาษาที่ด้อยกว่าประเทศอื่น ในภูมิภาคนี้

- ควรสร้างค่านิยมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ให้เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษา ไม่จำเป็นต้องเรียนมหาวิทยาลัยดัง ๆ เสมอไป

- ควรให้ทุนการศึกษาแก่เด็กมัธยมที่จะเข้าเรียนอาชีวศึกษา อาจเป็นทุนระดับอำเภอ หรือระดับตำบล จำนวน ๑ - ๒ ทุน และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วก็มีการรองรับ เพราะการให้ทุนการศึกษาจะเป็นแรงจูงใจแก่เด็ก และพ่อแม่ ผู้ปกครองได้

- สังคมไทยมักจะมีมุมมองว่าแรงงานประเภทช่างฝีมือเชื่อม ช่างกลึง และช่างฝีมือต่าง ๆ เป็นแรงงานระดับต่ำ และได้รับเงินเดือนต่ำ พ่อแม่ผู้ปกครองจึงไม่ต้องการให้บุตรหลานของตน เรียนอาชีวศึกษา ดังนั้น จึงควรมีการยกระดับอาชีพที่ต้องใช้แรงงานเหล่านี้ให้สูงขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมบุคลากรเก่งดีที่จบจากอาชีวศึกษาให้เป็นบุคคลตัวอย่าง ให้เงินเดือนสูงขึ้น และมีเกียรติ ในสังคม

- หลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรกำหนดให้มีเวลาเรียนเกี่ยวกับการฝึกทักษะด้านฝีมือเพิ่มขึ้น เพื่อให้เด็กเกิดความรักในงานฝีมือ และมีใจรักในงานช่างประเภทต่าง ๆ

- ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษา เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความเข้าใจ มีทักษะ และประสบการณ์ในเรื่องงานฝีมือต่าง ๆ ดีแล้ว แต่ขาดการต่อยอด และขาดการเอาใจใส่จากผู้ใหญ่ ของบ้านเมือง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีวศึกษา

- ความเชื่อมโยงการศึกษาระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษา กับมหาวิทยาลัยไม่ต่อเนื่องกัน ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ก็ไม่สามารถเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ จึงทำให้เด็กเบนเข็มไปเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น และทำให้จำนวนเด็กที่เรียนอาชีวศึกษาลดลง รวมทั้งค่านิยมของผู้ปกครอง ต้องการให้บุตรหลานสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

- ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนสามารถเปิดสอนระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการได้เช่นเดียวกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ

- การเปิดสอนระดับปริญญาตรีในสายอาชีวศึกษา เพื่อเป็นการรองรับสายอาชีวศึกษาต่อเนื่องโดยตรง เพราะนักเรียนอาชีวศึกษาจะได้ไม่รู้สึกว้าเหว่เสียเปรียบ และเสียเวลาเรียน

- ควรเปิดสถาบันการอาชีวศึกษานานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนการสอนกับอาชีวศึกษานานาชาติ เพราะถือว่าการก้าวสู่การพัฒนาอาชีวศึกษาของไทยให้ไปสู่สากลโลกได้

- รัฐบาลควรส่งเสริมในการซื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นในภาควิชาด้านอุตสาหกรรม หรือพาณิชย์กรรมให้ทันสมัย และเพียงพอต่อการฝึกของนักศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้จริง

- ควรมีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ากับการเรียนการสอนในอาชีวศึกษา

- ควรจัดกิจกรรมอาสาพัฒนาสังคมของนักศึกษาอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี และเป็นตัวอย่างที่ดี รวมทั้งยังเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่อาชีวศึกษาด้วย

- เรื่องการสร้างค่านิยมในการเรียนอาชีวศึกษาให้กับผู้ปกครองและผู้เรียนมีความสำคัญมาก เพื่อให้มีตัวเลือกในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียน ผู้เรียนมีคุณภาพ เพื่อลดปัญหานักศึกษาทะเลาะวิวาท ปัญหาอกระหว่างเรียน และช่วยเพิ่มอัตราส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มากขึ้น

- ควรมีการพัฒนาคุณภาพของอาชีวศึกษาใน ๔ ประการ ดังนี้

๑) พัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการให้ตรงความต้องการ

๒) ควรพัฒนาสภาพเครื่องมือ เครื่องจักร ห้อง Lab ให้ทันสมัยและมีคุณภาพ

๓) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๔) พัฒนาสภาพผู้เรียน เน้นกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ ในการฝึกทักษะมากกว่า

ใช้ความรู้

- ควรมีองค์กรวิชาชีพสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี เพื่อออกใบประกอบวิชาชีพ โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ (เรียนแบบวิศวกรรม) ผู้จบมีวุฒิการศึกษาและใบประกอบวิชาชีพ (การออกใบประกอบวิชาชีพ ต้องมีการผ่านการประเมินและสอบ) การทำงานควรมีกฎหมายควบคุมการประกอบอาชีพแต่ละระดับให้ชัดเจน และคุณวุฒิวิชาชีพเชิงคุณภาพ โดยต้องประเมิน ความพึงพอใจของนายจ้าง (ผู้ประกอบการ) เป็นผู้ประเมิน ส่วนการออกใบรับรองมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ เป็นหน้าที่ของทางสถาบันการศึกษาเป็นผู้ประเมิน

- ผู้ประกอบการและสถาบันการศึกษาจะต้องเป็นพันธมิตรร่วมกันในการพัฒนาระบบการศึกษาตรงกับสาขาวิชาชีพเพื่อความเหมาะสม (ตามความต้องการของตลาดเป็นหลัก) โดยแลกเปลี่ยนคนและเทคโนโลยีร่วมกันทั้งฝ่ายผู้สอน ผู้เรียน/ผู้ทำงาน ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา และผู้ปกครอง

- ควรเพิ่มพุทธปัญญาสุขยั่งยืนในการบริหารระบบการศึกษาไทย โดยการนำทฤษฎี ตะวันตก/พุทธะ/เศรษฐกิจพอเพียง มากำหนดเป็นนโยบายเชิงกลยุทธ์ด้านการศึกษาของอาชีวศึกษา

- บริษัทเอกชนทุกกลุ่มอุตสาหกรรมจะต้องร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อกำหนดกลยุทธ์ตามสาขาวิชาชีพของไทย

- ผู้ปกครองและสถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีการสื่อสารและเชื่อมโยงกันในการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อสร้างความยั่งยืนในวิชาชีพและบูรณาการวิชาชีพให้มีความเป็นมืออาชีพ

- เด็กอาชีวศึกษาต้องถูกสร้างด้วยวิธีการหรือขั้นตอนในการสร้างอย่างเป็นระบบตามกรอบการศึกษาในวิชาชีพ ดังนี้

๑) ต้องประกันมาตรฐานคุณภาพในแต่ละสาขาวิชาชีพ

๒) ต้องประกันจบการศึกษาแล้วมีงานทำทุกคน

๓) ต้องประกันรายได้ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาชีพ

๔) ต้องประกันการต่อยอดในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

- ในอนาคต เด็กจะหันไปเรียนสายสามัญ เพราะไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือเสียเพียงเล็กน้อย ผู้ปกครองสามารถที่จะส่งเรียนได้ แต่ถ้าเด็กจะเลือกเรียนสายอาชีวศึกษา ผู้ปกครองรับภาระค่าใช้จ่ายไม่ไหว เพราะปัจจุบันผู้ปกครองประสบปัญหาตกงาน (จากปัญหาเศรษฐกิจปัจจุบัน) เนื่องจาก (บริษัท) นิคมอุตสาหกรรม ปิดกิจการบ้าง ย้ายไปที่อื่นบ้าง และปัญหาหลายๆ อย่าง

- รัฐจัดให้มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐมากเกินไป กลายเป็นคู่แข่งแย่งผู้เรียนกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ดังนั้น รัฐจึงควรส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้มากกว่านี้

- ครูและอาจารย์ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนขาดสวัสดิการที่ดี เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าครองชีพ เงินเดือนน้อย เป็นหนี้ ขาดขวัญ ขาดกำลังใจ ขาดความก้าวหน้า ขาดหลักประกัน ทำให้ครูอาจารย์ต้องทำงาน ทำงานหารรายได้เสริมพิเศษ ทำให้การสอนด้อยคุณภาพ

- ในปัจจุบันระบบการศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาที่วางแนวทางเพื่อให้ผู้เรียนนำเอาความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพเป็นของตนเอง เป็นเจ้าของกิจการเอง แต่ตามสภาพความจริงในสภาพเป็นโลกปัจจุบัน การที่ผู้เรียนจะไปเป็นเจ้าของกิจการเองจะเกิดปัญหาต่อไปนี้

๑) ความรู้ความสามารถไม่เพียงพอที่จะไปเป็นเจ้าของกิจการเองเนื่องจากระบบการเรียนการสอนไม่ได้ดำเนินการตามหลักสูตรที่วางไว้เป็นในส่วนของวัสดุฝึก เครื่องมือและอุปกรณ์ในการประกอบการเรียน

๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษาส่วนใหญ่จะทำโรงเรียนเหมือนกับการทำธุรกิจทางการศึกษา หรือที่เรียกว่าการศึกษาเชิงพาณิชย์

๓) การส่งเสริมทางการเงิน รัฐไม่มีการสนับสนุนบุคคลที่มีความสามารถทางอาชีพ จึงไม่มีโอกาสจะเป็นเจ้าของกิจการเอง จึงต้องไปเป็นลูกจ้างของโรงงานอุตสาหกรรม ดังที่เป็นอยู่ ในปัจจุบัน

- ต้องการให้ทุกภาคส่วนผลักดันการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

- ควรพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ มุ่งประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

- การอาชีวศึกษาคือการเรียนเพื่อปฏิบัติงานได้จริง มีทักษะ ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องรู้จริง เพื่อนำความรู้ความสามารถมาถ่ายทอดได้จริง

พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ กรรมการธิการ และประธานคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวปิดการเสวนา

ในนามของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ขอขอบคุณวิทยากรและผู้เข้าร่วมเสวนาในวันนี้ทุกท่านอย่างยิ่ง ที่มาด้วยใจรักและปรารถนาที่จะให้การจัดการด้านอาชีวศึกษามีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งในช่วงเช้าได้รับความรู้ทางวิชาการอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งเป็นระบบที่จะทำให้เกิดประโยชน์การจัดการระบบอาชีวศึกษา รวมทั้งคำตอบแทนต่างๆ การปรับปรุงสมรรถนะ โดยวิทยากรได้สะท้อนให้เห็นปัญหาทั้งหมดที่เกิด ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดการของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก เช่น การเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุด เพราะฉะนั้น จึงเป็นสิ่งที่ต้องคิดและหาทางแก้ไขปัญหานี้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องจำนวนผู้เข้าเรียนสายอาชีวศึกษาหรือความต้องการเข้าเรียน

ด้านอาชีวศึกษากับสายสามัญศึกษาที่ไม่เหมาะสม และการลงทุนด้านการศึกษาของภาครัฐซึ่งมีจำนวนมากแต่ผลตอบแทนที่ได้รับกลับไม่มากเท่าที่ควร คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา วุฒิสภา จะรวบรวมประเด็นคำถามต่างๆ เพื่อนำไปเสนอ ปรับปรุงและดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานะของบ้านเมือง รวมถึงเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และนำเสนอต่อวุฒิสภาต่อไป

สุดท้ายขออวยพรให้ผู้เข้าร่วมการเสวนาเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพและขอให้ประสบความสำเร็จมีความสุขมีสุขภาพแข็งแรง มีกำลังใจและความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการอาชีวศึกษาให้มีความก้าวหน้า และให้ประเทศชาติก้าวไกล

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ผนวก ค

ผลการพิจารณาศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระหว่างปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคและการดำเนินการและการพัฒนาการอาชีวศึกษาใน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคทุกประเภทที่เกิดกับการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาในแนวกว้างไม่เฉพาะเจาะจงปัญหาใดปัญหาหนึ่งเป็นการเฉพาะ ผลการพิจารณาศึกษาพบว่าประเด็นปัญหาหลักของการอาชีวศึกษาของชาติ คือ

๑.๑ ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนที่เข้าศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยมีสาเหตุ คือ

(๑) ค่านิยมและเจตคติของสังคมไทยไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเข้าศึกษาในสายอาชีวศึกษา โดยผู้ปกครองและนักเรียนเห็นว่างานอาชีวศึกษาเป็นงานต่ำต้อย ใช้แต่แรงงานเป็นหลักและผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานเป็นเจ้าของคนนายคน ซึ่งต้องจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาเท่านั้น

(๒) นักเรียนที่ศึกษาอาชีวศึกษามีประวัติการเรียนอ่อนในชั้นมัธยมต้น

(๓) ขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้ นักเรียนที่มีผลการเรียนดีและสนใจอาชีวศึกษาไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนอาชีวศึกษาและการมีงานทำเมื่อจบการศึกษาแล้ว

(๔) ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษา การวิวาทกันจนกระทั่งมีผู้เสียชีวิตเป็นภาพลบเป็นอย่างมาก แม้ว่าจะเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนและนักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งประเทศ

๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของสถานศึกษา

(๑) ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาไม่มีความสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของครูอาชีวศึกษา

คุณภาพของครูอาชีวศึกษาในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

- วิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐมีปัญหาขาดครู ได้มีการตรวจสอบในปี ๒๕๕๐ แล้วพบว่าทั่วประเทศขาดครูประมาณ ๑๑,๐๐๐ อัตรา และขาดบุคลากรสนับสนุนการสอนประมาณ ๕,๐๐๐ อัตรา การแก้ไขกระทำโดยการใช้ “ครูอัตราจ้าง”

- ครูที่อยู่ในอัตราข้าราชการขาดประสบการณ์ด้านการปฏิบัติเนื่องจากเมื่อครั้งยังเป็นนักศึกษาก็ผ่านมาฝึกมาไม่มาก และด้วยกฎระเบียบของทางราชการไม่สามารถรับครูที่เชี่ยวชาญการปฏิบัติมาเป็นข้าราชการครูได้

- ครูได้รับค่าตอบแทนน้อย ผู้ที่มีความชำนาญด้านการปฏิบัติงานเมื่อเข้าทำงานในสถานประกอบการจะได้รับค่าตอบแทนมากกว่าการมาเป็นข้าราชการครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ

(๓) นักศึกษาขาดการฝึกงานที่เหมาะสมและพอเพียง

(๔) เนื้อหาของวิชาที่สอนไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

๑.๓ การที่ประเทศไทยไม่มีระบบการประเมินระดับฝีมือของแรงงาน

ในปัจจุบัน เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาแล้วจะได้รับเฉพาะประกาศนียบัตรรับรองว่าจบการศึกษาระดับ ปวช. และปวส. แต่ไม่มีเอกสารใดรับรองว่าผู้นั้นมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด จึงเป็นปัญหาในการตกลงค่าตอบแทนระหว่างแรงงานและเจ้าของผู้ประกอบการ

๑.๔ ผู้จบการศึกษาอาชีวศึกษาไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน

สาเหตุได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑.๑ ดังนั้น เป้าหมายของนักเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษาคือใบปริญญา ซึ่งทำให้ทุกคนมุ่งที่จะเข้าศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษา จนกระทั่งเกิดปัญหาการว่างงาน (ข้อมูลจากกระทรวงแรงงานในปี ๒๕๕๕ ระบุว่าในจำนวนผู้ว่างงานทั้งสิ้น เป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีประมาณร้อยละ ๓๔)

๑.๕ การผลิตแรงงานไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ

๒. การผลิตแรงงานระดับกลางของประเทศไทยนั้น นอกเหนือจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาประเภทต่างๆ ของ สอศ.แล้ว สถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนก็มีบทบาทสำคัญ ข้อมูลในปี ๒๕๕๑ ระบุว่าอัตราส่วนของนักศึกษาอาชีวศึกษาระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเท่ากับ ๖๕ ต่อ ๓๕ การจัดการอาชีวศึกษาของภาคเอกชนจึงมีความสำคัญต่อการอาชีวศึกษาของชาติเป็นอย่างมาก คณะอนุกรรมการฯ จึงได้เลือกทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเป็นหัวข้อการพิจารณาศึกษาเรื่องที่ ๒ ผลของการพิจารณาศึกษาพบประเด็นปัญหาหลักของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน มีทั้งซ้ำกับปัญหาของวิทยาลัยในกำกับของ สอศ. และปัญหาเฉพาะสำหรับวิทยาลัยเอกชนสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ค่านิยมปริญญาตรีและภาพลักษณ์ที่เป็นทางลบของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

๒.๒ นักเรียนที่เข้าวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเป็นเด็กเรียนอ่อน ครุมีคุณภาพต่ำกว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาลและนักเรียนขาดการฝึกงานที่พอเพียง

๒.๓ การเรียนการสอนอาชีวศึกษาต้องการเงินลงทุนสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนจึงเปิดสอนเฉพาะในสาขาที่ลงทุนน้อย อุปกรณ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศต้องเสียภาษี การจ้างครุมีคุณภาพต้องให้ค่าตอบแทนที่สูงใจเพียงพอ

๒.๔ นโยบายของรัฐบาลต่อภาคเอกชนไม่ชัดเจน รัฐบาลให้ความช่วยเหลือน้อยมาก การให้ สข. กำกับดูแลเทียบไม่ได้กับการให้ สอศ. กำกับดูแล

๒.๕ ผลกระทบจาก พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ร.บ. ฉบับนี้ยกเลิกสิทธิประกันสังคมของผู้ทำงานในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ผู้จัดตั้งวิทยาลัยต้องโอนที่ดินให้วิทยาลัย ผู้ขออนุญาตต้องนำกำไรในแต่ละปีมาแบ่งปัน

๒.๖ ครุมีประสบการณ์ทางปฏิบัติน้อยโรงเรียนไม่มีงบประมาณพอสำหรับจ้างครุที่คุณภาพ ครุวิทยาลัยเอกชนมีสวัสดิการน้อยกว่าครุของ สอศ. เมื่อมีโอกาสจะไปสอบเข้าวิทยาลัยในกำกับของ สอศ.

๒.๗ ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายมากกว่าผู้ปกครองของนักศึกษาในวิทยาลัยของรัฐบาล ความช่วยเหลือจาก กยศ. มีประสิทธิภาพต่ำมาก

๓. พ.ร.บ. การอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาของภาครัฐที่มีอำนาจประสาทปริญญาตรีสายปฏิบัติการได้ ในปี ๒๕๕๓ คณะอนุกรรมการฯ จึงได้ทำการพิจารณาศึกษาความก้าวหน้าของการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา และศึกษาปัญหาและข้อขัดข้องอันเป็นอุปสรรคของการดำเนินการของ สอศ. เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ไข ณ เวลาที่คณะอนุกรรมการฯ ทำการศึกษาความก้าวหน้านั้น คณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีมติให้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา

ขึ้นจำนวน ๑๙ สถาบัน โดยใช้หลักความพร้อมของวิทยาลัยที่อยู่ในบริเวณที่ห่างกัน ไม่เกิน ๓๐๐ กิโลเมตร และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบแล้ว งานในขณะนั้น (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓) อยู่ในระหว่างการพิจารณาร่างกฎกระทรวงที่ สอศ. ได้จัดทำขึ้น ของคณะกรรมการกฤษฎีกา อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารจัดการของแต่ละสถาบัน ของอาชีวศึกษา คณะอนุกรรมการฯ ได้ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ แล้ว มองล่วงหน้าไปในอนาคตว่า น่าจะเกิดอุปสรรคประการใดบ้าง ต่อจากนั้นจึงได้พิจารณาหาหนทางแก้ไขอุปสรรคดังกล่าว เพื่อประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาที่จะได้รับการจัดตั้งขึ้นในเวลาต่อไป ประเด็น ปัญหาที่คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณามี ๗ ประการ คือ

๓.๑ ปัญหาด้านการกระจายอำนาจ

๓.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรและความก้าวหน้าในการรับราชการของบุคลากร สายอาชีวศึกษา

๓.๓ ปัญหาการดำรงตำแหน่งและการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ

๓.๔ ปัญหาการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ

๓.๕ ปัญหาของข้าราชการของสถาบันการอาชีวศึกษาที่ได้รับการคัดสรรให้เป็นผู้บริหาร

๓.๖ ปัญหาในการหาอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการสอนในสถาบันการอาชีวศึกษา

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเวลาจะล่วงเลยมาจนถึงปัจจุบัน (สิงหาคม ๒๕๕๕) กระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่สามารถจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาได้แม้แต่แห่งเดียว

๔. ในปี ๒๕๕๓ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้ให้ความสนใจในปัญหาต้นน้ำ ของการอาชีวศึกษา คือ “การสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนไทยตัดสินใจเรียนสายอาชีวศึกษา” แนวทางการพิจารณาศึกษาเรื่องที่ ๔ นี้ มีการออกสนามไปทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนขยาย โอกาสเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ นอกจากนั้นได้นำแนวทางการปฏิบัติที่คณะกรรมการการศึกษาได้รับทราบจากการดูงานใน ยุโรปเหนือ ประกอบกับข้อมูลจากรายงานของสภาการศึกษา มาประมวลและจัดทำข้อเสนอแนะอีก ด้วย ผลของการพิจารณาศึกษาพบว่าสาเหตุของปัญหามีลักษณะคล้ายคลึงกับผลของการพิจารณา ศึกษา ที่คณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการมาใน ๓ ฉบับก่อนหน้านี้ ซึ่งหมายถึงปัญหาที่เคย ศึกษาเอาไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบันยังไม่ได้รับการขจัดออกไปอย่างสมบูรณ์ หรือได้รับการ ขจัดออกไปบางส่วนเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ ระดับรัฐบาลจนกระทั่ง สอศ. ได้พยายามกำหนดมาตรการเพื่อการแก้ไขปัญหาดังจะได้กล่าวต่อไป

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ผนวก ง

การคำนวณค่าตอบแทนสำหรับผู้จบการศึกษาอาชีวศึกษา

กล่าวนำ

ในห้วงเวลาที่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพยังไม่มีผลบังคับใช้ ค่าตอบแทนของผู้จบการศึกษาด้านอาชีวศึกษาควรต้องคำนวณจากรากฐานที่ว่า ค่าตอบแทนแรงงานไร้ฝีมือเท่ากับ ๓๐๐ บาท ต่อเดือน หลักการคำนวณจะเริ่มต้นที่ “ค่าตอบแทนต่อชั่วโมง” อันเป็นหลักการคิดที่เป็นสากลในประเทศที่พัฒนาแล้วสำหรับการคิดค่าตอบแทนของแรงงาน

การคำนวณ

ตามกฎหมายแรงงาน ๑ วัน คือการทำงาน ๘ ชั่วโมง

การที่แรงงานไร้ฝีมือไร้ค่าตอบแทน ๓๐๐ บาท ต่อวัน = $300/8$ บาท/ชม.

= ๓๗.๕๐ บาท/ชม.

นี่คือค่าตอบแทนสำหรับแรงงานไร้ฝีมือ สำหรับผู้จบการศึกษาระดับ ปวช. ที่ใช้ เวลาเรียน ๓ ปี อนุกรมการฯ เห็นควรให้รับค่าตอบแทนเป็น ๒ เท่า ของแรงงานไร้ฝีมือ นั่นคือเท่ากับ $2 \times 37.5 = 75$ บาท/ชม.

สำหรับผู้จบการศึกษาที่สูงกว่า ปวช. ให้คิดค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นตามจำนวนปีของหลักสูตรที่ศึกษาเรียกว่าค่าวิชาการ

หลักสูตรสูงกว่า ปวช. ๑ ปี ได้ค่าวิชาการเพิ่ม ๕ บาทต่อชม.

หลักสูตรสูงกว่า ปวช. ๒ ปี ได้ค่าวิชาการเพิ่ม ๑๐ บาทต่อชม.

หลักสูตรสูงกว่า ปวช. ๓ ปี ได้ค่าวิชาการเพิ่ม ๑๕ บาทต่อชม.

หลักสูตรสูงกว่า ปวช. ๔ ปี ได้ค่าวิชาการเพิ่ม ๒๐ บาทต่อชม.

ดังนั้นผู้จบการศึกษาระดับ ปวส. ได้ค่าตอบแทน = $75+10$ บาทต่อชม.

= ๘๕ บาทต่อชม.

ผู้จบการศึกษาปริญญาตรีปฏิบัติการได้ค่าตอบแทน = $75+20$ บาทต่อชม.

= ๙๕ บาทต่อชั่วโมง

การทำงาน ๑ เดือน เท่ากับทำงาน ๒๐ วัน เท่ากับทำงาน ๑๖๐ ชั่วโมง

ดังนั้น ค่าตอบแทนต่อเดือนของผู้จบ ปวช. เท่ากับ

$75 \times 160 = 12,000$ ใช้ตัวเลข ๑๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ค่าตอบแทนผู้จบ ปวส. ต่อเดือนเท่ากับ

$85 \times 160 = 13,600$ ใช้ตัวเลข ๑๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ค่าตอบแทนผู้จบปริญญาตรีสายปฏิบัติการเท่ากับ

$95 \times 160 = 15,200$ ใช้ตัวเลข ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ผนวก จ

แนวทางการแก้ปัญหาการก่อเหตุวิวาทของนักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษา

กล่าวนำ

ปัญหานักเรียนอาชีวศึกษาก่อการทะเลาะวิวาทได้เกิดขึ้นมานานแล้ว และเป็นปัญหาที่ได้รับ ความสนใจจากมหาชน เนื่องจากความรุนแรงได้ทำให้เกิดการบาดเจ็บและการเสียชีวิตของนักเรียน ของสถาบันการศึกษาที่เป็นคู่กรณีและประชาชนทั่วไปที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ โดย สอศ. และ สช. ได้หันมาศึกษาปัญหานี้อย่างจริงจังและจัดให้มีมาตรการเพื่อ ป้องกันเหตุร้ายที่เกิดระหว่างนักศึกษาของสถาบันที่มีปัญหา ผลการศึกษาของ สอศ. ชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนกิจการวิวาทมีเป็นจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับสถาบันการศึกษาอาชีว ศึกษารวมทั่วประเทศที่มีจำนวน ๘๔๐ แห่ง และเหตุร้ายจะเกิดเฉพาะภายในกรุงเทพมหานครและเขต ปริมณฑลเท่านั้น อย่างไรก็ตามปัญหานี้ได้กลายเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครอง ไม่ต้องการให้บุตรหลานศึกษาด้านอาชีวศึกษา และนำไปสู่ความเข้าใจผิดถึงภาพลักษณ์ของนักศึกษา อาชีวศึกษาว่ามีจิตใจโหดเหี้ยมชอบทำร้ายผู้อื่น

การศึกษาปัญหาของการวิวาทกันของนักศึกษาอาชีวศึกษา

๑. อاهر จันทวิมล (๒๕๕๒) ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหา และได้เสนอแนวการแก้ไขเป็นหลักการดังต่อไปนี้

ปัจจัยแรกคือนักเรียนนักศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชายวัยรุ่น อารมณ์ร้อน รักเพื่อนรักกลุ่มชอบ แสดงความเก่งกล้า หรือมีการแย่งผู้หญิง ซึ่งความเป็นใหญ่เป็นเจ้าของ เช่น บริเวณศูนย์การค้าบางแห่ง เป็นต้น เด็กอาชีวศึกษามีปมด้อยว่าตนเรียนไม่เก่งสู้คนที่เรียนสายสามัญที่จะเข้าเรียนต่อใน มหาวิทยาลัยได้ซึ่งเมื่อเรียนจบออกไปต้องไปประกอบอาชีพเป็นช่างฝีมือ และไม่ได้รับการยอมรับจาก สังคมเหมือนคนที่เรียนมหาวิทยาลัย ดังนั้น นักเรียนอาชีวศึกษาจึงพยายามแสดงออกว่าตนเองก็มี สิ่งดีเด่นเช่นกันโดยมักจะแสดงออกไปในทางก้าวร้าว โดยทั่วไปจะมีผู้นำเพียงสถานศึกษาละ ๑๐-๒๐ คน เท่านั้น

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ การใช้วิธีการยกย่องคนดี ย้ายคนชั่ว โดยให้รางวัลนักเรียน อาชีวศึกษาที่กระทำความดี และยกย่องให้ปรากฏต่อมวลชน จัดทำสมุดพกอย่างเช่นนักเรียนสมัยก่อน ใช้ความดีเป็นเกณฑ์พิจารณาการรับเข้าทำงานและศึกษาต่อ ไม่ใช่ดูแต่คะแนนจากการทดสอบเอนเท โอเน็ตแต่เพียงอย่างเดียว นักเรียนที่กระทำความชั่วต้องได้รับการลงโทษอย่างเหมาะสม เช่น การให้ ทำความดีชดใช้สังคม หรือภาคทัณฑ์ มิใช่ให้คนทำผิดลอยนวลจับตัวไม่ได้ ทำให้กำเริบและทำความชั่วซ้ำอีก

ปัจจัยที่สองคือสถานศึกษาและวิธีการเรียนการสอน ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่าสถานศึกษา อาชีวศึกษามีสองประเภท คือ สถานศึกษาของรัฐบาลและของเอกชน ซึ่งเด็กที่มีผลการเรียนดีจะสอบเข้า สถานศึกษาของรัฐบาลซึ่งเสียค่าใช้จ่ายถูกได้ก่อน ส่วนเด็กที่ผลการเรียนไม่ดีหรือความประพฤติไม่ดี ถูกไล่ออก หรือสอบตกแล้วลาออก ก็จะไปเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชนซึ่งสามารถเข้าเรียนได้ โดยง่ายแม้จะเสียค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนสูงแต่สามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

(กยศ.) เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ ตลอดจนสถานศึกษาเอกชนบางแห่งมีคำเล่าลือว่า “เมื่อจ่ายเงินครบก็จบทุกคน” ทำให้สถานศึกษาบางแห่งเป็นที่รวมของนักเรียนที่มีนิสัยเกเร และการจัดการศึกษาแบบใครอยากเรียนอะไรก็ได้เรียน และจัดการศึกษาตามกำลังเงินงบประมาณ หรือตามนโยบายของผู้บริหารแต่ไม่จัดตามความต้องการของตลาดแรงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ จึงก่อให้เกิดปัญหาผู้สำเร็จการศึกษาไม่มีงานทำหรือทำงานไม่ตรงที่เรียนมา แต่ในทางกลับกันก็เกิดการขาดแคลนแรงงานในบางสาขาอย่างมาก

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ จะต้องมีการจัดอัตราบุคลากร อุปกรณ์ และเงินสนับสนุน อาจารย์ฝ่ายปกครอง โดยอาจต้องเชิญนักจิตวิทยา หรือตำรวจเข้าไปเป็นอาจารย์ โดยรัฐบาลจะต้องดูแลและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนที่รับเด็กที่ลาออกหรือถูกไล่ออกจากสถานศึกษาอื่นให้มากเป็นพิเศษหรือตั้งสถานศึกษาสำหรับเด็กที่ถูกไล่ออกจากสถานศึกษาอื่น ไม่ใช่ปล่อยให้ดำเนินการกันเอง อย่างเช่นในปัจจุบัน

ปัจจัยที่สามคือครูอาจารย์ ซึ่งส่วนใหญ่จะจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการสอนหรือการทำงานในสถานประกอบการ โดยจะสอนตามตำราเท่าที่ตนมีความรู้ และครูอาจารย์บางคนไม่ค่อยได้ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมทั้งขาดครูอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมักจะจ้างครูในสถานศึกษาของรัฐไปสอนเป็นรายชั่วโมง ทำให้ครูเหล่านี้ไม่ค่อยได้ดูแลนักเรียนนอกจากชั่วโมงที่ทำการสอน ที่สำคัญคือการจ่ายค่าตอบแทนจ่ายเป็นรายชั่วโมงที่ทำการสอนในชั้นเรียนเท่านั้น ทำให้หาครูฝ่ายปกครองที่จะไปดูแลเด็กนอกสถานศึกษาซึ่งเสี่ยงอันตรายได้ลำบาก

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ จะต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มอัตราครูอาชีวศึกษาของรัฐในสาขาที่ขาดแคลนให้เพียงพอ โดยหาแนวทางให้ครูมีรายได้ใกล้เคียงกับสถานประกอบการ และหากไม่สามารถเพิ่มการรับนักศึกษาในสถานศึกษารัฐบาลตามความต้องการของผู้เรียนได้ ก็ควรใช้เงินงบประมาณของรัฐบาลจ้างครูไปสอนตามสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพราะสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนอาจไม่มีเงินเพียงพอที่จะจ้างครูในอัตราเงินเดือนที่สูง เพื่อไปสอนและดูแลความปลอดภัยนักเรียนได้ ทั้งนี้ครูจะต้องเป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมของนักเรียนมิใช่ปล่อยให้นักเรียนไปทำกิจกรรมต่างๆ เองโดยลำพัง

ปัจจัยที่สี่คือตำรวจ ลักษณะกลุ่มของนักเรียนเกเรที่จะก่อเหตุนั้น สามารถสังเกตล่วงหน้าได้ไม่ยาก และมีจุดเกิดเหตุบ่อยในบางช่วงเวลาเท่านั้น เช่น แสบปีแฉนด์บางกะปิ ตลาดมินบุรีหรือบริเวณใกล้สถานีรถไฟดอนเมือง เป็นต้น แต่ตำรวจก็มีงานอื่นที่สำคัญ เช่นปราบยาเสพติด บ่อนการพนันเทศาภิบาล เป็นต้น คนขี่จักรยานยนต์ไม่ใส่หมวกกันน็อค หรือหวยได้ดิน เป็นต้น จึงทำให้อาจไม่มีเวลามาเฝ้าดูเพื่อจับกุมผู้ก่อเหตุตัวจริงไปลงโทษ ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น ก็มักจะจับผู้กระทำผิดไม่ได้หรือจับผิดตัว เพราะตำรวจมักจะมาถึงที่เกิดเหตุภายหลังจากที่ตัวการได้หลบหนีไปแล้ว จนทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีนิสัยเกเรเกิดความเหิมเกริมพวกพาหรือซุกซ่อนอาวุธ เช่น ปืน ขวาน และมีด คาลเล่่มยาวไปตามท้องถนน อย่างไม่เกรงกลัวอะไรเลย ในอดีตเคยมีสารวัตรนักเรียนคอยตรวจตามจุดเสี่ยงที่จะเกิดเหตุทะเลาะวิวาท แต่เมื่อมีการปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการใหม่ ทำให้หน่วยสารวัตรนักเรียนอ่อนแอลงจนเกือบหมดประสิทธิภาพ

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ต้องการทำให้ตำรวจนอกเครื่องแบบหรือจ้างบริษัทรักษาความปลอดภัย คอยตรวจตามจุดที่เกิดเหตุบ่อยๆ และขึ้นประจำบนรถประจำทางบางสายเพื่อให้สามารถ

จับกุมนักเรียนอาชีวศึกษาที่มิมีสัญชาติจริงที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยอาจมีรางวัลนำจับหากมีหลักฐานดำเนินคดีจนศาลลงโทษได้ แต่ต้องระวังและมีมาตรการป้องกันการจับผิดตัว

ปัจจัยที่ทำให้คือพ่อแม่ผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองนักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะไม่ค่อยดีนักต้องหาเช้ากินค่ำ จึงไม่ค่อยมีเวลาดูแลและอบรมสั่งสอนลูก อีกทั้งนักเรียนอาชีวศึกษาหลายคนเป็นลูกกำพร้าหรือมีพ่อแม่เลี้ยงแม่เลี้ยงอยู่ในครอบครัวที่ไม่อบอุ่นนักในต่างจังหวัด ซึ่งการที่ส่งบุตรหลานมาเรียนอาชีวศึกษาก็เพื่อจะได้รีบจบไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัว

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ จะต้องหาครูฝ่ายปกครอง พระ เพื่อน หรือนักสังคมสงเคราะห์ที่ให้ความอบอุ่น แทนพ่อแม่ผู้ปกครองที่ขาดหายไป ทำนองเดียวกับกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในการแก้ปัญหา ยาเสพติด

ปัจจัยที่หกคือสังคมไทย ซึ่งเต็มไปด้วยการทะเลาะวิวาท และการพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับก็มีแต่เรื่องเลวร้าย จนแทบจะไม่มีข่าวดีที่สร้างน้ำใจไมตรีต่อกันเลยการต่อสู้และการอภิปรายว่าร้ายกันของนักการเมือง การต่อยกันในสภา รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับความอิจฉาริษยา เกมกดทางโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ที่เต็มไปด้วยการฆ่าทำลายล้าง ของเล่นเด็กที่เป็นอาวุธนานาชนิดและข่าวการต่อสู้ฆ่ากันในอิรัก ทำให้การทำร้ายผู้อื่นกลายเป็นเรื่องธรรมดาหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมที่ควรแก่การเอาเยี่ยงอย่าง

แนวทางแก้ไขปัญหา คือ กระทำโดยคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ฯลฯ โดยวิธีการเชิญชวนสำนักข่าวกองทัพบก อ.ส.ม.ท. กรมประชาสัมพันธ์ และหนังสือพิมพ์วิทยุโทรทัศน์ต่าง ๆ จัดตั้งหน่วยงานหาความดีและน้ำใจไมตรี ทำนองเดียวกับหน่วยหาข่าวอาชญากรรม แล้วนำข่าวการกระทำความดีต่าง ๆ นั้น มาเผยแพร่เป็นข่าวสำคัญ เพื่อเป็นตัวอย่างโน้มน้าวจิตใจคนไทย ให้อยากกระทำความดีมากกว่าการก่ออาชญากรรม

นอกจากนี้รัฐบาล กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล หรือบริษัท มูลนิธิเอกชน อาจให้เงินสดหรือรางวัลเอื้ออาทรแก่ข่าวหนังสือพิมพ์ บทความ ละครโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เพลงวัยรุ่น หรือโฆษณาสินค้า ที่ส่งเสริมให้คนไทยกระทำความดีมีน้ำใจไมตรี เอื้ออาทรต่อกัน หยุดยั้งการทะเลาะวิวาทหรือต่อยกันด้วยกำลัง ตัวอย่างเช่น โฆษณาของเบียร์ช้าง เชิญชวนให้คนไทยมีน้ำใจหรือโฆษณาลูกผู้ชายตัวจริงของกระทิงแดงให้คนไทยช่วยเหลือกัน ควรมีหน่วยงานที่จะควบคุมและห้ามการเผยแพร่ เกมคอมพิวเตอร์ ของเล่นเด็ก อินเทอร์เน็ต และภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการฆ่าทำลายล้างและการกระทำผิดศีลธรรมทั้งหลายที่จะมาแทรกซึมเข้าใจจิตใจของคนไทย จนละเลยมารยาทและวัฒนธรรมอันดีงามของไทยที่มีมาแต่สมัยโบราณ

อาทร จันทวิมล สรุปรว่าจะต้องแก้ไขปัจจัยสาเหตุทั้งหกประการไป พร้อมๆ กันจึงจะได้ผลที่สำคัญที่สุดคือต้องมีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแก้ไขในลักษณะเป็นองค์รวม (Single Manager)

๒. คณะข้าราชการจาก สอศ. และ สช. ได้นำเสนอมาตรการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา แก่คณะกรรมการการศึกษาฯ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ข้อมูลของการนำเสนอประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ มาตรการสำหรับนักเรียน นักศึกษาทั่วไป มาตรการสำหรับนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง (กลุ่มถูกชักหนึ่งให้ไปก่อการวิวาทได้โดยง่าย) และมาตรการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

มาตรการสำหรับนักเรียน นักศึกษามีรายละเอียดค่อนข้างมากและมีผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่ครู อาจารย์ ของสถานศึกษา ข้าราชการ สช. และ สอศ. อาชีวศึกษาจังหวัดและผู้ปกครอง แนวทางการ

ปฏิบัติครอบคลุมแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อาทร จันทวิมล นำเสนอเอาไว้ทุกข้อ นอกจากนั้นยังมีบทลงโทษผู้บริหารสถานศึกษาในกรณีที่บกพร่องในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาท (ดูรายละเอียดในอนุผนวก ๑ , ๒ และ ๓)

๓. มาตรการเสริม (ของอนุกรรมการการอาชีวศึกษา)

ผลการศึกษาของอาทร จันทวิมลได้ระบุไว้ตอนหนึ่งว่า การแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอาชีวศึกษากิจการทะเลาะวิวาทจะต้องใช้ความรู้ด้านจิตวิทยาเข้าร่วมด้วยซึ่ง แปลความหมายได้ว่า แนวทางการแก้ไขควรแบ่งออกเป็นมาตรการระยะสั้นที่ต้องดำเนินการทันทีเพื่อให้ได้ผลส่วนหนึ่ง และมาตรการระยะยาวที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง ใช้เวลานานจึงจะปรากฏผลให้เห็น ดังนั้น นอกเหนือแนวทางที่นำเสนอโดย สอศ. และ สช. และอาทร จันทวิมลแล้ว คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา เห็นควรให้มีการดำเนินการเสริมเพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนดังต่อไปนี้

๓.๑ มาตรการเสริมระยะสั้น

๓.๑.๑ กระทรวงศึกษาธิการ โดย สอศ. เชิญผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารการศึกษาจำนวนหนึ่งที่บริหารจัดการนักศึกษาให้ความประพฤติดี ไม่มีปัญหานักเรียนวิวาทกัน มาร่วมอภิปรายว่ามีวิธีการบริหารจัดการอย่างไร เพื่อนำมาปรับใช้กันในสถานศึกษาปัญหา

๓.๑.๒ สอศ. จัดตั้งกรรมการขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา ต่อจากนั้นเชิญผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหามาร่วมประชุมกัน สอศ. และคณะกรรมการที่ สอศ. จัดตั้งขึ้น อาจประกอบด้วย นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่ประสบความสำเร็จมาร่วมเป็นกรรมการ ระดมสมองเพื่อหาแนวทางในการป้องกัน และแก้ปัญหานักเรียนวิวาทกัน โดยนำแนวคิดการบริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จมานำเสนอด้วย แล้วสรุปผลเป็นแผนการบริหาร และปฏิบัติการเพื่อนำไปปรับใช้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหาต่อไป

๓.๑.๓ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหาจะต้องมีความจริงจังในการแก้ปัญหา โดยนำแนวทางที่ได้จากข้อสรุปในข้อที่ ๓.๑.๒ มาปรับใช้กับโรงเรียนของตนอย่างเป็นระบบ

๓.๒ มาตรการเสริมระยะยาว

๓.๒.๑ สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหา นำผลที่ได้จากการระดมสมองใน ๓.๑.๒ มาปรับใช้โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการแล้วนำมาปรับกันแผนของ สอศ. เพื่อให้ได้แผนระยะเวลาที่เป็นรูปธรรมและนำมาสู่การปฏิบัติ พร้อมติดตามประเมินผลภายใต้การกำกับดูแลของ สอศ. และคณะกรรมการที่ สอศ. จัดตั้งขึ้นหากมีข้อบกพร่องจะได้นำมาปรับปรุงจนได้รูปแบบที่ดีเหมาะสมสามารถแก้ปัญหาได้ จนนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติและพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัยต่อไป

๓.๒.๒ สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีผู้ช่วย ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษาและฝ่ายกิจการนักศึกษา ประกอบด้วยคณะกรรมการฝ่ายกิจการนักศึกษาที่มาจากผู้แทนอาจารย์ทุกคน คณะร่วมเป็นกรรมการ จัดตั้งองค์การนักศึกษา เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาโดยมีอาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นที่ปรึกษาเพื่อฝึก ความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำ และภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านวิชาการ การกีฬา นันทนาการ กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม รวมทั้งกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ตลอดทั้งปีตามเทศกาล และโอกาสต่างๆ และควรมีการจัดค่ายอาสาพัฒนา นอกสถานที่ เพื่อพัฒนาชนบทอย่างน้อยปีละ ๑ - ๒ ครั้ง ทั้งนี้อยู่ภายใต้การให้คำปรึกษาของอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาที่เป็นที่ยอมรับและเคารพ ทั้งนี้

อยู่ภายใต้การให้คำปรึกษาของอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาที่เป็นที่ยอมรับ เคารพและศรัทธาของนักศึกษา

๓.๒.๓ ในกรณีที่สถานศึกษามีนักเรียนเป็นจำนวนมากจัดตั้งคณะกรรมการกิจการนักศึกษาประจำคณะหรือสาขางาน เพื่อทำหน้าที่บริหารกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละคณะหรือสาขางาน โดยมีอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาของคณะเป็นที่ปรึกษา ทำงานร่วมกันองค์การนักศึกษาของสถานศึกษาทำหน้าที่คล้ายองค์การนักศึกษา แต่จัดกิจกรรมนักศึกษาภายในสาขางานของตน

๓.๒.๔ เงินที่ใช้ในการบริหารองค์การนักศึกษาและคณะกรรมการกิจการนักศึกษาประจำสาขางาน จะได้รับการจัดสรรจากโรงเรียน ซึ่งจะเรียกเก็บจากนักศึกษาเป็นค่ากิจกรรมในแต่ละภาคเรียนถ้าเป็นสถานศึกษาที่อยู่สังกัดของ สอศ. จะได้รับเงินงบประมาณแผ่นดินสนับสนุนอีกจำนวนหนึ่ง

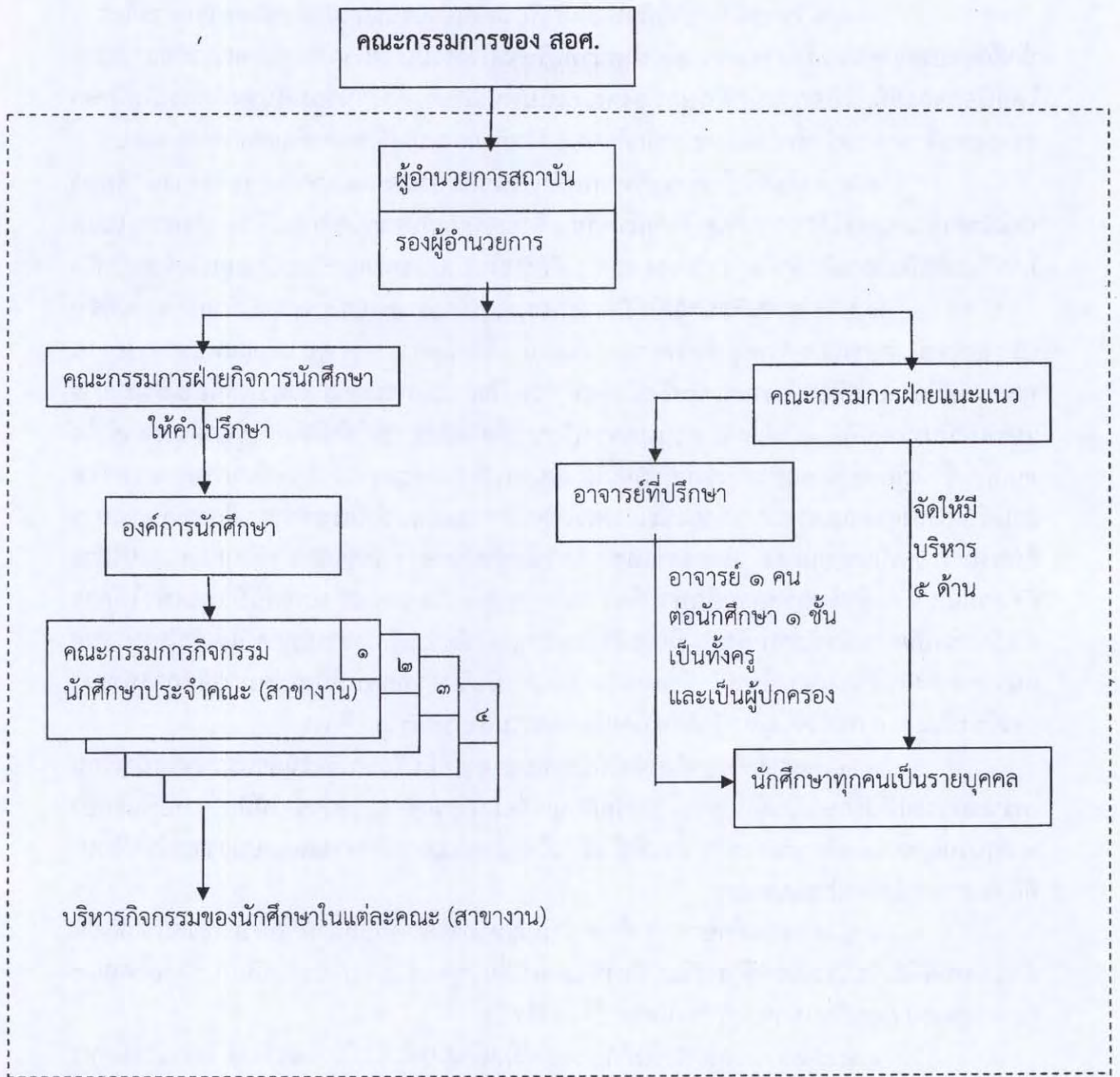
๓.๒.๕ สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการฝ่ายแนะแนว ประกอบด้วยอาจารย์ที่จบปริญญาโทเป็นอย่างน้อยทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวอย่างน้อย ๒ - ๓ คน แล้วผู้แทนอาจารย์จากทุกคณะที่มีความรักที่จะทำงานช่วยเหลือนักเรียนร่วมเป็นกรรมการฝ่ายแนะแนว จะต้องมีชั่วโมงการแนะแนวในทุกชั้นปีสัปดาห์ละ ๑ คาบทุกภาคเรียน เพื่อจัดกิจกรรมให้นักศึกษารู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เน้นการจัดกิจกรรมรวมทั้งแนะแนวการศึกษา อาชีพส่วนตัวและสังคมคณะกรรมการฝ่ายแนะแนวควรจัดบริการแนะแนวให้ครบทั้ง ๕ บริการ คือ บริการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและบริการติดตามผล ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานแนะแนว และสนับสนุนเพื่อให้การดำเนินการเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการจัดสัมมนาและให้ความรู้ อาจารย์ทุกคนให้เข้างานแนะแนวเพราะงานแนะแนวเป็นหน้าที่ของอาจารย์และผู้บริหารทุกคนที่มีเป้าหมายคือการพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการศึกษาโดยจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง ๕ บริการ

๓.๒.๖ สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษากับนักเรียน เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และควรจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา ๑ ท่านรับผิดชอบนักเรียนแต่ละรุ่น ตั้งแต่เข้าเรียนปีที่ ๑ จนจบการศึกษา และระบบอาจารย์ที่ปรึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายแนะแนว

๓.๒.๗ สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีปัญหาอาจจับคู่กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นต้นแบบที่ดีจัดเป็นโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องที่แลกเปลี่ยนจุดแข็งของกันและกัน (Collaborative Benchmark) ก็จะเป็นแนวทางการแก้ปัญหาได้อีกวิธีหนึ่ง

๓.๒.๘ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดให้มีหลักสูตรที่เข้มข้นและจริงจัง โดยเน้นเนื้อหาการเรียนการสอนที่น่าสนใจและท้าทาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงสมรรถนะในเชิงปฏิบัติได้เต็มที่ สอดแทรกความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในชีวิตการทำงานจริง รวมทั้งการอบรมที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นนักศึกษาอาชีวศึกษา และเกิดความตระหนักว่าตัวนักศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ และเมื่อจบการศึกษาไปแล้วมีความมั่นใจว่าตนเองมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และไม่รู้สึกลัวว่าตนเองด้อยกว่าผู้ที่มีได้ศึกษาในสายอาชีวศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการต่างๆ และบทบาทแสดงไว้ในรูปที่ ๒

รูปที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการต่าง ๆ และบทบาท

อนุผนวก ๑ ผนวก จ

มาตรการในการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน

นักศึกษาอาชีวศึกษากำหนดโดย สอศ.

๑. ให้สถานศึกษาดำเนินการตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา โดยจัดประชุมผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ให้สถานศึกษาจัดสร้างเครือข่ายนักเรียน นักศึกษาทั้งรุ่นปัจจุบัน และรุ่นพี่ ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนในการเฝ้าระวังการก่อเหตุ และแจ้งเหตุให้สถานศึกษาทราบในทันที

๓. ให้สถานศึกษาจัดส่งปฏิทินการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา เช่น วันสถาปนา วันไหว้ครู วันแข่งกีฬาของสถานศึกษาต่างๆ ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบโดยด่วน

๔. ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยการนำหลักธรรมทางศาสนาแต่ละศาสนาช่วยกันฟูจิตใจนักเรียน นักศึกษาเพื่อลดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง เช่น การนิมนต์พระสงฆ์หรือบาทหลวงหรือผู้นำทางศาสนามาบรรยายธรรม ฯลฯ โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาชั้น ปวช. ๑ และ ปวส. ๒ ในสถานศึกษาที่ใกล้เคียงกัน เข้าค่ายร่วมกันเพื่อสร้างความสามัคคี

๕. ให้จัดทำโครงการครูเยี่ยมบ้านนักเรียน นักศึกษา อย่างเป็นทางการและต่อเนื่อง

๖. ให้มีการใช้สื่อ SMS ส่งถึงผู้ปกครองในการเข้าเรียนและเวลาเลิกเรียนของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

๗. หากสถานศึกษามีลานกีฬาเพื่อให้ประชาชนเข้ามาเล่นกีฬา ขอให้ผู้บริหารจัดเวรยามเพิ่มช่วยดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัย ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ

๘. ประสานงานเจ้าหน้าที่ที่รับทราบมาตรการร่วมกันอย่างเป็นทางการ

๙. ประสานงานสถานศึกษาคู่กรณีและวางแนวทางปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อป้องปรามการทะเลาะวิวาท

๑๐. เมื่อมีวันสำคัญทางศาสนาให้สถานศึกษา จัดกิจกรรมโดยการให้นักเรียน นักศึกษาที่นับถือแต่ละศาสนาเข้ามีส่วนร่วมเพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจ สร้างความสามัคคี ความสัมพันธ์อันดีของนักเรียน นักศึกษาเมื่อได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน

๑๑. ให้อาชีวศึกษาจังหวัดดำเนินการ กำกับ ติดตามมาตรการการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา และสถานศึกษาต้องรายงานในกรณีที่เกิดเหตุให้ผู้บังคับบัญชาาระดับสูงทันที

๑๒. ประชุมผู้ปกครอง ขอความร่วมมือเครือข่ายชุมชนในการเฝ้าระวังการก่อเหตุและรายละเอียดในการรับแจ้งเหตุ เพื่อป้องปรามเหตุโดยมีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อกันได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๑๓. คัดกรองนักเรียนปกติออกจากนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำเนาแจ้งผู้เกี่ยวข้องเพื่อสอดส่อง ดูแลอย่างใกล้ชิด

๑๔. จัดครูเวรออกตรวจตราจุดเสี่ยงพื้นที่เสี่ยง ในช่วงเช้าและเย็น เมื่อมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกัน สามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อนที่เหตุจะเกิดขึ้น

๑๕. ประชุมครูปกครองและบุคลากรที่ดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและ
ประสบการณ์กันทุกเดือน

๑๖. สำรวจกิจกรรมที่นักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยงสนใจ และหาเวทีให้แสดงออกอย่างจริงจัง
และต่อเนื่อง

๑๗. กำหนดให้ครูที่ปรึกษาติดต่อและสื่อสารกับผู้ปกครองบ่อยกว่ากลุ่มนักเรียนปกติ เพราะ
จะได้แก้ปัญหาตรงจุดและแก้ได้ทันการณ์

อนุผนวก ๒ ผนวก จ

มาตรการในการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน – นักศึกษาอาชีวศึกษา (กลุ่มเสี่ยง) กำหนดโดย สอศ.

๑. ให้สถานศึกษา ดำเนินการตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา โดยจัดประชุมผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาท ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ให้สถานศึกษาจัดประชุมนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยงเพื่อชี้แจงในรายละเอียดและการลดละเลิก การทะเลาะวิวาท และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจความประพฤตินักเรียน นักศึกษา เป็นกรณีพิเศษและมีการบันทึกรายงานผู้บริหารสถานศึกษาทุกวัน

๓. จัดส่งรายชื่อศึกษากลุ่มเสี่ยงให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๔. ให้สถานศึกษาที่รับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนใหม่ซึ่งย้ายมาจากสถานศึกษาอื่น ขอใบรายงานความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา จากสถานศึกษาเดิมด้วย

๕. ให้สถานศึกษาจัดสร้างเครือข่ายนักเรียน นักศึกษาทั้งรุ่นปัจจุบัน และรุ่นพี่ ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนในการเฝ้าระวังการก่อเหตุ และแจ้งเหตุให้สถานศึกษาทราบในทันที

๖. ให้จัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยงที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน และเปลี่ยนสถานศึกษาเป็นประจำ หรือนักเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ควรจัดส่งให้สถานศึกษาใกล้เคียงทราบข้อมูล

๗. ให้สถานศึกษาจัดส่งปฏิทินการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา เช่น วันสถาปนา วันไหว้ครู วันแข่งกีฬาของสถานศึกษาต่างๆ ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบโดยด่วน

๘. ให้จัดประชุมแลกเปลี่ยนบุคลากรที่ดูแลนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง ของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดทั้งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันทุกเดือน

๙. ให้ผู้บริหารและครูคอยสอดส่องดูแลนักเรียนรุ่นพี่ที่เรียนจบหรือถูกออกกลางคันที่เข้าออกเป็นประจำโดยไม่มีเหตุอันควร

๑๐. ให้สถานศึกษานำนักศึกษากลุ่มเสี่ยงเข้ารับการอบรม พัฒนาจิตใจโดยการให้ไปปฏิบัติธรรมในวัด/มัสยิด/โบสถ์ เพื่อฟื้นฟูจิตใจ

๑๑. ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุมชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้รับทราบมาตรการร่วมกัน

๑.๒. ประสานงานสถานศึกษาคู่กรณีและวางแนวทางปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อป้องปรามการทะเลาะวิวาท

๑๓. ประชุมผู้ปกครอง ขอความร่วมมือเครือข่ายชุมชนในการเฝ้าระวังการก่อเหตุและรายละเอียดในการรับแจ้งเหตุ เพื่อป้องปรามเหตุโดยมีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อกันได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๑๔. คัดกรองนักเรียนปกติออกจากนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำเนาแจ้งผู้เกี่ยวข้องเพื่อสอดส่อง ดูแลอย่างใกล้ชิด

๑๕. จัดครูเวรออกตรวจตราจุดเสี่ยงพื้นที่เสี่ยง ในช่วงเช้าและเย็น เมื่อมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกัน สามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อนที่เหตุเกิดขึ้น

๑๖. ประชุมครูปกครองและบุคลากรที่ดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์กันทุกเดือน

๑๗. สืบรวจกิจกรรมที่นักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยงสนใจ และหาเวทีให้แสดงออกอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

๑๘. กำหนดให้ครูที่ปรึกษาติดต่อและสื่อสารกับผู้ปกครองบ่อยกว่ากลุ่มนักเรียนปกติ เพราะจะได้แก้ปัญหาตรงจุดและแก้ได้ทันการณ์

๑๙. ให้สถานศึกษาประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อกดดันกลุ่มเสี่ยงจะทำการทะเลาะวิวาทเพราะศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้นักเรียนเกรงกลัวต่อการทำความผิด

๒๐. ให้สถานศึกษาแยกนักเรียน นักศึกษา เป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปกติออกจากกันเพื่อเป็นการป้องปรามการเกิดเหตุ

๒๑. สถานศึกษาขอความร่วมมือ ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า มอเตอร์ไซด์รับจ้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจและเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร รถบริหารสาธารณะ ฯลฯ เป็นเครือข่ายในการป้องกันปัญหา

๒๒. หากมีเหตุการณ์การทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา เกิดขึ้น ให้โทรศัพท์รายงานเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษทันที เพื่อจะได้รับทราบร่วมกัน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง (หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๐ - ๑๙๗๖๐๔๐ และ ๐๘๙ - ๘๑๓๒๔๗๔)

อนุผนวก ๓ ผนวก จ

มาตรการบังคับสำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษากำหนดโดย สอศ.

๑. สถานศึกษาต้องจัดทำประวัติ รายละเอียดนักเรียน นักศึกษาทุกชั้นปีให้เป็นปัจจุบัน จัดระบบคัดกรองนักเรียนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา
๒. สถานศึกษาต้องมีแผนการควบคุม ดูแลนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสี่ยง มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนสามารถตรวจสอบและรายงานผู้บังคับบัญชาโดยเร็ว
๓. สถานศึกษาต้องจัดตั้งเครือข่ายแจ้งข่าวในการเฝ้าระวังนักเรียน นักศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่นที่อยู่ใกล้เคียง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุมชน สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ทันที
๔. สถานที่ศึกษาสามารถแจ้งจุดหรือสถานที่ที่ล่อแหลมต่อการกระทำความผิด สามารถเข้าตรวจค้นร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทันก่อนเกิดเหตุ
๕. สถานศึกษาที่ถูกกล่าวหา ถูกกล่าวอ้างว่ามีนักเรียนก่อเหตุ ต้องดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทันที รายงานให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงทราบโดยเร็วไม่นิ่งเฉยรอให้ทวงถาม หรือ ถูกเผยแพร่ทางสื่อทุกแขนงก่อน
๖. ปรับ/ย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่แก้ปัญหา ไม่มีทักษะในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบัน ไปอยู่ในสถานศึกษาที่ไม่มีปัญหาดังกล่าว

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐-๒๒๔๔-๑๕๖๑, ๐-๒๒๔๔-๑๗๔๑, ๐-๒๘๓๑-๙๔๗๑, ๐-๒๘๓๑-๙๔๗๕